

PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2024)0095

Vairuotojo pažymėjimai

2024 vasario 28 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl vairuotojo pažymėjimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012 (COM(2023)0127 – C9-0035/2023 – 2023/0053(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2023)0127),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir 91 straipsnio 1 dalį, pagal kurias Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C9-0035/2023),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
 - atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 14 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
 - pasikonsultavęs su Regionų komitetu,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto pranešimą (A9-0445/2023),
1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją;
 2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;
 3. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

¹ OL C 293, 2023 8 18, p. 133.

Europos Parlamento pozicija, priimta 2024 m. vasario 28 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/... dėl vairuotojo pažymėjimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

kadangi:

- (-1) ES yra įsipareigojusi siekti visiškai saugaus eismo vizijos tikslo, kad iki 2050 m. nebūtų žūčių dėl eismo, kaip pakartota 2020 m. Darnaus ir išmanaus judumo strategijoje. 2017 m. neformali Valetos transporto taryba susitarė, kad vis dar didelis žūčių ir sunkių sužalojimų keliuose skaičius yra didelė visuomenės problema, ir paskelbė deklaraciją, kurioje Komisija raginama, be kita ko, parengti stipresnę Sąjungos kelių eismo saugumo politikos ir teisinę sistemą dešimtmečiui po 2020 m., užtikrinant mažesnę žūčių skaičių ir sustiprinant kelių eismo dalyvių, visų pirma pažeidžiamų, kurie dažniausiai tampa aukomis, apsaugą; [1 pakeit.]*
- (-1a) dėl valdžios institucijų pastangų žuvusiųjų keliuose skaičius sumažėjo nuo 51 400 atvejų 2001 m. iki 19 800 atvejų 2021 m. Šie skaičiai nesiekia ES tikslo 2001–2020 m. sumažinti žūčių keliuose skaičių 75 proc. Be to, pažanga, padaryta per pirmąjį dešimtmetį siekiant perpus sumažinti žūčių keliuose skaičių, vėliau sustojo; [2 pakeit.]*

- (1) vairuotojo pažymėjimų taisyklės – pagrindinis bendros transporto politikos elementas siekiant pagerinti kelių eismo saugumą ir palengvinti laisvą asmenų, apsigyvenančių kitoje valstybėje narėje nei pažymėjimą išdavusioji, judėjimą. Atsižvelgiant į individualių transporto priemonių svarbą priimančiojoje valstybėje narėje tinkamai pripažįstamas turimas vairuotojo pažymėjimas užtikrina ir palengvina laisvą asmenų judėjimą ir jų įsisteigimo laisvę. Atitinkamai, bet koks neteisėtas tokio dokumento ar teisės vairuoti įgijimas arba teisėtai įgyto vairuotojo pažymėjimo praradimas dėl neteisėto elgesio daro poveikį ne tik tai valstybei narei, kurioje tokie pažeidimai buvo padaryti, bet ir kelių eismo saugumui visoje Sąjungoje;
- (2) dabartinė sistema turėtų būti atnaujinta, kad atitiktų naują laikmetį, būtų tvari, įtrauki, išmani ir atspari. Joje turėtų būti atsižvelgiama į poreikį mažinti transporto priemonių išmetamą teršalų kiekį ***ir energijos suvartojimą, be kita ko, plačiau naudojant alternatyviaisiais varikliais varomas transporto priemones***, į skaitmenizavimą, demografines tendencijas ir technologinę plėtrą, kad būtų sustiprintas Europos ekonomikos konkurencingumas. Svarbu supaprastinti ir skaitmenizuoti administracines procedūras, kad būtų pašalintos likusios kliūtys laisvam vairuotojų, kurie persikelia gyventi į kitą valstybę narę, nei ta, kurioje išduotas vairuotojo pažymėjimas, judėjimui, pvz., administracinė našta. Suderinta Sąjungos standarto vairuotojo pažymėjimų sistema turėtų apimti ir fizinius, ir mobiliuosius ***visų kategorijų*** vairuotojo pažymėjimus, taip pat turėtų užtikrinti jų tarpusavio pripažinimą, jeigu jie buvo deramai išduoti pagal šią direktyvą; **[3 pakeit.]**

- (3) 1980 m. gruodžio 4 d. Europos Sąjunga nustatė pirmąjį Bendrijos pavyzdžio fizinių vairuotojo pažymėjimą. Nuo tada su tokiu Bendrijos pavyzdžiu susijusios taisyklės tapo pažangiausios pasaulyje pažymėjimų išdavimo struktūros, apimančios daugiau kaip 250 milijonų vairuotojų, pagrindu. Todėl ši direktyva turėtų būti grindžiama sukauptu patirtimi ir praktika ir joje turėtų būti nustatytos suderintos taisyklės dėl Sąjungos fizinių vairuotojo pažymėjimų standartų. Visų pirma, Sąjungoje išduodami fiziniai vairuotojo pažymėjimai turi būti gerai apsaugoti nuo sukčiavimo ir klastojimo, taikant kovos su klastojimu priemones ir numatant galimybę dokumentuose integruoti lustus arba QR kodus;
- (4) turėtų būti užtikrinta, kad asmens duomenų tvarkymas įgyvendinant šią direktyvą atitiktų Sąjungos duomenų apsaugos sistemą, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679³ *ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/58/EB*⁴; **[5 pakeit.]**

³ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁴ *2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).*

- (5) šia direktyva nustatomas teisinis pagrindas saugoti privalomą asmens duomenų rinkinį fiziniuose vairuotojo pažymėjimuose ir jų lustuose arba QR koduose ir mobiliuosiuose vairuotojo pažymėjimuose, **siekiant įrodyti ir patikrinti asmens teisę vairuoti bei jo tapatybę**, kad būtų užtikrintas aukštas kelių eismo saugumo lygis visoje Sąjungoje, laikantis Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 1 dalies e punkto bei, kai tinkama **taikytina**, 9 straipsnio 2 dalies g punkto. Tai turėtų būti tik tokie duomenys, kurie yra būtini norint įrodyti asmens teisę vairuoti, nustatyti šio asmens tapatybę ir patikrinti jo teisę vairuoti bei tapatybę. Šia direktyva taip pat numatomos papildomos apsaugos priemonės, kad būtų užtikrinta patikrinimo metu atskleistų asmens duomenų apsauga; **[6 pakeit.]**
- (6) siekiant užtikrinti teisinį aiškumą ir garantuoti sklandų perėjimą prie šios direktyvos nuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų⁵, valstybės narės turėtų galėti saugoti papildomus asmens duomenis luste, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, kurie atitinka Reglamentą (ES) 2016/679. **Bet kuriuo atveju, visi tokiam luste saugomi duomenys turėtų būti saugomi tik iki vairuotojo pažymėjimo galiojimo pabaigos.** Tačiau ši direktyva nėra teisinis pagrindas tokiems papildomiems duomenims įtraukti; **[7 pakeit.]**

⁵ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų (OL L 403, 2006 12 30, p. 18).

- (7) priešingai, šia direktyva nustatytame QR kode, kuris suteikia galimybę patikrinti ant fizinio vairuotojo pažymėjimo išspausdintos informacijos autentiškumą, neturėtų būti saugoma daugiau informacijos, nei jos yra pateikta ant fizinio vairuotojo pažymėjimo;
- (8) šia direktyva nenustatomas teisinis pagrindas nacionaliniu lygmeniu sukurti arba prižiūrėti duomenų bazines, skirtas biometrinių duomenų saugojimui valstybėse narėse, nes tai reglamentuojama nacionalinės teisės aktais, kurie turi atitikti su duomenų apsauga susijusius Sąjungos teisės aktus. Be to, šia direktyva nenustatomas teisinis pagrindas centralizuotai Sąjungos lygmens biometrinių duomenų bazei sukurti ar prižiūrėti;

- (8a) *mobiliuoju vairuotojo pažymėjimu turėtų būti užtikrintas aukščiausio lygio saugumas dėl tapatybei nustatyti ir autentiškumui patvirtinti naudojamų asmens duomenų, nepriklausomai nuo to, ar tokie duomenys saugomi vietoje, decentralizuotuose registruose, ar naudojant debesijos sprendimus, ir atsižvelgiant į skirtingų lygių riziką. Nepaisant to, kad reikia užtikrinti saugų naudotojų tapatumo nustatymą, biometrinių duomenų naudojimas asmens duomenims nustatyti ir jų autentiškumui patvirtinti neturėtų būti viena iš mobiliojo vairuotojo pažymėjimo naudojimo išankstinių sąlygų. Fizinio asmens tapatumo nustatymo tikslais pagal Reglamentą (ES) 2016/679 naudojami biometriniai duomenys neturėtų būti saugomi naudojant debesijos sprendimus be aiškaus naudotojo sutikimo. Naudoti biometrinius duomenis reikėtų leisti tik esant tam tikroms sąlygoms, nustatytoms šio reglamento 9 straipsnyje, ir tam būtinos organizacinės bei saugumo priemonės, kurios atitiktų riziką, galinčią dėl tokio tvarkymo būdo kilti fizinių asmenų teisėms ir laisvėms, ir kurios būtų taikomos laikantis Reglamento 2016/679 nuostatų; [8 pakeit.]*
- (9) būtina imtis papildomų įsipareigojimų aktyviau kovoti su vairuotojo pažymėjimų klastojimu ir su jais susijusiu sukčiavimu. Todėl pageidautina, kad būtų paankstinta data, kuri buvo iš pradžių nustatyta Direktyvoje 2006/126/EB, nuo kurios visi išduodami arba naudojami fiziniai vairuotojo pažymėjimai turi atitikti visus Sąjungos teisėje nustatytus reikalavimus;

- (10) skaitmeninė pertvarka yra vienas iš Sąjungos prioritetų. Kelių transporto srityje ji padės pašalinti likusias administracines kliūtis laisvam asmenų judėjimui, pvz., susijusias su fizinių vairuotojo pažymėjimų išdavimo trukme. Todėl turėtų būti sukurtas atskiras Sąjungos standartas, taikomas Sąjungoje išduodamiems mobiliesiems vairuotojo pažymėjimams. Siekiant palengvinti skaitmeninę pertvarką, mobilieji vairuotojo pažymėjimai turėtų būti išduodami ~~numatyta tvarka~~ ***kartu su fiziniu vairuotojo pažymėjimu*** nuo ... [priėmimo data + 4 metai], nepažeidžiant pareiškėjo teisės ***atsisakyti fizinio arba mobiliojo pažymėjimo. Pareiškėjas turėtų turėti teisę bet kuriuo metu įsigyti to formato vairuotojo pažymėjimą, kurio jis iš pradžių atsisakė. Ir toliau turėtų būti laikomasi diskrecijos, kartu ekonominiu ir operatyviniu požiūriu užtikrinant pareiškėjams vienodą prieigą prie fizinio ir mobiliojo formatų. Todėl jokia būdu neturėtų būti atgrasoma nuo fizinio vairuotojo pažymėjimo pasirinkimo ir ypač pareiškėjai, negalintys arba nenorintys įsigyti mobiliojo vairuotojo pažymėjimo, turėtų ir toliau turėti galimybę gauti fizinį vairuotojo pažymėjimą. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad fizinis vairuotojo pažymėjimas būtų išduodamas arba pakartotinai išduodamas nepagrįstai nedelsiant ir ne vėliau kaip per dvi savaites nuo dienos, kai buvo pateiktas prašymas arba abu pažymėjimus tuo pat metu; [9 pakeit.]***

- (11) mobiliajame vairuotojo pažymėjime turėtų būti ne tik fiziniame vairuotojo pažymėjime pateikiama informacija, bet ir informacija, pagal kurią būtų galima patikrinti duomenų *ir vienkartinės rodyklės* autentiškumą, ~~ir vienkartinė rodyklė~~. Tačiau turėtų būti užtikrinta, kad net tokiais atvejais būtų nurodomi tik tie asmens duomenys, kurie būtų nurodomi fiziniame vairuotojo pažymėjime, ir tik tiek, kiek yra griežtai būtina tokių duomenų autentiškumui patikrinti, *visų pirma išduodančiosios institucijos elektroninis parašas*. Tokie papildomi duomenys turėtų būti skirtingi, jei asmuo turi kelis mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus, o tai įmanoma, jei juos išdavė ta pati valstybė narė; **[10 pakeit.]**
- (12) darnaus ir išmanaus judumo strategijoje nustatyta vizija, kad ES reikšmingai pagerins judumo ir transporto tvarumą. Kelių transporto sektoriuje išmetamas teršalų kiekis apima išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, oro teršalus, triukšmą ir mikroplastiką iš padangų ir kelių nusidėvėjimo. *Siekiant žaliosios pertvarkos labai svarbu, kad būtų daugiau alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių. Šioje direktyvoje turėtų būti atsižvelgiama į galimybę į B, C arba D kategorijų vairuotojo pažymėjimus įtraukti naujus didesnės masės modelius*. Šiam išmetamųjų teršalų kiekiui, kuris gali turėti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, įtaką turi vairavimo stilius. Todėl mokydami vairuoti *ir egzaminų metu* vairuotojai turėtų įgyti įgūdžių, kaip sumažinti savo poveikį išmetamam teršalų kiekiui, *įskaitant ekologišką vairavimą*, ir jie turėtų būti rengiami vairuoti netaršias *arba mažataršes* transporto priemones; **[11 pakeit.]**

- (13) kad piliečiai ir gyventojai galėtų tiesiogiai naudotis vidaus rinkos teikiamais privalumais nepatirdami bereikalingos papildomos administracinės naštos, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1724⁶ numatyta galimybė naudotis internetinėmis procedūromis, susijusiomis su vidaus rinkos veikimu, be kita ko, ir tarpvalstybiniam naudotojams. Šioje direktyvoje reglamentuojama informacija jau įtraukta į Reglamento (ES) 2018/1724 I priedą. To reglamento II priedas turėtų būti iš dalies pakeistas siekiant užtikrinti, jog kiekvienas prašytojas galėtų pasinaudoti visomis internetinėmis procedūromis;
- (13a) dėl egzistuojančių nacionalinių ar regioninių skirtumų, susijusių su greitosios pagalbos automobilių priskyrimu tam tikrai kategorijai ir pažymėjimų kategorijomis, reikalingomis tokioms transporto priemonėms vairuoti, kyla rizika, kad bus trukdoma tarpvalstybiniam jų judėjimui ar judėjimui toje pačioje valstybėje narėje. Todėl greitosios pagalbos automobiliams pagal šią direktyvą turėtų būti taikomas specialus statusas. Turėtų būti leidžiama visoje Sąjungoje vairuoti greitosios pagalbos automobilius su B kategorijos vairuotojo pažymėjimu, jei leistina greitosios pagalbos automobilio masė neviršija 4 250 kg, praėjus dvejiems metams po to, kai pirmą kartą buvo išduotas B kategorijos vairuotojo pažymėjimas; [12 pakeit.]***

⁶ 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriama bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 (OL L 295, 2018 11 21, p. 1).

(14) vairuotojo pažymėjimai turėtų būti suskirstyti į kategorijas pagal transporto priemonių, kurias jie suteikia teisę vairuoti, tipus. Tai turėtų būti padaryta aiškiai ir suderintai bei visapusiškai atsižvelgiant į atitinkamų transporto priemonių technines charakteristikas ir joms vairuoti reikalingus įgūdžius;

(14a) individualios transporto priemonės yra itin svarbios, kad būtų patenkinti milijonų Europos piliečių, visų pirma kaimo vietovėse gyvenančių ir riboto judumo asmenų, judumo poreikiai. Vis dėlto kai kuriais atvejais kliūtimi tampa vairuotojo pažymėjimo įperkamumas. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę išplėtoti tinkamą infrastruktūrą miesto, priemiesčių ir kaimo vietovėse, kuri yra būtina siekiant sumažinti kelių eismo įvykius ir eismo spūstis, taip pat tikslinę politiką ir paramos schemas tiems, kuriems gresia judumo nepritekliai; [13 pakeit.]

- (15) vadovaujantis 2006 m. gruodžio 13 d. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija, kurios šalimi ES yra nuo 2011 m. sausio 21 d., reikėtų priimti konkrečias nuostatas, kad neįgaliesiems būtų lengviau vairuoti transporto priemones. ***Be to, riboto judumo asmenys, nepriklausomai nuo jų gebėjimo vairuoti transporto priemonę, turi galėti naudotis savo judumo teisėmis, kad būtų užkirstas kelias judumo nepritekliui. Įgyvendinant šias judumo teises galėtų būti naudojamos pritaikytos individualios ar kolektyvinės transporto priemonės, įskaitant specialias savybes ar įrangą, ir tinkama infrastruktūra, įskaitant kaimo vietovėse.*** Todėl, gavus Komisijos pritarimą, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama netaikyti 6 straipsnio tam tikrų tipų variklio varomoms transporto priemonėms; **[14 pakeit.]**
- (16) minimalus pareiškėjų, siekiančių gauti skirtingų kategorijų vairuotojo pažymėjimus, amžius turėtų būti nustatytas Sąjungos lygmeniu. Vis dėlto, siekiant labiau prisidėti prie kelių eismo saugumo, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti aukštesnę minimalaus amžiaus ribą vairuoti tam tikras transporto priemones. Išskirtiniais ***Išimtiniais*** atvejais valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti žemesnes amžiaus ribas, kad būtų atsižvelgta į nacionalines aplinkybes. Visų pirma, kad būtų galima vairuoti gaisrinės ***ir civilinės*** saugos tarnybų naudojamas transporto priemones ir viešajai tvarkai palaikyti naudojamas transporto priemones arba vykdyti bandomuosius projektus, susijusius su naujomis transporto priemonių technologijomis; **[15 pakeit.]**

(16a) *aktyvus judumas, apimantis vaikščiojimą pėsčiomis, naudojimąsi dviračiais, elektriniais dviračiais ir kitomis mažosiomis transporto priemonėmis, pvz., elektriniais paspirtukais, dėl žaliosios pertvarkos tampa vis populiariesnis. Šiomis transporto priemonėmis besinaudojantieji vis dažniau tampa Europos kelių eismo dalyviais ir dalijasi jais su kitomis individualiomis transporto priemonėmis. Jauniausi tokių transporto priemonių naudotojai, kurie vis dažniau naudojami visų pirma elektriniais paspirtukais, dažnai jomis naudojami neturėdami tinkamų žinių apie taikomas taisykles, nes jie dar nebūna įgiję jokios kategorijos vairuotojo pažymėjimo. Dėl to daugėja nelaimingų atsitikimų, kurių dalyviais tampa elektriniai paspirtukai, o pagrindinėmis aukomis – pėstieji ir elektrinių paspirtukų naudotojai. Kad būtų padidintas kelių eismo saugumas, valstybės narės, atsižvelgdamos į bendras kelių eismo saugumo problemas, į savo mokyklų mokymo programas turėtų įtraukti pagal amžių pritaikytus eismo taisyklių ir informuotumo apie eismo riziką mokymą. Taip turėtų būti užtikrinama, kad būtų plačiai ir išsamiai išmanoma apie tokias saugos priemones kaip saugos diržų ir šalmų naudojimas ir ypač apie tai, kad eisme dalyvauja pažeidžiami eismo dalyviai, pvz., pėstieji, dviratininkai ar elektriniai paspirtukai, taip pat apie saugią sąveiką su motorinėmis transporto priemonėmis. Valstybės narės galėtų nustatyti papildomas priemones ir schemas, skirtas asmeninių judumo transporto priemonių naudotojams, siekiant sumažinti eismo įvykių skaičių, pagerinti kelių eismo saugumo taisykles ir padidinti rizikos suvokimą; [16 pakeit.]*

- (16b) *siekiant užtikrinti kelių eismo saugumą, gali būti naudinga nustatyti tinkamą minimalų amžių kiekvienos kategorijos pažymėjimams gauti, taip sudarant palankesnes sąlygas jauniems vairuotojams tiek būti mobiliai savarankiškiems, tiek laiku pradėti vairuoti profesionaliai, ir griežtesnes sąlygas pradedantiems vairuotojams, be kita ko, dėl alkoholio kiekio apribojimų; [17 pakeit.]*
- (16c) *vairuotojo tinkamumas saugiai vairuoti turėtų būti vertinamas remiantis konkrečiais kriterijais, visų pirma atsižvelgiant į vairuotojo sveikatos būklę. Sprendimai dėl vairuotojo pažymėjimų apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo turėtų būti priimami kiekvienu atskiru atveju ir turėtų būti grindžiami objektyviais egzaminų rezultatais. Bet kokia vairuotojo pažymėjimą turinčių vairuotojų diskriminacija vien dėl amžiaus turėtų būti nepriimtina; [18 pakeit.]*
- (16d) *teisė į vairuotojo pažymėjimą – tai judėjimo laisvės ir dalyvavimo ekonominiame ir socialiniame gyvenime garantija, ypač kaimo ir mažiau urbanizuotose vietovėse, turinčiose ribotą viešojo transporto tinklą. Ypač vyresnio amžiaus asmenims, vienišiams asmenims, riboto judumo asmenims ar asmenims su negalia individuali transporto priemonė yra svarbus aspektas, padedantis jiems veikti savarankiškai ir nepriklausomai. Teisės į vairuotojo pažymėjimą apribojimais turėtų būti pagrįsti objektyviais kriterijais, nustatytais kiekvienu atskiru atveju, ir neturėtų kelti diskriminacijos rizikos; [19 pakeit.]*

- (17) turėtų būti nustatyta etapų sistema – t. y. nustatyta, kad B kategorijos vairuotojo pažymėjimas yra būtina sąlyga pareiškėjui gauti tam tikrų kitų kategorijų vairuotojo pažymėjimą, – ir turėtų būti nustatyti kategorijų atitikmenys, *įskaitant, kai tinkama, minimalų patirties laikotarpį tokiam tinkamumui pasiekti*. Tokia sistema būtų iš dalies privaloma visoms valstybėms narėms, bet ji taip pat turėtų suteikti valstybėms narėms galimybę taikyti ją tarpusavyje jų atitinkamose teritorijose. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti tam tikrus atitikmenis, kurie galėtų tik jų teritorijoje; **[20 pakeit.]**
- (18) kelių eismo saugumo sumetimais būtina nustatyti minimaliuosius vairuotojo pažymėjimo išdavimo reikalavimus. Reikėtų suderinti vairavimo egzaminų ir vairuotojo pažymėjimų išdavimo standartus. Tuo tikslu reikėtų nustatyti su variklio varomų transporto priemonių vairavimu susijusias žinias, įgūdžius ir elgseną, taip pat nustatyti vairavimo egzamino struktūrą atsižvelgiant į šias sąvokas ir nustatyti minimalias ~~fizinio ir psichinio~~ tinkamumo vairuoti šias transporto priemones normas; *Nustatant tokius reikalavimus turėtų būti atsižvelgiama į skirtingą praktiką, taikomą visose valstybėse narėse*; **[242 ir 305 pakeit.]**

(18a) šiuo metu, išduodamos 1 grupės vairuotojo pažymėjimus, t. y. A, A1, A2, AM, B, B1 ir BE kategorijų transporto priemonių vairuotojams, dauguma valstybių narių įvedė ne tik regėjimo patikrą, bet ir tam tikrą tinkamumo vairuoti patikrą. Tokia patikra gali įvairuoti nuo įsivertinimo formos iki sveikatos patikrinimo, kurį atlieka bendrosios praktikos gydytojas, gydytojas specialistas arba tyrimų centras. Atnaujindamos 1 grupės vairuotojo pažymėjimus, tik kelios valstybės narės reikalauja sveikatos patikrinimo. Be to, esama keleto valstybių narių, kurios yra nustatiusios nacionalinį mechanizmą, pagal kurį pranešama apie reikšmingus tinkamumo vairuoti pokyčius. Apskritai, išduodant ir atnaujinant 2 grupės vairuotojo pažymėjimus, t. y. C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojams, reikalavimai yra griežtesni ir išsamesni, įpareigojant atlikti sveikatos patikrinimą; [243 ir 306 pakeit.]

(19) išduodant vairuotojo pažymėjimą ir reguliariai po jo išdavimo vairuotojai turėtų pateikti įrodymus, kad jie atitinka minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo normas, taikomas vairuojantiems transporto priemonės, kurios naudojamos keleiviams vežti ar prekėms gabenti. Tokia reguliari pagal nacionalines taisykles vykdoma kontrolė dėl minimalių normų atitikimo prisidėtų prie laisvo asmenų judėjimo, padėtų išvengti konkurencijos iškraipymų ir būtų geriau atsižvelgiama į specifinę šių transporto priemonių vairuotojų atsakomybę. ~~Valstybėms narėms~~ **Valstybės narės** turėtų būti leidžiama nustatyti sveikatos patikrinimą, kuris garantuotų, jog yra laikomasi minimalių fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti kitas variklio varomas transporto priemonės normų. Siekiant skaidrumo, šie patikrinimai turėtų sutapti su vairuotojo pažymėjimų atnaujinimu; [21 pakeit.]

(19a) *pastaruojų metu naujos medicinos technologijos padėjo pagerinti kelių eismo saugumą. Į rinką įtrauktos ir pacientams taikomos technologijos, kuriomis sumažinama arba pašalinama rizika, susijusi su vairavimu sergant tam tikromis ligomis. Stebėsenos technologijos, pvz., nuolatinės gliukozės stebėsenos sistemos, skirtos cukriniu diabetu sergantiems žmonėms, jiems suteikia galimybę veiksmingai ir nuolat kontroliuoti savo sveikatos būklę, taip pašalinant vairavimo riziką, susijusią su jų liga. Be to, šiuo metu kuriamos ir sparčiai tobulinamos į nuolatinės gliukozės stebėsenos sistemas panašios technologijos, užtikrinant vis geresnę sveikatos būklės kontrolę ir taip prisidedant prie kelių eismo saugumo didinimo;* [22 pakeit.]

- (19b) *Europos Parlamentas savo 2022 m. lapkričio 23 d. rezoliucijoje dėl diabeto prevencijos, valdymo ir geresnės priežiūros ES Pasaulinės diabeto dienos proga⁷ paragino Komisiją peržiūrėti atitinkamą profesinės saugos ir sveikatos teisinę sistemą ir kelių eismo saugos teisės aktus, kad būtų išvengta tolesnės cukriniu diabetu sergančių asmenų diskriminacijos; [23 pakeit.]***
- (20) siekiant visoje Sąjungoje užtikrinti vienodas teises ir atsižvelgiant į kelių eismo saugumą, AM, A1, A2, A, B1 ir B kategorijos vairuotojo pažymėjimų administracinis galiojimas turėtų būti 15 metų, o C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų – penkeri metai. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama išimtiniais atvejais nustatyti trumpesnę laikotarpį, kaip apibrėžta šioje direktyvoje;
- (20a) *patyrusiems vairuotojams skirti žinių atnaujinimo kursai gali pagerinti kelių eismo saugumą didinant informuotumą ir reikalaujant, kad vairuotojai įgytų papildomos patirties naujų technologinių sprendimų, pvz., pažangiųjų pagalbos vairuotojui sistemų, pusiau automatizuoto ir automatizuoto vairavimo, srityje. Šiuo tikslu patyrusių vairuotojų įgūdžiams atnaujinti galėtų svarbų vaidmenį vaidinti imitatorių naudojimas. Be to, vairavimo imitatoriai taip pat galėtų atkurti nepalankias sąlygas ir avarines situacijas ir taip pagerinti vairuotojo gebėjimą reaguoti ir priimti sprendimus kritinėse situacijose; [24 pakeit.]***

⁷ *OL C 167, 2023 5 11, p. 36.*

- (20b) mokymasis visą gyvenimą yra itin svarbus siekiant palaikyti patyrusių vairuotojų žinias, ypač kalbant apie ekologišką vairavimą, didėjančią transporto priemonių masę, nuolatinį vairuotojo pagalbinių sistemų ir kitų automatizavimo funkcijų technologinį tobulėjimą ir alternatyvias transporto priemonių varomąsias jėgas. Todėl valstybės narės turėtų būti skatinamos vystyti mokymo modulius patyrusiems vairuotojams; [25 pakeit.]**
- (21) kad valstybės narės ir, deramai pagrįstais atvejais, visa Sąjunga galėtų reaguoti į krizes, dėl kurių nacionalinės valdžios institucijos negali atnaujinti besibaigiančio vairuotojo pažymėjimų galiojimo, turėtų būti suteikta galimybė pratęsti tokių vairuotojo pažymėjimų administracinį galiojimą griežtai tik tiek, kiek yra būtina;
- (22) vadovaujantis principu „vienas pažymėjimas vienam asmeniui“ turėtų būti neleidžiama vienam asmeniui turėti daugiau nei vieną fizinį vairuotojo pažymėjimą. Be to, šis principas turėtų būti taikomas plačiau, kad būtų atsižvelgta į mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų technines specifikacijas;
- (23) dėl priežasčių, susijusių su kelių eismo saugumu, valstybės narės visiems vairuotojo pažymėjimų turėtojams, kurių įprastinė gyvenamoji vieta yra jų teritorijoje, turėtų galėti taikyti savo nacionalines vairuotojo pažymėjimų atėmimo, galiojimo sustabdymo, atnaujinimo ir panaikinimo nuostatas;

- (24) vairuotojai, kurie turi vairuotojo pažymėjimą, išduotą jų gyvenamosios vietos valstybei narei pakeitus trečiosios valstybės išduotą vairuotojo pažymėjimą, turėtų turėti teisę vairuoti visoje Sąjungoje taip, lyg būtų iš pradžių gavę vairuotojo pažymėjimą Sąjungoje. Toks pakeitimas galėtų turėti neigiamą poveikį kelių eismo saugumui ir laisvam asmenų judėjimui;
- (25) Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti sprendimą, kuriuo būtų nustatytos trečiosios šalys, užtikrinančios panašų kelių eismo saugumo lygį kaip Sąjunga, ir kuriame būtų suteikta galimybė tų valstybių vairuotojo pažymėjimų turėtojams pasikeisti vairuotojo pažymėjimus panašiomis sąlygomis, kokios būtų taikomos, jei pažymėjimą būtų išdavusi valstybė narė. ***Komisijai turėtų būti leidžiama šiuo atžvilgiu įvertinti, ar trečioji šalis turi profesionalių vairuotojų mokymą, sertifikavimo taisykles ir egzaminavimo procedūras, kurios yra visiškai arba iš dalies panašios į Sąjungos lygį, kad galiausiai galėtų išduoti į profesinės kompetencijos pažymėjimą panašų pažymėjimą. Taip galėtų būti sudaroma galimybė šių trečiųjų šalių pažymėjimų turėtojams tuos pažymėjimus pasikeisti į Europos PKP, su sąlyga, kad jie sudalyvauja papildomame kompetencijos mokyme. Toks pažymėjimas, kartu su vairuotojo pažymėjimu, galėtų būti antras privalomas reikalavimas profesionaliems vairuotojams, kad jie galėtų vykdyti vežimo operacijas Sąjungoje įsisteigusioje transporto įmonėje. Šios sąlygos turėtų būti išsamios ir gerai apibrėžtos visoms atitinkamoms vairuotojo pažymėjimų kategorijoms; [26 pakeit.]***

- (26) tais atvejais, kai vairuotojo pažymėjimą išdavė trečioji valstybė, dėl kurios nėra priimtas toks Komisijos sprendimas, arba kai tokiam sprendime nėra aiškiai leidžiama arba draudžiama keisti vairuotojo pažymėjimus, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama juos keisti pagal savo nacionalines taisykles, jeigu ant pakeisto vairuotojo pažymėjimo bus naudojamas atitinkamas Sąjungos kodas. Jeigu tokio vairuotojo pažymėjimo turėtojas pakeistų savo gyvenamąją vietą ir persikeltų į kitą valstybę narę, neturėtų būti reikalaujama, kad pastaroji taikytų tarpusavio pripažinimo principą tokiam vairuotojo pažymėjimui;
- (27) su vairuotojo pažymėjimais susijęs turizmas, t. y. praktika, kai tyčia pakeičiama gyvenamoji vieta siekiant gauti naują vairuotojo pažymėjimą, kad būtų galima išvengti teisės vairuoti atėmimo kitoje valstybėje narėje pasekmių, yra plačiai paplitęs reiškinys, kuris turi neigiamą poveikį kelių eismo saugumui. Pakeitę gyvenamąją vietą vairuotojai neturėtų būti atleisti nuo reikalavimų, kurie jiems nustatyti, kad jie atgautų teisę vairuoti arba vairuotojo pažymėjimą. Taip pat turėtų būti išaiškinta, kad neribotos trukmės draudimas vairuoti dėl piliečių elgesio turėtų būti taikomas tik tada, kai jis yra deramai pagrįstas, ir toks sprendimas turėtų galioti tik tokį draudimą priėmusios valstybės narės teritorijoje;

(27a) *ne keliais judantys mechanizmai apima labai įvairias mašinas, paprastai naudojamas ne keliuose įvairiais būdais. Jie apima, pavyzdžiui, statybos ir miškų ūkio mašinas (ekskavatorius, krautuvus, buldozerius ir kt.), žemės ūkio ir ūkininkavimo mašinas (kombainus, kultivatorius ir t. t.). Galiojanti direktyva netaikoma tokioms mašinoms. Tačiau joms taikomos įvairios nacionalinės nuostatos dėl reikalaujamo vairuotojo pažymėjimo ir specialių mokymo reikalavimų, nes jos gali judėti viešaisiais keliais. Valstybės narės turėtų bendradarbiauti siekdamos palengvinti ne keliais judančių mechanizmų naudojimą visoje Sąjungoje, visų pirma tarpvalstybiniu mastu, sezoninį darbą arba komandiruočių darbuotojų atliekamą darbą. Komisija turėtų sukurti bendradarbiavimo platformą, kviesdama nacionalines institucijas ir atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, kad visose valstybėse narėse būtų kaupiamos, apdorojamos ir sklaidžiamos žinios ir informacija apie geriausių specialių transporto priemonių, pvz., ne keliais judančių mechanizmų, vairuotojų praktiką. Bendradarbiavimo platformos svarstymai turėtų būti Komisijos ataskaitos dėl nacionalinių nuostatų taikymo poveikio ne keliais judančių mechanizmų srityje ir jų poveikio vidaus rinkai ir kelių eismo saugumui pagrindas. Prireikus prie šios ataskaitos gali būti pridedamas pasiūlymas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudoti ne keliais judančius mechanizmus visoje Sąjungoje; [310 pakeit.]*

- (28) siekiant padidinti kelių eismo saugumą, ~~tam tikslams~~ **B, C ir C1** vairuotojo pažymėjimų kategorijoms turėtų būti sukurta visoje Sąjungoje galiojanti lydimojo vairavimo sistema. Tokios sistemos taisyklėse turėtų būti numatyta galimybė pareiškėjams gauti atitinkamų kategorijų vairuotojo pažymėjimus prieš sulaukiant reikiamo minimalaus amžiaus. Tačiau tokius vairuotojo pažymėjimus turėtų būti leidžiama naudoti tik lydint patyrusiam vairuotojui. Tokiais atvejais valstybėms narėms turėtų būti leidžiama kelių eismo saugumo sumetimais nustatyti griežtesnes jų teritorijoje galiojančias sąlygas ir taisykles dėl jų išduodamų vairuotojų pažymėjimų; **[27 pakeit.]**
- (29) nepažeidžiant pagrindinio tikslo padidinti kelių eismo saugumą, lydimojo vairavimo sistema turėtų užtikrinti didesnę sunkvežimių vairuotojų profesijos prieinamumą ir patrauklumą jaunesnėms kartoms, kad būtų išplėstos jų profesinės galimybės ir būtų padėta sumažinti vairuotojų trūkumą Sąjungoje. Todėl ši sistema turėtų būti taikoma C kategorijos **ir C1 kategorijų** vairuotojo pažymėjimams ir jiems gauti būtiniems B kategorijos vairuotojo pažymėjimams; **[28 pakeit.]**

(29a) siekiant spręsti profesionalių vairuotojų trūkumo Sąjungoje problemą, reikėtų skatinti profesinių mokyklų ir transporto bei logistikos įmonių partnerystę, be kita ko, teikiant specialią ES biudžeto paramą ir naudojant pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2015/413⁸ skirtas pajamas. Tokia partnerystė turėtų suteikti būsimiems profesionaliems vairuotojams galimybę geriau susipažinti su profesijos teikiama nauda ir sunkumais, tobulinti savo veiklos ir organizacinius įgūdžius ir įgyti patirties naudojant pažangias technologijas ir metodus. Tokios paramos forma, be kita ko, galėtų apimti ES bendrą finansavimą, kad būtų galima įgyti tam tikras kvalifikacijas, pvz., profesinės kompetencijos pažymėjimą (PKP) arba specialų mokymą būsimiems vairuotojams; [29 pakeit.]

⁸ OL L 68, 2015 3 13, p. 9. ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32015L0413>.

- (30) turėtų būti užtikrinta, kad vairuotojai, kurie pirmą kartą įgyja tam tikros kategorijos vairuotojo pažymėjimą, dėl savo nepatyrimo nekeltų pavojaus kelių eismo saugumui. Šiems pradedantiesiems vairuotojams turėtų būti nustatytas **mažiausiai** dvejų metų bandomasis laikotarpis. ***Jeį pradedantysis vairuotojas jau turi galiojančią kitos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, bandomasis laikotarpis turėtų trukti tik tiek, kiek liko iki turimo vairuotojo pažymėjimo bandomojo laikotarpio pabaigos, tačiau ne mažiau nei 6 mėnesius. Tuo laikotarpiu vairuotojams turėtų būti, per kurį jiems būtų taikomos griežtesnės taisyklės ir nuobaudos visoje Sąjungoje už taisyklių pažeidimą apsvaigus nuo, pavyzdžiui, dėl alkoholio ar narkotikų poveikio, greičio viršijimo, neleistinų transporto priemonių naudojimo, saugos įrangos nenaudojimo arba vairavimo neturint galiojančio vairuotojo pažymėjimo. Vykdyimo užtikrinimo institucijoms gali tekti nustatyti techninę visiško netoleravimo ribą, kuri neturėtų būti didesnė nei 0,2 g/ml, kad būtų atsižvelgiama į atsitiktinį alkoholio poveikį.*** Nuobaudos už tokį elgesį turėtų būti veiksmingos, proporcingos, atgrasančios ir nediskriminuojančios, o jų griežtumu turėtų būti kiek įmanoma atsižvelgta į Sąjungos vidutinės trukmės ir ilgalaikius tikslus perpus sumažinti ir beveik panaikinti mirčių ir sunkių sužalojimų skaičių. Kalbant apie kitus apribojimus pradedantiesiems vairuotojams, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama laisvai įgyvendinti papildomas taisykles savo teritorijoje; [30 pakeit.]

- (31) siekiant pagerinti egzaminuotojų žinias bei įgūdžius, **įskaitant mokymą apie pavojaus įžvelgimą**, ir taip užtikrinti objektyvesnį pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą, vertinimą ir labiau suderinti vairavimo egzaminus, turėtų būti nustatyti minimalūs teisės verstis egzaminuotojo profesija standartai ir egzaminuotojų mokymo reikalavimai. Be to, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šie minimalūs standartai prireikus būtų iš dalies keičiami ir pritaikomi atsižvelgiant į šios srities technikos, naudojimo ar mokslo raidą, **įskaitant naujas pažangias pagalbos vairuotojui sistemas**; [31 pakeit.]
- (32) turėtų būti apibrėžta įprastinės gyvenamosios vietos sąvoka, kad būtų galima spręsti klausimus, kurių kyla, kai nėra galimybių nustatyti įprastinės gyvenamosios vietos remiantis profesiniais ar šeiminiiais ryšiais. Taip pat būtina suteikti galimybę pareiškėjams laikyti teorijos arba praktikos egzaminą toje valstybėje narėje, kurios piliečiai jie yra, jeigu įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė nesuteikia galimybės tokių egzaminų laikyti pirmiau minėtos valstybės narės oficialiąja kalba. Specialios taisyklės turėtų **galėtų** būti nustatytos diplomatams ir jų šeimoms, jei dėl savo misijos jie privalo gyventi užsienyje ilgesnį laiką, **su sąlyga, kad tai nekelia papildomų pavojų kelių eismo saugumui**; [32 pakeit.]

- (33) valstybės narės turėtų padėti viena kitai įgyvendinti šią direktyvą. Kai įmanoma, jos turėtų naudoti ES vairuotojo pažymėjimų tinklą tokiai pagalbai teikti. ES vairuotojo pažymėjimų tinklas, dažnai vadinamas RESPER, yra centras, skirtas už vairuotojo pažymėjimų išdavimą atsakingų nacionalinių valdžios institucijų informacijos mainams ir jis palengvina šios direktyvos įgyvendinimą;
- (34) ES vairuotojo pažymėjimų tinklo tikslas – užtikrinti valstybėse narėse išduotų dokumentų ir įgytų teisių pripažinimą, kovoti su dokumentų klastojimu, vengti kelių vairuotojo pažymėjimų išdavimo ir palengvinti sprendimų dėl teisės vairuoti atėmimo vykdymo užtikrinimą. Visų pirma valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė sistemingai tikrinti, ar nebėra priežasčių, dėl kurių anksčiau buvo nustatyti vairuotojo pažymėjimo galiojimo ar teisės vairuoti apribojimai, sustabdytas, atėmimas ar panaikinimas. RESPER naudojimas kitiems teisės aktams įgyvendinti turėtų būti leidžiamas tik tuo atveju, jei toks naudojimas yra aiškiai apibrėžtas šioje direktyvoje;

- (35) kad galėtų rengti prasmingas ataskaitas dėl šios direktyvos įgyvendinimo, Komisija kasmet turėtų gauti informaciją apie kiekvienos kategorijos išduotų, naujai išduotų, pakeistų, atšauktų ir pakeistų vairuotojo pažymėjimų skaičių, įskaitant duomenis apie mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų išdavimą ir naudojimą;
- (35a) *rengdamasi šios direktyvos peržiūrai, Komisija, siekdama pagerinti kelių eismo saugumą, turėtų visapusiškai atsižvelgti į tai, kad valstybėms narėms tenka spręsti skirtingus geografinius ir visuomenės uždavinius, su kuriais jos susiduria. Iš tiesų, vienos valstybės narės sėkmingai užtikrina kelių eismo taisyklių vykdymą taikydamos vadinamąsias baudos taškų sistemas, o kitos renkasi kitus metodus, pavyzdžiui, taiko griežtesnes sankcijas iškart įvykdžius pažeidimą arba deda daugiau pastangų tikslinėms vykdymo užtikrinimo ir prevencijos kampanijoms. Be to, taip pat reiktų atsižvelgti į tai, kad pačios baudos taškų sistemos valstybėse narėse, kurios jas taiko, gali būti labai skirtingos. Todėl ištekliai ir dėmesys turėtų būti skiriami kitoms priemonėms, kurios gali padidinti kelių eismo saugumą, o valstybės narės turėtų pačios spręsti įvairias savo problemas tokiu būdu, kuris, jų nuomone, yra veiksmingiausias; [247 ir 311 pakeit.]***

(35b) valstybės narės taip pat turėtų vienodai dalytis duomenimis apie savo geriausią praktiką, susijusią su kelių eismo saugumo priemonėmis ir informuotumo apie riziką didinimo mokymais, ypač pradedančiųjų vairuotojų mokymu ir mokymusi visą gyvenimą, apie paramos sistemos naudojimą pagal amžiaus grupes, taikant grįžtamojo ryšio intervencijas, kai vairavimo instruktorius, eismo psichologas ar vairavimo egzaminuotojas įrodo savo dalyvavimą ir pateikia rekomendacijas, taip pat priemones, kuriomis siekiama didinti pažeidžiamų eismo dalyvių kelių eismo saugumą; [34 pakeit.]

(36) norint pasiekti šios direktyvos tikslus, visų pirma pritaikyti jos priedus prie technikos, naudojimo ar mokslo raidos, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti teisės aktus dėl I priedo A, B ir D dalių, kuriomis reglamentuojamos fizinių vairuotojo pažymėjimų specifikacijos, keitimo; I priedo C dalies, kurioje nustatytos mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų specifikacijos, keitimo; I priedo E dalies, kurioje nustatytos taisyklės dėl galiojančių nacionalinių ir Sąjungos kodų, keitimo; II, III, V ir VI priedų, kuriuose nurodyti tam tikri minimalieji reikalavimai dėl vairuotojo pažymėjimų išdavimo, galiojimo ir atnaujinimo, keitimo; IV priedo, kuriame nurodyti minimalieji standartai egzaminuotojams, keitimo. Tokie įgaliojimai turėtų būti suteikti penkerių metų laikotarpiui, atsižvelgiant į tai, kad šiuose prieduose reglamentuojamais klausimais technikos, naudojimo ir mokslo raida vyksta sparčiai. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais⁹. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

⁹ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

(37) atsižvelgiant į palaipsniui vykdomą skaitmenizavimą ir automatizavimą bei į vis griežtesnius kelių transporto išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo reikalavimus, taip pat į nuolatinę variklio varomų transporto priemonių technologinę pažangą, būtina, kad visi vairuotojai turėtų naujausių žinių apie **naujas technologijas**, kelių eismo saugumą ir tvarumą. **Mokymosi Valstybės narės turėtų stengtis skatinti vairuotojų mokymą** visą gyvenimą, **taip pat skatinti lankyti saugaus vairavimo kursus, be kita ko, palaikant grįžtamąjį ryšį – teikiant dalyvavimo įrodymus ir vairavimo instruktoriaus, eismo psichologo ar vairavimo egzaminuotojo pateiktas rekomendacijas, nes tai gali prisidėti prie įtraukesnio judumo. Tai** skatinimas gali būti labai svarbus **svarbu** siekiant atnaujinti patyrusių vairuotojų įgūdžius, susijusius su kelių eismo saugumu, naujomis technologijomis, ekologišku vairavimu, kuris didina degalų naudojimo efektyvumą ir mažina išmetamųjų teršalų kiekį, ir greičio valdymu; **[35 pakeit.]**

- (38) siekiant užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti sąveikumo savybes ir saugumo priemones, taikomas QR kodams, kurie pradedami naudoti ant fizinių vairuotojo pažymėjimų; parengti nuostatas, susijusias su mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų sąveikumu, saugumu ir tikrinimu; krizės atveju visoje Sąjungoje pratęsti vairuotojo pažymėjimų galiojimo laikotarpį; nustatyti 1 grupės vairuotojų fizinio ir psichinio tinkamumo įsivertinimo turinį; nustatyti trečiųjų valstybių išduotų vairuotojo pažymėjimų keitimo į valstybių narių išduotus vairuotojo pažymėjimus, nenurodant keitimo fakto ant vairuotojo pažymėjimo, sąlygas; taip pat apibrėžti nacionalinių sistemų, sujungtų su ES vairuotojo pažymėjimų tinklu, sąveikumą ir tomis aplinkybėmis bendrinamų asmens duomenų apsaugą. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹⁰;
- (39) siekiant nuoseklumo, reikėtų iš dalies pakeisti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/2561¹¹, kurioje nagrinėjami tam tikri šioje direktyvoje reglamentuojami klausimai, ir Reglamentą (ES) 2018/1724;

¹⁰ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

¹¹ 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561 dėl tam tikrų kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir periodinio mokymo (OL L 330, 2022 12 23, p. 46).

- (40) Direktyva 126/2006/EEB ir Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012¹² turėtų būti panaikinti;
- (41) kadangi šios direktyvos tikslų valstybės narės negali pakankamai pasiekti, nes taisyklės, kuriomis reglamentuojamas vairuotojo pažymėjimų išdavimas, atnaujinimas, naujo pažymėjimo išdavimas ir keitimas, lemia tokius skirtingus reikalavimus, kad nepavyktų pasiekti tokio kelių eismo saugumo ir laisvo piliečių judėjimo lygio, kokį suteikia suderintos taisyklės, šie tiksliai geriau pasiekiami Sąjungos lygmeniu nustatant minimaliuosius reikalavimus. Todėl, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (42) vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 1 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę [MMMM MM DD];

¹² 2012 m. gegužės 4 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012, kuriuo nustatomi lustinių vairuotojo pažymėjimų techniniai reikalavimai (OL L 120, 2012 5 5, p. 1).

(43) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų¹³ valstybės narės pagrįstais atvejais įsipareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šioje direktyvoje nustatomos bendros taisyklės dėl:
 - a) vairuotojo pažymėjimų pavyzdžių, standartų ir kategorijų;
 - b) vairuotojo pažymėjimų išdavimo, galiojimo, atnaujinimo ir tarpusavio pripažinimo;

¹³ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

- c) tam tikrų aspektų, susijusių su vairuotojo pažymėjimų pakeitimu, naujų pažymėjimų išdavimu, atėmimu, galiojimo apribojimu, sustabdymu ir panaikinimu;
- d) tam tikrų aspektų, taikomų, *inter alia*, pradedantiesiems vairuotojams.

[36 pakeit.]

2. ***Nedarant poveikio šios direktyvos 12a ir 20 straipsniams ir valstybių narių teisei papildyti vairuotojo pažymėjimus, kuriuos jos išduoda pagal I priedą, nacionalinėmis kategorijomis, ši direktyva netaikoma variklio varomoms ratinėms ar vikšrinėms bent dvi ašis turinčioms transporto priemonėms, kurių pagrindinę funkciją lemia jų vilkimo galia, kurios yra specialiai suprojektuotos tam tikriems žemės ūkio ar miškininkystės darbams naudojamiems padargams, mašinoms ar priekaboms vilkti, stumti, vežti ar kitaip naudoti, o jų naudojimas keleiviams vežti ar prekėms gabenti arba vilkti keliu transporto priemonės, naudojamas keleiviams vežti ar prekėms gabenti, yra tik antrinė funkcija savaeigiems mobiliesiems mechanizmams, kuriems taikoma Direktyva 2006/42/EB ir kurie suprojektuoti arba pagaminti darbui atlikti, pavyzdžiui, ne keliais judantiems mechanizmams, kaip apibrėžta [Reglamente dėl viešuosiuose keliuose naudojamų ne keliais judančių mechanizmų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/1020 (2023/0090(COD))].*** [312 pakeit.]

2 straipsnis
Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) vairuotojo pažymėjimas – ~~elektroninis arba fizinis~~ **fizinio arba skaitmeninio, arba abiejų formatų** dokumentas, kuriuo patvirtinama teisė vairuoti variklio varomas transporto priemones ir nurodomos sąlygos, kuriomis jo turėtoji leidžiama vairuoti; **[38 pakeit.]**
- 2) fizinis vairuotojo pažymėjimas – fizinės formos vairuotojo pažymėjimas, išduotas pagal 4 straipsnį;
- 3) mobilusis vairuotojo pažymėjimas – skaitmeninės formos vairuotojo pažymėjimas, išduotas pagal 5 straipsnį;
- 4) variklio varoma transporto priemonė – bet kokia savaeigė transporto priemonė, važiuojanti keliu naudodama savo variklį, išskyrus bėgiais važiuojančią transporto priemonę;
- 5) dviratė transporto priemonė – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 168/2013¹⁴ 4 straipsnio 2 dalies a punkte nurodyta transporto priemonė;

¹⁴ 2013 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 168/2013 dėl dviračių ir triračių transporto priemonių bei keturračių patvirtinimo ir rinkos priežiūros (OL L 60, 2013 3 2, p. 52).

- 6) triratė transporto priemonė – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyta transporto priemonė;
- 7) lengvasis keturratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies f punkte nurodyta transporto priemonė;
- 8) motociklas – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies c ir d punktuose nurodyta dviratė transporto priemonė su priekaba arba be jos;
- 9) motorinis triratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies e punkte nurodyta transporto priemonė su trimis simetriškai išdėstytais ratais;
- 10) motorinė transporto priemonė – variklio varoma transporto priemonė, skirta važiuoti keliu ir vežti keleivius ar gabenti prekes arba vilkti transporto priemones, skirtas keleiviams vežti ar prekėms gabenti. Šis terminas apima troleibusus, t. y. nebėgines transporto priemones, kurioms energija tiekama elektros laidais;
- 11) sunkusis keturratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies g punkte nurodyta transporto priemonė;

- 11a) *greitosios pagalbos automobilis – M kategorijos transporto priemonė, skirta sergantiems ar sužeistiems asmenims vežti ir turinti tam tikslui skirtą specialią įrangą, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 I priedo A dalies „Transporto priemonių skirstymo į kategorijas kriterijai“, „Specialios paskirties transporto priemonės“ 5.3 punkte¹⁵; [39 pakeit.]*
- 11b) *automobilinis namelis – M kategorijos transporto priemonė su gyvenamąja patalpa, kurioje yra sėdynės ir stalas, atskiros arba atlenkiamosios miegamosios vietos, valgio gaminimo įranga, spintos ir daiktų laikymo vieta. Ši įranga nejudamai įtvirtinama gyvenamojoje patalpoje, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 I priedo A dalies „Transporto priemonių skirstymo į kategorijas kriterijai“, „Specialios paskirties transporto priemonės“ 5.1 punkte; [40 pakeit.]*
- 11c) *alternatyviaisiais degalais varoma transporto priemonė1a – motorinė transporto priemonė, visiškai arba iš dalies varoma alternatyviaisiais degalais ir patvirtinta pagal Reglamentą (ES) 2018/858; [41 pakeit.]*

¹⁵ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/858 dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, komponentų ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2007 ir (EB) Nr. 595/2009 bei panaikinama Direktyva 2007/46/EB (OL L 151, 2018 6 14, p. 1).

- 11d) alternatyvieji degalai – degalai arba energijos šaltiniai, kurie tiekiant energiją transportui bent iš dalies pakeičia degalus, gaunamus iš iškastinės naftos šaltinių, ir kurie gali padėti sumažinti transporto priklausomybę nuo iškastinio kuro bei pagerinti transporto sektoriaus aplinkosauginį veiksmingumą, ir kurie yra:**
- a) elektra, kurią naudoja visų tipų elektrinės transporto priemonės;**
 - b) vandenilis;**
 - c) dujinio pavidalo gamtinės dujos (suslėgtos gamtinės dujos) ir skysto pavidalo gamtinės dujos (suskystintos gamtinės dujos), be kita ko, biometanas;**
 - d) suskystintos naftos dujos;**
 - e) mechaninė energija iš transporto priemonėje įrengtos kaupimo sistemos ir (arba) šaltinių, įskaitant atliekinę šilumą,**

- f) bet kokie kiti neutralaus CO₂ poveikio degalai – visi degalai, apibrėžti Direktyvoje (ES) 2018/2001, kai naudojamų degalų išmetamų teršalų kiekis (eu) gali būti laikomas nuliniu grynuoju išmetamų teršalų kiekiu, o tai reiškia, pavyzdžiui, kad anglies, esančios naudojamo kuro (eu) cheminėje sudėtyje, CO₂ ekvivalentas yra biogeninės kilmės, ir (arba) jo, kaip CO₂, išmetimo į atmosferą buvo išvengta arba jis buvo surinktas iš aplinkos oro, įskaitant:*
- i) degalus iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir sintetinius degalus, pvz., biodegalus, biodujas, biomasės kurą, nebiologinės kilmės skystuosius ir dujinius degalus iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių (RFNBO) arba perdirbtą anglies dioksido kurą (RCF);*
 - ii) kiti, į Direktyvą (ES) 2018/2001 neįtraukti degalai gali būti priskiriami neutralaus CO₂ poveikio degalams, jei jie atitinka tuos kriterijus ir tvarumo kriterijus, nustatytus toje direktyvoje ir susijusiuose deleguotuosiuose aktuose; ir*
 - iii) dviejų ar daugiau neutralaus CO₂ poveikio degalų mišinys laikomas neutralaus CO₂ poveikio degalais. [42 pakeit.]*

- 12) teisės vairuoti atėmimas – bet koks sprendimas atimti, panaikinti, apriboti arba sustabdyti vairuotojo pažymėjimą arba teisę vairuoti, kurio nebegalima apskųsti. Ši priemonė gali būti pirminė, antrinė ar papildoma nuobauda arba saugumo priemonė.

3 straipsnis

Sjungos standartinės vairuotojo pažymėjimų specifikacijos ir tarpusavio pripažinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionaliniai vairuotojo pažymėjimai būtų išduodami pagal šios direktyvos nuostatas ir atitiktų Sąjungos standartinės specifikacijas bei kitus kriterijus pagal:
 - a) 4 straipsnį fizinių vairuotojo pažymėjimų atveju,
 - b) 5 straipsnį mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų atveju.
2. Valstybės narės užtikrina, kad tam pačiam asmeniui išduoti fiziniai ir mobilieji vairuotojo pažymėjimai būtų visiškai lygiaverčiai ir juose būtų nurodytos tos pačios teisės ir sąlygos, kuriomis tam asmeniui leidžiama vairuoti.

3. Valstybės narės nereikalauja, kad pareiškėjas būtinai turėtų fizinį arba mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, kai jam išduodamas vairuotojo pažymėjimas, kai išduodamas naujas vairuotojo pažymėjimas, kai jis atnaujinamas arba keičiamas į kito formato vairuotojo pažymėjimą.
4. Ne vėliau kaip ... [priėmimo data + 4 metai] valstybės narės užtikrina, kad ***pareiškėjams*** įprasta tvarka būtų išduodami tik ***ir*** mobilieji, ***ir fiziniai*** vairuotojo pažymėjimai. Iki tos datos valstybės narės gali nuspręsti išduoti mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus. [44 pakeit.]
5. Nukrypstant nuo 4 dalies, pareiškėjui paprašius, valstybės narės suteikia galimybę vietoj mobiliojo ***pareiškėjams teisę pateikus prašymą atsisakyti fizinio arba skaitmeninio*** vairuotojo pažymėjimo arba kartu su juo išduoti fizinį vairuotojo pažymėjimą. ***Valstybės narės sudaro palankias sąlygas pareiškėjams pateikti tokius prašymus ir nesiekia daryti jiems jokios įtakos.*** [45 pakeit.]
- 5a. ***Nukrypstant nuo 5 dalies, valstybės narės pareiškėjams, kurie atsisako vienos iš 4 dalyje nurodytų formų vairuotojo pažymėjimo, suteikia teisę prašyti išduoti arba iš naujo išduoti tos formos, kurios jie atsisakė, pažymėjimą. Visi tos formos, kurios buvo atsisakyta, pažymėjimai išduodami arba pakartotinai išduodami nepagrįstai nedelsiant ir ne vėliau kaip per dvi savaites nuo pareiškėjo prašymo pateikimo dienos.*** [46 pakeit.]

6. Valstybių narių išduoti vairuotojo pažymėjimai yra tarpusavyje pripažįstami.
7. Nukrypstant nuo 6 dalies, valstybės narės tarpusavyje pripažįsta tik tuos mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus, kurie buvo išduoti pagal 5 straipsnį po [priėmimo data + 3 metai]. Mobilieji vairuotojo pažymėjimai, kurie buvo išduoti iki tos datos, bet atitinka 5 straipsnio reikalavimus, tarpusavyje pripažįstami po tos datos.

4 straipsnis

Fiziniai vairuotojo pažymėjimai

1. Valstybės narės fizinius vairuotojo pažymėjimus išduoda pagal I priedo A1 dalyje nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas.
2. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, kad išvengtų bet kokios vairuotojo pažymėjimų klastojimo rizikos, įskaitant iki šios direktyvos įsigaliojimo išleisto pavyzdžio pažymėjimų. Apie tas priemones jos praneša Komisijai.

Fizinis vairuotojo pažymėjimas turi būti apsaugotas nuo klastojimo taikant I priedo A2 dalyje nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas. Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones.

3. Kai galiojančio fizinio vairuotojo pažymėjimo, kuriame nenurodytas administracinio galiojimo laikotarpis, turėtojas pasirenka įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje nei tą vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė, priimančioji valstybė narė, atnaujindama vairuotojo pažymėjimą, gali, praėjus dvejiems metams nuo tos dienos, kai vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasirinko įprastinę gyvenamąją vietą jos teritorijoje, taikyti 10 straipsnio 2 dalyje nurodytus administracinio galiojimo laikotarpius.
4. Valstybės narės užtikrina, kad iki ~~2030~~ **2033** m. sausio 19 d. visi išduodami ar apyvartoje esantys fiziniai vairuotojo pažymėjimai atitiktų visus šios direktyvos reikalavimus. **[47 pakeit.]**
5. Valstybės narės gali nuspręsti fiziniame vairuotojo pažymėjime įdiegti laikmeną (lustą). Jei valstybė narė nusprendžia fiziniame vairuotojo pažymėjime įdiegti lustą, ji gali, jei tai numatyta jos nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais, taip pat nuspręsti luste saugoti ne tik I priedo D dalyje nurodytus duomenis, bet ir papildomus duomenis. ***Luste saugomų asmens duomenų saugojimo laikotarpis turėtų derėti su vairuotojo pažymėjimo galiojimu.*** **[48 pakeit.]**

Kai valstybės narės numato, kad lustas yra fizinio vairuotojo pažymėjimo dalis, jos taiko I priedo B dalyje nustatytus techninius reikalavimus. Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones.

Valstybės narės per tris mėnesius nuo sprendimo fiziniuose vairuotojo pažymėjimuose įdiegti lustą priėmimo arba nuo bet kokio su tokiu sprendimu susijusio pakeitimo informuoja apie tai Komisiją. Valstybės narės, kurios fiziniuose vairuotojo pažymėjimuose jau įdiegė lustą, apie tai praneša Komisijai per tris mėnesius nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

6. Jei fiziniame vairuotojo pažymėjime lustas nėra įdiegtas, valstybės narės taip pat gali nuspręsti ant jų išduodamų fizinių vairuotojo pažymėjimų spausdinti QR kodą šiam tikslui skirtoje vietoje. QR kodas leidžia patikrinti fiziniame vairuotojo pažymėjime pateiktos informacijos autentiškumą.

7. Valstybės narės užtikrina, kad asmens duomenų, būtinų fiziniame vairuotojo pažymėjime pateiktai informacijai patikrinti, tikrintojas nesaugotų ir kad vairuotojo pažymėjimus išduodančiai institucijai nebūtų pranešta apie patikrinimą.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios nuostatos dėl sąveikumo savybių ir apsaugos priemonių, kuriuos turi atitikti ant fizinių vairuotojo pažymėjimų atspausdinti QR kodai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie bet kokią priemonę, kuria siekiama naudoti QR kodą vairuotojo pažymėjimuose, arba apie bet kokią tokios priemonės pakeitimą per tris mėnesius nuo jos priėmimo.

8. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamos I priedo A, B ir D dalys, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

5 straipsnis

Mobilieji vairuotojo pažymėjimai

1. Valstybės narės mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus išduoda pagal I priedo C dalyje nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas.
2. Valstybės narės užtikrina, kad mobiliesiems vairuotojo pažymėjimams sukurtos elektroninės taikomosios programos, leidžiančios patikrinti, ar vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, būtų nemokamai prieinamos asmenims, kurių įprastinė gyvenamoji vieta yra jų teritorijoje, arba asmenims, kurie kitu pagrindu turi teisę turėti jų išduotus mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus.

Šios *Tos* taikomosios programos grindžiamos europinėmis skaitmeninės tapatybės deklėmis, išduotomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 910/2014¹⁶, ***ir turėtų būti užtikrinamas atitinkamas tų taikomųjų programų saugumo lygį. [49 pakeit.]***

¹⁶ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje (OL L 257, 2014 8 28, p. 73).

3. Valstybės narės skelbia ir reguliariai atnaujina prieinamų elektroninių taikomųjų programų, kurios yra sukurtos ir tvarkomos šio straipsnio tikslais, sąrašą.

Valstybės narės užtikrina, kad elektroninėse taikomosiose programose nebūtų I priedo D dalyje nurodytų duomenų arba, jei naudojama rodyklė, nebūtų pateikiama daugiau duomenų, nei nurodyta I priedo D dalyje. **[50 pakeit.]**

4. Valstybės narės viena kitai pateikia ir reguliariai atnaujina informaciją, reikalingą norint prisijungti prie I priedo C dalyje nurodytų nacionalinių sistemų, naudojamų mobiliesiems vairuotojo pažymėjimams tikrinti.

Valstybės narės užtikrina, kad asmens duomenų, reikalingų mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojo teisėms vairuoti patikrinti, tikrintojas nesaugotų ir kad vairuotojo pažymėjimus išduodanti institucija tvarkytų per pranešimą gautą informaciją tik tam, kad galėtų atsakyti į prašymą atlikti patikrinimą. *Asmens duomenys tvarkomi pagal Reglamentą (ES) 2016/679 ir Reglamentą (ES) 2018/1725, taip pat, kai taikoma, pagal Direktyvą 2002/58/EB, įgyvendinant duomenų kiekio mažinimo, tikslo apribojimo ir pritaikytosios bei standartizuotosios duomenų apsaugos principus, visų pirma kiek tai susiję su techninėmis priemonėmis.* **[51 pakeit.]**

5. Valstybės narės pateikia Komisijai atitinkamų nacionalinių sistemų, kurioms leidžiama teikti mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų duomenis ~~ir rodykles~~, sąrašą. Komisija saugiu kanalu viešai paskelbia tokių valstybių narių nacionalinių sistemų sąrašą elektroniniu parašu pasirašyta arba užantspauduota forma, tinkama automatizuotam duomenų tvarkymui vykdyti. **[52 pakeit.]**
6. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama I priedo C dalis, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.
7. Ne vėliau kaip ... [priėmimo data + 18 mėnesių] Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios nuostatos dėl mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų sąveikumo, saugumo ir bandymų, įskaitant tikrinimo funkcijas ir sąsają su nacionalinėmis sistemomis, ***ir atsižvelgiama į būtinus reikalavimus siekiant užtikrinti, kad trečiųjų valstybių institucijos pripažintų tuos vairuotojų pažymėjimus.*** Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. **[53 pakeit.]**

7a. *Šiuo atžvilgiu Komisija teikia pagalbą valstybėms narėms, kurios turėtų bendradarbiauti siekdamas, kad būtų iš dalies pakeista 1949 m. rugsėjo 19 d. Ženevos kelių eismo konvencija, 1926 m. balandžio 24 d. Tarptautinė motorinių transporto priemonių konvencija ir 1968 m. lapkričio 8 d. Kelių eismo konvencija, ir taip užtikrinti, kad Europos mobilusis vairuotojo pažymėjimas būtų naudojamas ir pripažįstamas visame pasaulyje. [54 pakeit.]*

6 straipsnis

Pažymėjimų kategorijos

1. Vairuotojo pažymėjimas leidžia vairuoti toliau apibrėžtų kategorijų variklio varomas transporto priemones:

a) mopetus:

AM kategorija:

- dvirates ar trirates transporto priemones, kurių didžiausias projektinis greitis neviršija 45 km/h, *o didžiausia naudingoji galia neviršija 4 kW* (išskyrus transporto priemones, kurių didžiausias projektinis greitis mažesnis arba lygus 25 km/h), [55 pakeit.]
- lengvuosius keturračius;

- b) motociklus ir motorinius triračius:
- i) A1 kategorija:
 - motociklus, kurių variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 125 cm³, ***didžiausia naudingoji*** galia neviršija 11 kW, o galios ir svorio santykis ne didesnis kaip 0,1 kW/kg, **[56 pakeit.]**
 - motorinius triračius, kurių ***didžiausia naudingoji*** galia ne didesnė kaip 15 kW; **[57 pakeit.]**
 - ii) A2 kategorija:
 - motociklus, kurių ***didžiausia naudingoji*** galia ne didesnė kaip 35 kW, galios ir svorio santykis ne didesnis kaip 0,2 kW/kg ir kurie nėra kilę iš galingesnės nei 70 kW transporto priemonės; **[58 pakeit.]**
 - iii) A kategorija:
 - motociklus,

- motorinius triračius, kurių *didžiausia naudingoji* galia didesnė kaip 15 kW;

Nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatų, a ir b punktuose nurodytos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė neviršija pusės velkančiosios transporto priemonės be krovinių masės; [59 pakeit.]

c) motorines transporto priemones:

i) B1 kategorija:

- sunkiuosius keturračius.

B1 kategorija neprivaloma; valstybėse narėse, kurios neįvedė šios kategorijos vairuotojo pažymėjimo, norint vairuoti tokias transporto priemones, reikia turėti B kategorijos vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės taip pat gali nuspręsti įvesti šią kategoriją tik 9 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytoms transporto priemonėms ir toje dalyje numatytais sąlygomis. Jei valstybė narė taip nusprendžia, ji tai pažymi vairuotojo pažymėjime naudodama Sąjungos kodą 60.03;

ii) B kategorija:

- motorines transporto priemones, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 3 500 kg ir kurios skirtos ir suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo,
- šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg.

Nepažeidžiant atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatų, šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg, jeigu šio junginio didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 4 250 kg. Jei toks junginys viršija 3 500 kg, valstybės narės pagal V priedo nuostatas reikalauja, kad toks junginys būtų vairuojamas tik:

- pabaigus mokymą, arba
- išlaikius įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą.

Valstybės narės taip pat gali reikalauti ir pabaigti tokį mokymą, ir išlaikyti įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą.

Valstybės narės teisę vairuoti tokį junginį vairuotojo pažymėjime nurodo naudodamos atitinkamą Sąjungos kodą, nurodytą I priedo E dalyje;

iii) BE kategorija:

- nepažeidžiant atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatų, transporto priemonių junginių, sudarytą iš B kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, jei priekabos arba puspriekabės didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 3 500 kg;

iv) C1 kategorija:

- motorines transporto priemones, išskyrus D1 arba D kategorijų motorines transporto priemones, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 7 500 kg ir kurios skirtos ir suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo.
- Šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg;

v) C1E kategorija:

- nepažeidžiant atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatų, transporto priemonių junginius, sudarytus iš C1 kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg, jeigu leidžiamoji junginio masė ne didesnė kaip 12 000 kg,
- nepažeidžiant atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatų, transporto priemonių junginius, sudarytus iš B kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, jeigu leistina junginio masė ne didesnė kaip 12 000 kg;

vi) C kategorija:

- motorines transporto priemones, išskyrus D1 arba D kategorijų motorines transporto priemones, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg ir kurios skirtos bei suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo.

- Šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg;

vii) CE kategorija:

- nepažeidžiant atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatų, transporto priemonių junginius, sudarytus iš C kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg;

viii) D1 kategorija:

- motorines transporto priemones, kurios skirtos ir suprojektuotos vežti *daugiau kaip 8 ir* ne daugiau kaip 16 keleivių, neįskaitant vairuotojo, ir kurios ne ilgesnės kaip 8 metrai. **[60 pakeit.]**
- Šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg;

ix) D1E kategorija:

- nepažeidžiant atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatų, transporto priemonių junginius, sudarytus iš D1 kategorijos vilkiko ir priekabos, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg;

x) D kategorija:

- motorines transporto priemones, kurios skirtos bei suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo; motorinės transporto priemonės, kurias galima vairuoti turint D kategorijos vairuotojo pažymėjimą, gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg;

xi) DE kategorija:

- nepažeidžiant atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatų, transporto priemonių junginius, sudarytus iš D kategorijos vilkiko ir priekabos, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg.

2. Iš anksto susitarusios su Komisija, kuri įvertina siūlomos priemonės poveikį kelių eismo saugumui, valstybės narės gali netaikyti šio straipsnio tam tikroms konkrečioms variklio varomų transporto priemonių rūšims, įskaitant specialias neįgaliesiems skirtas transporto priemones ***arba statybos sektoriuje naudojamas transporto priemones, kurios priskiriamos prie ne keliais judančių mechanizmų.*** [69 pakeit.]

Valstybės narės gali netaikyti šios direktyvos ginkluotųjų pajėgų ir civilinės saugos tarnybų naudojamoms arba jų kontroliuojamoms transporto priemonių rūšims. Jos praneša apie tai Komisijai.

7 straipsnis

Minimalus amžius

1. Minimalus amžius vairuotojo pažymėjimui gauti yra toks:
- a) AM, A1, ***B1 ir T***~~ir B1~~ kategorijų – 16 metų; [70 pakeit.]
 - b) A2, B, BE, C1 ir C1E kategorijų – 18 metų;
 - c) A kategorijos –

- i) vairuoti motociklus – 20 metų. Tačiau, norint įgyti teisę vairuoti šios kategorijos motociklus, reikia turėti bent dvejų metų A2 kategorijos transporto priemonių vairavimo stažą. Reikalavimas turėti dvejų metų vairavimo stažą gali būti netaikomas, jei kandidatui į vairuotojus yra ne mažiau kaip 24 metai,
- ii) vairuoti motorinius triračius, kurių galia didesnė kaip 15 kW – 21 metai;
- d) C, CE, D1 ir D1E kategorijų – 21 metai;
- da) nedarant poveikio Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalyje nustatytoms aplinkybėms, C, CE, D1 ir D1E kategorijų atveju – 18 metų profesionaliems vairuotojams, naudojantiems vairuotojo pažymėjimą nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, su sąlyga, kad jie turi profesinės kompetencijos pažymėjimą; [71 pakeit.]**
- e) D ir DE kategorijų – 24 metai.
- ea) nedarant poveikio Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalyje nustatytoms aplinkybėms, D ir DE kategorijų atveju – 21 metai profesionaliems vairuotojams, naudojantiems vairuotojo pažymėjimą nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, su sąlyga, kad jie turi profesinės kompetencijos pažymėjimą. [72 pakeit.]**

2. Valstybės narės gali padidinti arba sumažinti minimalų amžių vairuotojo pažymėjimui gauti:

- a) AM kategorijai – sumažinti iki 14 metų arba padidinti iki 18 metų;
- b) B1 kategorijai – padidinti iki 18 metų;

Valstybės narės gali neišduoti B1 kategorijos vairuotojo pažymėjimo vyresniam nei 21 metų kandidatui 9 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytoms transporto priemonėms ir toje dalyje numatytomis sąlygomis. [73 pakeit.]

- c) A1 kategorijai – padidinti iki 18 metų, jeigu tenkinamos abi šios sąlygos:
 - i) jei tarp minimalaus amžiaus A1 kategorijos ir A2 kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti yra 2 metų skirtumas,
 - ii) norint įgyti teisę vairuoti A kategorijos motociklus, reikia turėti bent dvejų metų A2 kategorijos transporto priemonių vairavimo stažą, kaip nurodyta 1 dalies c punkto i papunktyje;
- d) B ir BE kategorijoms – sumažinti iki 17 metų.

3. Valstybės narės gali sumažinti minimalų amžių C kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti iki 18 metų, o D kategorijos – iki 21 metų:
- a) gaisrinės *saugos ir civilinės* saugos tarnybų naudojamoms transporto priemonėms ir viešajai tvarkai palaikyti naudojamoms transporto priemonėms; **[74 pakeit.]**
 - b) transporto priemonėms, kurios išbandomos keliuose turint tikslą jas remontuoti arba techniškai prižiūrėti.

Valstybės narės savo teritorijoje gali tarpusavyje pripažinti galiojančiais vairuotojo pažymėjimus, išduotus jaunesniems nei šioje dalyje nustatyto minimalaus amžiaus vairuotojams. [75 pakeit.]

4. Pagal 2 ~~ir 3~~ ~~dalį~~ *dalyje* išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja tik juos išdavusios valstybės narės teritorijoje, kol vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasiekia 1 dalyje nustatytą minimalų amžių. **[76 pakeit.]**

Valstybės narės savo teritorijoje gali pripažinti galiojančiais vairuotojo pažymėjimus, išduotus jaunesniems nei 1 dalyje nustatyto minimalaus amžiaus vairuotojams.

5. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies d ir e punktų, jei kandidatas į vairuotojus turi Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnyje nurodytą profesinės kompetencijos pažymėjimą, minimalus amžius vairuotojo pažymėjimui gauti yra toks:
- a) C ir CE kategorijų—Direktyvos (ES) 2022/2561 5 straipsnio 2 dalies a punkto i papunktyje numatytas minimalus amžius;
 - b) D1 ir D1E kategorijų—tos direktyvos 5 straipsnio 3 dalies a punkto i papunkčio antroje pastraipoje numatytas minimalus amžius;
 - e) D ir DE kategorijų—tos direktyvos 5 straipsnio 3 dalies a punkto i papunkčio pirmoje pastraipoje, 5 straipsnio 3 dalies a punkto ii papunkčio pirmoje pastraipoje ir 5 straipsnio 3 dalies b punkte numatytas minimalus amžius.
- [77 pakeit.]**

Kai valstybė narė pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 5 straipsnio 3 dalies a punkto i papunkčio antrą pastraipą arba 5 straipsnio 3 dalies a punkto ii papunkčio antrą pastraipą savo teritorijoje leidžia vairuoti nuo jaunesnio amžiaus, vairuotojo pažymėjimas galioja tik jį išdavusios valstybės narės teritorijoje, kol vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasiekia šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytą atitinkamą minimalų amžių ir turi profesinės kompetencijos pažymėjimą.

8 straipsnis

Sąlygos ir apribojimai

1. Valstybės narės pažymi vairuotojo pažymėjimus, išduotus asmeniui, kuriam taikoma viena ar daugiau sąlygų, kuriomis jam leidžiama vairuoti. Tuo tikslu valstybės narės naudoja atitinkamus I priedo E dalyje pateiktus Sąjungos kodus. Į I priedo E dalį neįtrauktoms sąlygoms pažymėti jos gali naudoti nacionalinius kodus, ***ir jei jos tai daro, nedelsdamos apie tai praneša Komisijai, kartu pateikdamos išsamią informaciją apie kodus ir atvejus, kuriais jie naudojami, kai įsigalioja ši direktyva ir [vėlesnio] esamų kodų papildymo naujais ar jų keitimo atveju. [78 pakeit.]***

Jei dėl fizinės negalios leidžiama vairuoti tik tam tikrų rūšių transporto priemonės arba transporto priemonės, pritaikytas tokiai negaliai kompensuoti, 10 straipsnio 1 dalyje numatytas įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas rengiamas būtent tokioje transporto priemonėje.

2. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama I priedo E dalis, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

9 straipsnis

Skirstymas ir kategorijų atitikmenys

1. BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D ir DE kategorijų vairuotojo pažymėjimai išduodami tik vairuotojams, jau turintiems teisę vairuoti B kategorijos transporto priemonės.
2. Vairuotojo pažymėjimų galiojimas nustatomas taip:
 - a) C1E, CE, D1E arba DE kategorijų išduoti pažymėjimai galioja BE kategorijos transporto priemonių junginiams;
 - b) CE kategorijos išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja DE kategorijai tol, kol jų turėtojai turi teisę vairuoti D kategorijos transporto priemonės;

- c) C1E arba CE kategorijų išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja D1E kategorijai tol, kol jų turėtojai turi teisę vairuoti D1 kategorijos transporto priemones;
- ca) *CE ir DE kategorijų išduoti pažymėjimai galioja atitinkamai C ir D kategorijų transporto priemonėms; [80 pakeit.]***
- d) CE ir DE kategorijų išduoti pažymėjimai galioja atitinkamai C1E ir D1E kategorijos transporto priemonių junginiams;
- da) *C1E ir D1E kategorijų išduoti pažymėjimai galioja atitinkamai C1 ir D1 kategorijų transporto priemonėms; [81 pakeit.]***
- e) visų kategorijų išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja AM kategorijos transporto priemonėms. Tačiau valstybė narė gali savo teritorijoje išduotiems vairuotojų pažymėjimams įvesti apribojimą, kad AM kategoriją atitinka tik A1, A2 ir A kategorijos, jei toje valstybė narėje privalomas praktikos egzaminas AM kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti;
- f) A2 kategorijos išduoti pažymėjimai taip pat galioja A1 kategorijos transporto priemonėms;

- g) A, B, C arba D kategorijų išduoti pažymėjimai galioja atitinkamai A1, A2, B1, C1 arba D1 kategorijų transporto priemonėms;
- h) praėjus ~~dvejiems~~ 2 metams nuo tada, kai B kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis galioja Tarybos ~~šios~~ direktyvos 96/53/EB¹⁷ 2 straipsnyje **2 straipsnio [11c] punkte** nurodytoms alternatyviaisiais degalais varomoms **M ir N kategorijų, nustatytų Reglamentu ES 2018/858**¹⁸, transporto priemonėms, **kurios skirtos naudoti viešuosiuose keliuose, įskaitant suprojektuotas ir sukonstruotas vienu ar keliais etapais**, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 4 250 kg be priekabos, vairuoti **ir keleiviams vežti, kai yra ne daugiau kaip aštuonios sėdimos vietos, neįskaitant vairuotojo. Tos transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba arba puspriekabe, kurios didžiausioji leidžiamoji priekabos arba puspriekabės masė neviršija 5 000 kg; [82 pakeit.]**

¹⁷ 1996 m. liepos 25 d. Tarybos direktyva 96/53/EB, nustatanti tam tikrų Bendrijoje nacionaliniam ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausius leistinus matmenis ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausią leistiną masę (OL L 235, 1996 9 17, p. 59).

¹⁸ **2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/858 dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, komponentų ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2007 ir (EB) Nr. 595/2009 bei panaikinama Direktyva 2007/46/EB (OL L 151, 2018 6 14, p. 1).**

ha) praėjus 2 metams nuo tada, kai B kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis galioja iki 4 250 kg sveriančioms greitosios pagalbos automobiliams, kaip apibrėžta šios direktyvos 2 straipsnio [(11a)] punkte, ir kitoms specialios paskirties transporto priemonėms, taip pat automobilingiems nameliams, kaip apibrėžta šios direktyvos 2 straipsnio [(11b)] punkte, vairuoti.

Šios direktyvos 20 straipsnyje nurodytose periodinėse ataskaitose Europos Parlamentui ir Tarybai Komisija apžvelgia technologinės pažangos skubios pagalbos medicinos reikmenų ir (arba) alternatyviųjų degalų naudojimo srityje poveikį bendrai greitosios pagalbos automobilių masei. Komisijai pagal šios direktyvos 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais, remiantis tų periodinių ataskaitų išvadomis, ši direktyva iš dalies keičiama atnaujinant didžiausių greitosios pagalbos automobilių masę.

Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama ši direktyva atnaujinant šio punkto pirmoje pastraipoje nurodytų transporto priemonių didžiausią masę, siekiant atsižvelgti į technologinės pažangos ir alternatyviųjų degalų plėtros poveikį greitosios pagalbos automobiliams; [83 pakeit.]

- hb) praėjus 2 metams nuo tada, kai BE kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis galioja šios direktyvos 2 straipsnio (11c) punkte apibrėžtoms alternatyviaisiais degalais varomoms M ir N kategorijų, nustatytų Reglamentu (ES) 2018/858, transporto priemonėms, kurios skirtos naudoti viešuosiuose keliuose, įskaitant suprojektuotas ir sukonstruotas vienu ar keliais etapais, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 4 250 kg be priekabos, vairuoti. Šios transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba arba puspriekabe, jei didžiausioji leidžiamoji priekabos arba puspriekabės masė neviršija 3 500 kg; [84 pakeit.]*
- hc) praėjus 3 metams nuo tada, kai C1 kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis galioja šios direktyvos 2 straipsnio [(11c)] punkte apibrėžtoms alternatyviaisiais degalais varomoms transporto priemonėms, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 7 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 8 250 kg be priekabos ir kurios yra skirtos ir suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo, vairuoti. Tos transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė neviršija 750 kg; [85 pakeit.]*

hd) praėjus 3 metams nuo tada, kai C1E kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis galioja 9 straipsnio 2 dalies hc punkte nurodytoms alternatyviaisiais degalais varomoms transporto priemonėms ir jų priekaboms ar puspriekabėms, kurių didžiausioji leidžiamoji masė viršija 750 kg, su sąlyga, kad junginio didžiausioji leidžiamoji masė neviršija 12 750 kg; [86 pakeit.]

he) praėjus 3 metams nuo tada, kai D1 kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis galioja transporto priemonėms, kurios skirtos ir suprojektuotos vežti ne daugiau kaip 22 keleivius, neįskaitant vairuotojo, ir kurių didžiausias ilgis neviršija 8 metrų. [88 pakeit.]

Šios direktyvos 20 straipsnyje nurodytoje antrojoje įgyvendinimo ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai Komisija įvertina alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių kūrimo ir diegimo ir (arba) [šio straipsnio h–hd punktu] taikymo poveikį kelių eismo saugumui. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva iš dalies keičiama atnaujinant alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių masės ribas. [89 pakeit.]

3. Vairavimui savo teritorijoje valstybės narės gali taikyti tokius atitikmenis:
- a) leisti vairuoti motorinius triračius turint B kategorijos pažymėjimą; galingesnių kaip 15 kW galios motorinių triračių atveju B kategorijos pažymėjimo turėtojas turi būti ne jaunesnis kaip 21 metų;
 - b) leisti vairuoti A1 kategorijos motociklus turint B kategorijos pažymėjimą.

Pirmoje pastraipoje numatytus atitikmenis juos taikančios valstybės narės pripažįsta tarpusavyje.

Valstybės narės vairuotojo pažymėjime neturi nurodyti, kad jo turėtojas turi teisę vairuoti pirmoje pastraipoje nurodytas transporto priemones, išskyrus naudodamos I priedo E dalyje nurodytus atitinkamus Sąjungos kodus.

Valstybės narės nedelsdamos informuoja Komisiją apie pirmoje pastraipoje nurodytus jų teritorijoje taikomus atitikmenis, įskaitant nacionalinius kodus, kurie galėjo būti naudojami iki šios direktyvos įsigaliojimo. Komisija šią informaciją pateikia valstybėms narėms, kad būtų lengviau taikyti šią dalį.

4. Valstybės narės savo teritorijoje gali leisti vairuoti šių kategorijų transporto priemones:
- a) D1 kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė 3 500 kg, neįskaitant specialios neįgaliesiems keleiviams vežti skirtos įrangos – vyresniems kaip 21 metų vairuotojams, kuriems B kategorijos vairuotojo pažymėjimas pirmą kartą išduotas prieš ne mažiau kaip dvejus metus, ir tik tuo atveju, jei tas transporto priemonės socialiniais tikslais naudoja nekomercinės įstaigos, o vairuotojas teikia savo paslaugas savanoriškai;
 - b) transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg – vyresniems kaip 21 metų vairuotojams, kuriems B kategorijos vairuotojo pažymėjimas pirmą kartą išduotas prieš ne mažiau kaip dvejus metus, jei tenkinamos visos toliau nurodytos sąlygos:
 - i) šios transporto priemonės yra skirtos naudoti tik kaip mokomosios ar poilsio zonos, kai jos stovi,

- ii) jas socialiniais tikslais naudoja nekomercinės įstaigos,
 - iii) jos yra pakeistos taip, kad jomis nebūtų galima vežti daugiau kaip devynių keleivių ar gabenti jokių kitų prekių, išskyrus tas, kurios būtinai reikalingos jų tikslams;
- c) B kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė yra 2 500 kg, o didžiausias greitis fiziškai ribojamas iki 45 km/h – jaunesniems kaip 21 metų vairuotojams, turintiems B1 kategorijos vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės vairuotojo pažymėjime neturi nurodyti, kad jo turėtojas turi teisę vairuoti pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytas transporto priemones, išskyrus naudodamos atitinkamus nacionalinius kodus.

Valstybės narės praneša Komisijai apie visus pagal šią dalį suteiktus leidimus.

4a. Valstybės narės turi teisę savo teritorijoje leisti vairuoti D arba D1 kategorijos transporto priemonės C kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojams, jeigu transporto priemonėje nevežami kiti asmenys ir vairuotojas yra asmuo, atliekantis techninę apžiūrą pagal Direktyvą 2014/45/ES, arba automobilių remonto dirbtuvės mechanikas, atliekantis bandomąjį važiavimą 5 km spinduliu nuo dirbtuvių, kai transporto priemonė suremontuojama, arba techninės priežiūros ar patikrinimo tikslais. Valstybės narės praneša Komisijai apie visus pagal šią dalį suteiktus leidimus. [91 pakeit.]

10 straipsnis

Pažymėjimų išdavimas, galiojimas ir atnaujinimas

1. Vairuotojo pažymėjimai išduodami tik tiems pareiškėjams, kurie atitinka šias sąlygas:
 - a) išlaikė įgūdžių ir elgsenos patikrinimo bei teorijos egzaminus ir atitinka minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas pagal II ir III priedų nuostatas;

- b) išlaikė tik AM kategorijai būtiną teorijos egzaminą; valstybės narės gali reikalauti, kad pareiškėjai laikytų įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, taip pat atliktų sveikatos patikrinimą šios kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti.

Šiai kategorijai priskiriamoms triratėms transporto priemonėms ir keturračiams valstybės narės gali nustatyti atskirą įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą. Siekiant atskirti AM kategorijai priklausančias transporto priemones, į vairuotojo pažymėjimą gali būti įrašomas nacionalinis kodas;

- c) A2 arba A kategorijų atveju ir su sąlyga, kad jie yra įgiję bent dvejų metų atitinkamai A1 arba A2 kategorijos motociklo vairavimo stažą, arba

- i) išlaikė tik įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, arba
- ii) baigė mokymą pagal VI priedą;

- d) baigė mokymą arba išlaikė įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, arba baigė mokymą ir išlaikė įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą pagal V priedą B kategorijos pažymėjimui, suteikiančiam teisę vairuoti transporto priemonės junginį, nurodytą 6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunkčio trečioje pastraipoje;

- e) jų įprastinė gyvenamoji vieta yra pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje arba gali pateikti įrodymų, kad jie ten studijuoja bent šešis mėnesius.

1a. Valstybės narės priima būtinas nuostatas, užtikrinančias, kad neįgalūs asmenys, kurių egzaminas vyksta jų negaliai pritaikytoje transporto priemonėje, nebūtų verčiami vykdyti su negalia nesuderinamų užduočių. [94 pakeit.]

2. Minimali valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo trukmė yra tokia: [95 pakeit.]

- a) AM, A1, A2, A, B, B1 ir BE kategorijų – 15 metų;
b) C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų – 5 metai.

Vairuotojo pažymėjimo atnaujinimas gali turėti įtakos naujam administracinio galiojimo laikotarpiui, taikomam kitos kategorijos arba kategorijų transporto priemonėms, kurias pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, jei tai atitinka šioje direktyvoje nustatytas sąlygas.

Atitinkamai 4 straipsnio 5 ir 6 dalyse numatyto lusto arba QR kodo buvimas nėra būtina vairuotojo pažymėjimo galiojimo sąlyga. Lusto arba QR kodo praradimas, neįskaitomumas arba kitoks sugadinimas neturi poveikio vairuotojo pažymėjimo galiojimui.

Valstybės narės gali sutrumpinti pradedantiesiems vairuotojams, apibrėžtiems 15 straipsnio 1 dalyje, išduotų bet kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį, kad tokiems vairuotojams galėtų taikyti specialias priemones, kuriomis siekiama pagerinti saugumą keliuose.

Laikantis subsidiarumo principo, valstybės narės gali sutrumpinti individualių bet kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį, ***atsižvelgdamos į sveikatos būklės tinkamumo ir gebėjimą saugiai vairuoti pagal III priedą***, jei nustatoma, kad būtina dažniau tikrinti sveikatą arba taikyti kitas specialias priemones, įskaitant apribojimus kelių eismo taisyklių pažeidėjams, ***kad būtų toliau tobulinamos kelių eismo saugumo priemonės***. [253, 315 ir 335 pakeit.]

Valstybės narės sutrumpina pirmoje pastraipoje nustatytą vairuotojo pažymėjimų, kurių turėtojai gyvena jų teritorijoje ir yra sulaukę 70 metų, administracinio galiojimo laikotarpius iki penkerių metų ar mažiau, kad būtų dažniau atliekami sveikatos patikrinimai arba taikomos kitos specialios priemonės, įskaitant žinių atnaujinimo kursą. Šis sutrumpintas administracinio galiojimo laikotarpis taikomas tik atnaujinant vairuotojo pažymėjimą. **[97 pakeit.]**

Valstybės narės gali sutrumpinti šioje dalyje nustatytą vairuotojo pažymėjimų, išduotų asmenims, kuriems suteiktas leidimas laikinai gyventi arba kurie naudojami laikinąją apsaugą arba derama apsauga pagal nacionalinės teisės aktus jų teritorijoje, administracinio galiojimo laikotarpį. Šiuo tikslu šis sutrumpintas administracinio galiojimo laikotarpis turi būti lygus leidimo laikinai gyventi, laikinosios apsaugos arba deramos apsaugos administraciniam galiojimui arba trumpesnis už jį.

3. Atnaujinant vairuotojo pažymėjimus, kurių administracinio galiojimo laikotarpis baigėsi, turi būti tenkinamos abi šios sąlygos:
 - a) asmuo vis dar atitinka III priede nustatytas minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas;

b) asmens įprastinė gyvenamoji vieta yra vairuotojo pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje arba esama įrodymų, kad prašymo pateikimo metu jis joje studijavo bent šešis mėnesius.

4. Krizės atveju valstybės narės vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį, kuris kitu atveju būtų pasibaigęs, gali pratęsti ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui. Pratęsimas gali būti pratęstas, jei krizė tęsiasi.

Bet koks toks pratęsimas turi būti tinkamai pagrįstas ir apie jį nedelsiant pranešama Komisijai. Komisija nedelsdama paskelbia šią informaciją *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Valstybės narės pripažįsta vairuotojo pažymėjimų, kurių administracinio galiojimo laikotarpis buvo pratęstas pagal šią dalį, galiojimą.

Tuo atveju, kai krizė paveikia kelias valstybes nares, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais pratęsimas visų arba tam tikrų kategorijų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpis, kuris kitu atveju būtų pasibaigęs. Tas pratęsimas negali būti ilgesnis nei šeši mėnesiai ir gali būti pratęstas, jei krizė tęsiasi. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Jeigu valstybė narė dėl trečioje pastraipoje nurodytos krizės nepatiria ir greičiausiai nepatirs sunkumų, dėl kurių būtų neįmanoma atnaujinti vairuotojo pažymėjimų, arba jeigu ji ėmėsi tinkamų nacionalinių priemonių krizės poveikiui sušvelninti, ta valstybė narė, prieš tai informavusi Komisiją, gali nuspręsti netaikyti trečioje pastraipoje nurodytu įgyvendinimo aktu nustatyto pratęsimo. Komisija apie tai informuoja kitas valstybes nares ir paskelbia pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šioje dalyje krizė reiškia išskirtinį, netikėtą ir staigų, ypatingo pobūdžio ir masto gamtinį ar žmogaus sukeltą įvykį, vykstantį Sąjungoje arba už jos ribų, turintį didelį tiesioginį ar netiesioginį poveikį kelių transporto sričiai, kuris taip pat trukdo vairuotojo pažymėjimų turėtojams arba atitinkamoms nacionalinėms institucijoms atlikti pažymėjimų atnaujinimui būtinas procedūras arba labai apriboja jų galimybes jas atlikti.

5. Nepažeisdamos nacionalinių baudžiamosios teisės ir policijos įstatymų, valstybės narės, išduodamos vairuotojo pažymėjimus, gali taikyti savo nacionalines nuostatas dėl kitų nei šioje direktyvoje nurodytų sąlygų. Jos praneša apie tai Komisijai.

6. Išduodamos arba atnaujindamos AM, A, A1, A2, B, B1 ir BE kategorijų vairuotojo pažymėjimus, valstybės narės gali reikalauti, kad vietoj III priedo 3 punkte numatyto įsivertinimo būtų atliekamas patikrinimas, ar asmuo atitinka minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas. Tokiu atveju sveikatos patikrinimas apima visus III priede nurodytus sveikatos sutrikimus.

~~Komisija ne vėliau kaip [priėmimo data + 18 mėnesių] priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas III priedo 3 punkte nurodyto įsivertinimo turinys ir kurie apima visus tame priede nurodytus sveikatos sutrikimus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. [99 pakeit.]~~

Laikantis subsidiarumo principo, atnaujindamos AM, A, A1, A2, B, B1, BE ir T kategorijų vairuotojo pažymėjimus, valstybės narės gali reikalauti, kad būtų atlikta patikra, taikant būtinuosius tinkamumo vairuoti standartus, nustatytus III priede. [256 ir 318 pakeit.]

- 6a. *Valstybės narės nustato įrodymais pagrįstas gaires bendrosios praktikos gydytojams ir šeimos gydytojams, kad būtų galima nustatyti asmenis, kuriems gali kilti pavojus vairuojant automobilį, ir veiklą koordinuoja su vairuotojo pažymėjimus išduodančiomis institucijomis. [100 pakeit.]*
- 6b. *Valstybės narės rengia nacionalines informuotumo didinimo kampanijas, kuriomis siekiama didinti plačiosios visuomenės informuotumą apie psichinius ar fizinius signalus, dėl kurių asmeniui gali kilti pavojus vairuojant transporto priemonę. [101 pakeit.]*
7. Nė vienas asmuo negali turėti daugiau kaip vieno ~~fizinio~~ vairuotojo pažymėjimo. Tačiau asmuo gali turėti kelis mobiliuosius *saugoti mobilųjų* vairuotojo pažymėjimus, jeigu juos išdavė ta pati valstybė narė *pažymėjimą keliuose prietaisuose*. [102 pakeit.]

Joks asmuo negali turėti daugiau nei vienos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą.

Valstybė narė atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimą, jei nustato, kad pareiškėjas jau turi kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės imasi būtinų priemonių trečiajai pastraipai taikyti. Būtinoms priemonėms, susijusios su vairuotojo pažymėjimo išdavimu, naujo pažymėjimo išdavimu, atnaujinimu ar pakeitimu, yra patikrinimas kitose valstybėse narėse, ar yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad pareiškėjas jau turi kitą vairuotojo pažymėjimą. Tuo tikslu valstybės narės naudojasi 19 straipsnyje nurodytu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu.

Nepažeisdama 3 straipsnio 6 dalies, vairuotojo pažymėjimą išduodanti valstybė narė nuodugniai patikrina, ar asmuo atitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus, ir taiko nacionalines nuostatas dėl vairuotojo pažymėjimo arba teisės vairuoti panaikinimo arba atėmimo, jeigu nustatoma, kad vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas nesilaikant tų reikalavimų.

8. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami II, III, V ir VI priedai, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

8a. Komisija, remdamasi ekspertų rekomendacijomis, parengia internetinį mokymo kursą bendrosios praktikos gydytojams, kad jie galėtų įvertinti visus pareiškėjo tinkamumo vairuoti aspektus. [103 pakeit.]

11 straipsnis

Valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų pakeitimas ir naujų pažymėjimų išdavimas

1. Jei vienos valstybės narės išduoto galiojančio vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasirenka įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje, jis gali prašyti, kad jo vairuotojo pažymėjimas būtų pakeistas lygiaverčiu pažymėjimu. Pažymėjimą keičianti valstybė narė patikrina, kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimas iš tikrųjų tebegalioja.
2. Laikydamosi baudžiamosios teisės ir policijos įstatymuose įtvirtinto teritoriškumo principo, valstybė narė, kurioje yra įprastinė gyvenamoji vieta, kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtojui gali taikyti nacionalines nuostatas dėl teisės vairuoti apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo ir prireikus tuo tikslu pakeisti vairuotojo pažymėjimą.

3. ***Fizinį vairuotojo pažymėjimą keičianti valstybė narė grąžina senąjį vairuotojo pažymėjimą tos valstybės narės, kuri jį išdavė, institucijai ir paaiškina šio pakeitimo priežastis. Vairuotojo pažymėjimą keičianti valstybė narė informuoja jį išdavusios valstybės narės instituciją ir patikslina tokio keitimo priežastis. Valstybės narės, kurios pirmos išdavė vairuotojo pažymėjimą, užtikrina, kad ankstesnio mobiliojo vairuotojo pažymėjimo nebebūtų galima peržiūrėti. Komunikacijos tikslais valstybės narės naudojami 19 straipsnio 1 dalyje nurodytu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu. [104 pakeit.]***
4. Išduoti naują vairuotojo pažymėjimą vietoje to, kuris buvo pamestas ar pavogtas, gali tik tos valstybės narės, kurioje yra įprastinė pažymėjimo turėtojo gyvenamoji vieta, kompetentingos institucijos. Tos institucijos naują pažymėjimą išduoda remdamosi turima informacija arba prireikus įrodymais, gautais iš pradinį vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės kompetentingų institucijų.

11a straipsnis

Laikinasis vairuotojo pažymėjimas

- 1. Pakeisdama nauju, atnaujindama ar keisdama vairuotojo pažymėjimą tai daranti valstybė narė išduoda laikinąjį vairuotojo pažymėjimą pažymėjimo forma, net jei ta pati valstybė narė išdavė ir ankstesnį pažymėjimą. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai iki 2025 m. gruodžio 31 d. priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva papildoma nuostatomis, kuriomis nustatoma pavyzdinė standartizuota tokio pažymėjimo forma. Priimdama tuos deleguotuosius aktus Komisija tinkamai atsižvelgia į bet kokių tokių formų klastojimo riziką.*
- 2. Valstybių narių pagal šį straipsnį išduoti pažymėjimai galioja ne ilgiau kaip vieną mėnesį. Valstybės narės turi abipusiškai pripažinti tokius pažymėjimus. Jei vairuotojo pažymėjimo pakeitimas nauju, atnaujinimas ar keitimas užtrunka ilgiau, valstybės narės gali atnaujinti tą pažymėjimą du kartus, kiekvieną kartą ne ilgiau kaip vienam mėnesiui. Toks pažymėjimas automatiškai nustoja galioti, kai jo turėtojas įgyja fizinį arba mobilųjį pažymėjimą pagal 3 straipsnį. [105 pakeit.]*

12 straipsnis

Trečiųjų valstybių išduotų vairuotojų pažymėjimų pakeitimas

1. Jei valstybė narė yra numačiusi galimybę pakeisti trečiojoje valstybėje išduotą vairuotojo pažymėjimą jo turėtoji, kuris pasirinko įprastinę gyvenamąją vietą jos teritorijoje, ta valstybė narė vairuotojo pažymėjimą pakeičia pagal šio straipsnio nuostatas.
2. Jei valstybė narė pakeičia trečiosios valstybės, dėl kurios nebuvo priimtas 7 dalyje nurodytas įgyvendinimo sprendimas, išduotą vairuotojo pažymėjimą, informacija apie tokį pakeitimą, kaip ir bet koki vėlesnį jo atnaujinimą ar naujo pažymėjimo išdavimą, turi būti įrašoma į tos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą, pažymint tai atitinkamu I priedo E dalyje pateiktu kodu. Jei to vairuotojo pažymėjimo turėtojas pakeičia įprastinę gyvenamąją vietą ir persikelia į kitą valstybę narę, pastaroji neprivalo laikytis 3 straipsnio 6 dalyje nustatyto tarpusavio pripažinimo principo.

Tokiam pakeitimui valstybės narės taiko savo nacionalinės teisės aktų nuostatas, laikydamosi šioje dalyje numatytų sąlygų.

3. Jei vairuotojo pažymėjimas išduodamas tokiai kategorijai ir tokios trečiosios valstybės, dėl kurių yra priimtas 7 dalyje nurodytas įgyvendinimo sprendimas, informacija apie tokį pakeitimą neturi būti įrašoma į atitinkamos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą. Tokiais atvejais valstybės narės pakeičia vairuotojo pažymėjimą laikydamosi atitinkamame įgyvendinimo sprendime nustatytų sąlygų.
4. Jei valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas buvo pakeistas trečiosios valstybės išduotu vairuotojo pažymėjimu, valstybės narės nereikalauja įvykdyti jokių papildomų sąlygų, išskyrus 10 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytas sąlygas, ir keisdamos tą vairuotojo pažymėjimą į savo išduodamą vairuotojo pažymėjimą neįrašo jokios papildomos informacijos, susijusios su pradinio vairuotojo pažymėjimo kategorijomis.

Pirmoje pastraipoje nurodytu atveju, kai pareiškėjas prašo pakeisti vairuotojo pažymėjimą, kuris taip pat galioja kategorijoms, kurių transporto priemonės jis įgijo teisę vairuoti trečiojoje valstybėje, taikomos šios taisyklės:

- a) jei vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas tokiai kategorijai ir tokios trečiosios valstybės, dėl kurių yra priimtas 7 dalyje nurodytas įgyvendinimo sprendimas, taikoma 3 dalis;

b) jei tokio įgyvendinimo sprendimo nėra, taikoma 2 dalis.

5. 2, 3 ir 4 dalyse nurodytas pakeitimas vykdomas tik jeigu trečiosios valstybės išduotas vairuotojo pažymėjimas jau yra atiduotas jį keičiančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms.

6. Komisija gali nustatyti, kad trečiosios valstybės kelių transporto sistema visiškai arba iš dalies užtikrinamas kelių eismo saugumo lygis, prilygstantis Sąjungos kelių eismo saugumo lygiui, todėl prireikus įvykdžius tam tikras iš anksto nustatytas sąlygas, šios trečiosios valstybės išduotus vairuotojo pažymėjimus galima pakeisti valstybių narių išduotais vairuotojo pažymėjimais, neįrašant informacijos apie tokį pakeitimą.

Jei Komisija nustato tokią trečiąją valstybę, ji, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, gali įvertinti tos trečiosios valstybės kelių transporto sistemą. Valstybės narės savo nuomonę apie nustatytoje trečiojoje valstybėje galiojančią kelių transporto sistemą turi pateikti per šešis mėnesius. Komisija atlieka vertinimą, kai gauna visų valstybių narių nuomonę arba kai pasibaigia nuomonės pateikimo terminas, priklausomai nuo to, kas įvyksta ~~vėliau~~ **anksčiau**. [106 pakeit.]

Vertindama trečiosios valstybės kelių transporto sistemą, Komisija atsižvelgia bent į šiuos elementus:

- a) vairuotojo pažymėjimų išdavimo reikalavimus, pavyzdžiui, vairuotojo pažymėjimų kategorijų klasifikaciją, minimalaus amžiaus reikalavimus, mokymo ir vairavimo egzaminų reikalavimus bei sąlygas ir medicininius reikalavimus, kuriuos reikia atitikti norint gauti pažymėjimą;
 - b) ar trečioji valstybė išduoda mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus, ir, jei taip, techninius ir struktūrinius sistemos naudojimo duomenis;
 - c) kiek suklastotų vairuotojo pažymėjimų yra apyvartoje ir kokių priemonių imamasi siekiant užkirsti kelią vairuotojo pažymėjimų klastojimui;
 - d) trečiosios valstybės išduotų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį;
 - e) eismo sąlygas trečiojoje valstybėje ir ar jos yra panašios į eismo sąlygas Sąjungos kelių tinkluose;
 - f) trečiosios valstybės kelių eismo saugumo rodiklius.
- fa) trečiosios šalies praktiškai taikomą vairuotojų pažymėjimų keitimo sistemą.***
[107 pakeit.]

7. Komisija, atlikusi 6 dalyje nurodytą vertinimą ir priimdama įgyvendinimo sprendimus, gali nuspręsti, kad trečiosios valstybės kelių transporto sistema visiškai arba iš dalies užtikrinamas kelių eismo saugumo lygis, prilygstantis Sąjungos kelių eismo saugumo lygiui, todėl tos trečiosios valstybės išduotus vairuotojo pažymėjimus galima pakeisti valstybių narių išduotais vairuotojo pažymėjimais, neįrašant informacijos apie tokį pakeitimą.

Įgyvendinimo sprendime turi būti nurodyta bent:

- a) 6 straipsnyje nurodytos vairuotojo pažymėjimų kategorijos, kurioms esant pažymėjimas gali būti pakeistas neįrašant to į valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą;
- b) trečiosios valstybės vairuotojo pažymėjimų išdavimo datos, nuo kurių pažymėjimą galima pakeisti neįrašant to į valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą;
- c) bet kokios bendrosios sąlygos, kurių turi būti laikomasi tikrinant oficialaus dokumento, kuris turi būti pakeistas, autentiškumą;

- d) bet kokios bendrosios sąlygos, kurių pareiškėjas turi laikytis prieš pakeičiant jo pažymėjimą, kad įrodytų, jog atitinka III priede nustatytus medicininius reikalavimus.

Jei dėl pareiškėjo vairuotojo pažymėjimo neįmanoma laikytis šios dalies antros pastraipos a arba b punktų, valstybės narės gali nuspręsti pakeisti vairuotojo pažymėjimą pagal 2 dalį. Jei pareiškėjas negali laikytis šios dalies antros pastraipos c arba d punktų, valstybės narės atsisako pakeisti vairuotojo pažymėjimą. Visose papildomose sąlygose, kurios gali būti įtrauktos į įgyvendinimo sprendimą, turi būti numatytas valstybės narės nacionalinių nuostatų taikymas pagal 2 dalį arba atsisakymas pakeisti vairuotojo pažymėjimą, jei pareiškėjas šių sąlygų neįvykdo.

Įgyvendinimo sprendimai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. 7 dalyje nurodytame įgyvendinimo sprendime numatoma periodiškai, bent kas ketverius metus, peržiūrėti kelių eismo saugumo padėtį atitinkamoje trečiojoje valstybėje. Atsižvelgdama į peržiūros išvadas, Komisija, kiek būtina, palieka galioti, iš dalies pakeičia, sustabdo arba panaikina 7 dalyje nurodytą įgyvendinimo sprendimą.
- 8a. 2 dalyje nurodytas trečiosios šalies išduotas PKP arba lygiavertis pažymėjimas gali būti pakeistas nauju valstybės narės išduotu PKP, jei jo turėtojas toje valstybėje narėje yra išklaušęs papildomą kompetencijos kėlimo mokymo kursą iki 35 valandų. Tie papildomi kompetencijos kėlimo mokymai rengiami ES kalba, kurią [kandidatas] geriausiai supranta. Prireikus, laikantis Direktyvos (ES) 2022/2561 dėl tam tikrų kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir periodinio mokymo¹⁹, siekiant užtikrinti aukšto lygio kompetenciją ir kelių eismo saugumą, teikiama tinkama kalbinė parama.**

¹⁹ 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561 dėl tam tikrų kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir periodinio mokymo (OL L 330, 2022 12 23, p. 46).

Siekiant nustatyti, ar trečiosiose šalyse yra nustatytos taisyklės, visiškai arba iš dalies panašios į atitinkamas Sąjungos taisykles, kuriomis užtikrinamas aukštas kelių eismo saugumo lygis, visiškai arba iš dalies panašus į Sąjungos eismo saugumo lygį, Komisijai suteikiami įgaliojimai ne vėliau kaip per ... [2 metus po šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo] pagal 21 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva papildoma nustatant sąlygas ir kriterijus bei metodiką, naudotiną vertinant trečiųjų šalių vairuotojų profesinio mokymo taisykles arba trečiųjų šalių sertifikavimo ir egzaminavimo procedūrų taisykles, arba abejas taisykles.

Remdamasi tais [deleguotaisiais aktais, vertinimo sąlygomis, kriterijais ir metodika] ir bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis 6 dalyje nustatyta tvarka, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato savo sprendimą, kad konkreči trečioji šalis turi vairuotojų profesinio mokymo taisykles ir (arba) sertifikavimo ir egzaminavimo procedūrų taisykles, visiškai arba iš dalies panašios į atitinkamas Sąjungos taisykles, kuriomis užtikrinamas aukštas kelių eismo saugumo lygis, visiškai arba iš dalies panašus į Sąjungos kelių eismo saugumo lygį. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 22 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą. [108 pakeit.]

9. Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir savo interneto svetainėje paskelbia trečiųjų valstybių, dėl kurių yra priimtas įgyvendinimo sprendimas pagal 7 dalį *ir 8a dalis*, sąrašą ir atitinkamai paskelbia visus atitinkamus pakeitimus, padarytus pagal 9 8 dalį. **[109 pakeit.]**
10. Komisija sukuria žinių tinklą, skirtą kaupti, apdoroti ir skleisti žinias bei informaciją apie geriausią užsienio profesionalių vairuotojų integravimo į vidaus rinką praktiką. Tinklą sudaro atitinkamos valstybių narių valdžios institucijos, kompetencijos centrai, universitetai ir mokslininkai, socialiniai partneriai ir kiti atitinkami kelių transporto sektoriaus dalyviai.

12a straipsnis

Bendradarbiavimo platforma

1. *Komisija sukuria bendradarbiavimo platformą, siekiant kaupti, apdoroti ir skleisti žinias ir informaciją apie geriausią praktiką, susijusią su:*
 - a) *vairuotojų mokymo programomis valstybėse narėse, įskaitant specialių transporto priemonių, pvz., ne keliais judančių mechanizmų, naudojimo mokymą;*

b) specialios paskirties transporto priemonių, pvz., ne keliais judančių mechanizmų, licencijavimu ir įprastu naudojimu skirtingose valstybėse narėse, įskaitant šių taisyklių skirtumų tarpvalstybinį poveikį, siekiant palengvinti tokių mašinų naudojimą; ir

c) be kokių kitų tinkamų laikomų klausimų.

2. Platformos veikloje dalyvauja atitinkamos valstybių narių valdžios institucijos ir atitinkami kelių transporto sektoriaus suinteresuotieji subjektai ir, kai įmanoma, sudaromos palankesnės sąlygos remtis šia geriausia praktika. [320 pakeit.]

13 straipsnis

Teisės vairuoti arba vairuotojo pažymėjimo apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo pasekmės

1. Valstybė narė atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimą pareiškėjui, kurio vairuotojo pažymėjimo galiojimas yra apribotas, sustabdytas, pažymėjimas yra atimtas arba panaikintas kitoje valstybėje narėje.
2. Valstybė narė atsisako pripažinti bet kokio kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą, jei vairuotojo pažymėjimas arba teisė vairuoti yra apribota, sustabdyta, atimta arba panaikinta pirmosios valstybės narės teritorijoje.

3. Šiame straipsnyje vairuotojo pažymėjimas arba teisė vairuoti laikoma apribota, sustabdyta, atimta arba panaikinta tol, kol atitinkamas asmuo neįvykdys valstybės narės nustatytų sąlygų, kurių jis turi laikytis, kad galėtų susigrąžinti teisę vairuoti arba atgauti vairuotojo pažymėjimą, arba kad galėtų prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės užtikrina, kad visos sąlygos, kurias jos nustato, kad pažymėjimo turėtojas galėtų susigrąžinti teisę vairuoti arba atgauti vairuotojo pažymėjimą, arba kad galėtų prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą, būtų proporcingos ir nediskriminuojančios bet kurios kitos valstybės narės išduotų vairuotojo pažymėjimų turėtojų atžvilgiu ir kad dėl jų nebūtų neribotam laikui atsisakyta išduoti vairuotojo pažymėjimą arba pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotą vairuotojo pažymėjimą.

Valstybė narė sustabdo vairuotojo pažymėjimo galiojimą, jei atliekant medicininį patikrinimą, kuriuo patvirtinamas 10 straipsnyje nurodytas galiojimas, paaiškėja, kad asmuo laikinai neatitinka fizinio ir psichinio tinkamumo reikalavimų, susijusių su III priede nurodytomis sveikatos būklėmis. [110 pakeit.]

4. Jokia šio straipsnio nuostata negali būti suprantama kaip draudimas valstybėms narėms neribotam laikui uždrausti asmeniui vairuoti jų teritorijoje, nesuteikiant jam galimybės susigrąžinti teisę vairuoti arba atgauti vairuotojo pažymėjimą, arba prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą, jei toks draudimas yra pateisinamas dėl jo elgesio.

Jei valstybė narė pagal šią dalį neribotam laikui uždraudė vairuoti, tokia valstybė narė gali atsisakyti neribotam laikui pripažinti bet kokio kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą savo atitinkamoje teritorijoje. Nukrypstant nuo 1 dalies, kitos valstybės narės, pasikonsultavusios su valstybe nare, neribotam laikui uždraudusia vairuoti, gali tokiam asmeniui išduoti vairuotojo pažymėjimą

14 straipsnis

Lydimosio vairavimo sistema

1. Nukrypstant atitinkamai nuo 7 straipsnio 1 dalies b ir d punktų, valstybės narės pagal 10 straipsnio 1 dalį išduoda B, *C ir C1* ~~ir C~~ kategorijų vairuotojo pažymėjimus, pažymėtus I priedo E dalyje nurodytu Sąjungos kodu 98.02, 17 metų sulaukusiems pareiškėjams. **[111 pakeit.]**

2. Vairuotojo pažymėjimo, pažymėto Sąjungos kodu 98.02, turėtojai, kurie nėra sulaukę 18 metų, vairuoja tik lydimi *priekinėje keleivio sėdynėje sėdinčio* asmens, kuris atitinka *gali duoti patarimus vairuojant. Lydintis asmuo laikosi taisyklių dėl vairavimo apsvaigus nuo alkoholio ar narkotikų arba esant neveiksniam dėl bet kokios kitos priežasties ir turi atitikti* šias sąlygas: [112 pakeit.]
- a) yra ne jaunesnis kaip 25 metų;
 - b) turi atitinkamos kategorijos **ES** vairuotojo pažymėjimą, išduotą daugiau kaip prieš penkerius metus; [113 pakeit.]
 - c) per pastaruosius penkerius metus jam nebuvo atimta teisė vairuoti;
 - d) jo atžvilgiu nebuvo priimtas baudžiamąja teise pagrįstas sprendimas dėl kelių eismo taisyklių pažeidimo;
 - e) **C ir C1** kategorijos transporto priemonės atveju turi Direktyvoje (ES) 2022/2561 numatytą kvalifikaciją ir yra baigęs toje direktyvoje numatytą mokymą; [114 pakeit.]

ea) C ir C1 kategorijų transporto priemonių atveju yra išklaušęs specialų 7 valandų trukmės mokymo kursą, skirtą būtiniams profesiniams ir pedagoginiams įgūdžiams įgyti, kuris yra PKP turėtojų kvalifikacijos kėlimo kurso dalis. [115 pakeit.]

Valstybės narės gali nuspręsti pailginti mokymo kurso trukmę iki 14 valandų. [116 pakeit.]

3. Valstybės narės gali reikalauti nurodyti 2 dalyje nurodytų lydinčių asmenų tapatybę, kad užtikrintų šio straipsnio laikymąsi. Valstybės narės gali apriboti galimų lydinčių asmenų skaičių.

3a. Lydimajo vairavimo sistema neapribojamos esamos valstybių narių galimybės mažinti minimalų amžių B kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti, kaip nustatyta šios Direktyvos 7 straipsnio 2 dalyje, ir taikyti susijusias sąlygas nacionaliniu lygmeniu. [117 pakeit.]

4. Valstybės narės gali taikyti papildomas vairuotojo pažymėjimo, pažymėto Sąjungos kodu 98.02, išdavimo sąlygas pareiškėjams, kurie nėra sulaukę 18 metų. Jos apie tai praneša Komisijai. Komisija šią informaciją paskelbia viešai.

4a. *Valstybės narės gali sumažinti 1 dalyje nustatytą amžiaus ribą asmenims, kurių įprastinė gyvenamoji vieta yra jų teritorijoje, siekdamos vykdyti bandomuosius projektus ir rinkti duomenis apie lydimojo vairavimo sistemų, kuriose nustatyta žemesnė amžiaus riba, poveikį ir laikyti tai pareiškėjo mokymų dalimi, kol jis ar ji nuvažiuos 3 500 km ridą. Jei valstybė narė pageidauja pasinaudoti tokia galimybe, ji pateikia pagrįstą prašymą Komisijai. Komisija įvertina tokį prašymą vykdydama dialogą su atitinkama valstybe nare ir per 3 mėnesius priima sprendimą. Komisija gali patvirtinti arba atmesti prašymą pateikdama pagrįstą nuomonę arba jį patvirtinti su papildomomis sąlygomis, kad būtų užtikrintas kelių eismo saugumas. Jei Komisija leidžia taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, toliau taikomos 2, 3 ir 4 dalių nuostatos. Valstybės narės stebi patvirtintų bandomųjų projektų rezultatus ir praneša apie juos Komisijai. Komisija, vykdydama periodines peržiūras, įvertina prašymus ir, jei yra, patvirtintų bandomųjų projektų rezultatus. [118 pakeit.]*

15 straipsnis

Bandomasis laikotarpis

1. Pirmą kartą išduoto tam tikros kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas laikomas pradedančiuoju vairuotoju ir jam taikomas ne trumpesnis kaip dvejų metų bandomasis laikotarpis. *Valstybės narės nustato taisykles dėl laikotarpio trukmės ir baudų pradedantiems vairuotojams. [119 pakeit.]*
- 1a. *Valstybės narės nustato įpareigojimą pradedantiems vairuotojams viso bandomojo laikotarpio metu ant savo transporto priemonės galinio stiklo turėti standartinį Sąjungos ženklą. Ne vėliau kaip ... [6 mėnesiai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos] Komisija pagal 21 straipsnį priima deleguotąjį aktą, kuriuo nustatomos standartinio ženklo bendrosios vaizdinės specifikacijos. [268 pakeit.]*

2. Valstybės narės nustato taisykles dėl nuobaudų pradedantiems vairuotojams, kurie vairuoja, kai alkoholio kiekis jų kraujyje viršija ~~0,0 g/ml~~ **0,2 g/ml arba kai jie yra apsvaigę nuo psichotropinių medžiagų ar narkotikų. Valstybių narių vykdymo užtikrinimo institucijos nustato techninio visiško minėtų medžiagų netoleravimo matavimo ribą (angl. zero tolerance measuring threshold), remdamosi mažiausia kiekybinio nustatymo riba, kai atsižvelgiama į pasyvų ar atsitiktinį poveikį**, ir imasi visų būtinų priemonių **siekdamos** užtikrinti, kad jos būtų ~~įgyvendinamos~~ **įgyvendintos**. Šios nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos, atgrasančios ir nediskriminuojančios, **taip pat gali būti atimtos teisės vairuoti**. [120 pakeit.]
- 2a. **Valstybės narės nustato griežtesnes taisykles dėl nuobaudų pradedantiems vairuotojams, be kita ko, kai jie nenaudoja saugos priemonių arba vairuoja neturėdami galiojančio vairuotojo pažymėjimo, ir imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų, kad jos būtų įgyvendinamos. Tos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos, atgrasančios ir nediskriminacinės**. [121 pakeit.]
- 2b. **Valstybės narės gali išplėsti alkoholio ir neteisėtų psichoaktyviųjų medžiagų visiško netoleravimo sistemos taikymą visiems vairuotojams**. [269 pakeit.]

3. Siekdamas pagerinti kelių eismo saugumą, valstybės narės gali nustatyti papildomas taisykles, taikomas jų teritorijoje pradedantiesiems vairuotojams bandomuoju laikotarpiu. Jos apie šias taisykles praneša Komisijai. ***Šiomis taisyklėmis neribojamas vairavimas naktį.*** [122 pakeit.]
4. Bandomuoju laikotarpiu išduotus vairuotojo pažymėjimus valstybės narės žymi I priedo E dalyje nurodytu Sąjungos kodu 98.01.
5. Bandomasis laikotarpis netaikomas vairuotojams, kurie A2 arba A kategorijos vairuotojo pažymėjimą gauna pagal 10 straipsnio 1 dalies c punktą.
- 5a. ***Vairuotojams, kurie anksčiau išduoto pažymėjimo kategorijos bandomuoju laikotarpiu įgyja naują kategoriją, naujos kategorijos bandomasis laikotarpis gali būti sutrumpintas atsižvelgiant į jau pasibaigusį bandomąjį laikotarpį, kuris privalo būti mažiausiai 6 mėnesių trukmės. Bandomasis laikotarpis netrumpinamas, jei esamas vairuotojo pažymėjimas išduodamas tik AM kategorijai.*** [123 pakeit.]

- 5b. *Valstybės narės raginamos į pradinių ir vidurinių mokyklų mokymo programas įtraukti pagal amžių tinkamus mokymus apie kelių eismo saugumo taisykles ir informuotumo apie eismo riziką didinimo mokymus. Valstybės narės gali naudoti pagal [Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/413²⁰] skirtas pajamas tokioms iniciatyvoms finansiškai remti. Komisija tokioms iniciatyvoms finansiškai remti taip pat gali naudoti [tos direktyvos 8a straipsnyje] nurodytas lėšas.*
- [124 pakeit.]

16 straipsnis

Egzaminuotojai

1. Vairavimo egzaminuotojai turi atitikti minimalius IV priede nustatytus reikalavimus. Vairavimo egzaminuotojams, šiose pareigose jau dirbusiems iki ~~2013 m. sausio 19 d.~~ *šios direktyvos įsigaliojimo*, taikomi tik kokybės užtikrinimo ir reguliaraus kvalifikacijos kėlimo reikalavimai. [125 pakeit.]
2. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas IV priedas, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

²⁰ *2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/413, kuria sudaromos palankesnės sąlygos keistis informacija tarpvalstybiniu lygmeniu apie kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimus (OL L 68, 2015 3 13, p. 9).*

17 straipsnis

Įprastinė gyvenamoji vieta

1. Šioje direktyvoje įprastinė gyvenamoji vieta reiškia vietą, kurioje asmuo paprastai (t. y. ne mažiau kaip 185 dienas per kiekvienus kalendorinius metus) gyvena dėl asmeninių ~~ir~~ **arba** profesinių ryšių, ~~arba~~ **ir**, jei asmens su ta vieta profesiniai ryšiai nesieja, dėl glaudžiai jį su ta gyvenamąja vieta siejančių asmeninių ryšių.

[126 pakeit.]

Tačiau jei profesiniai ryšiai asmenį sieja su kita vieta nei asmeniniai ryšiai ir dėl to jis pakaitomis gyvena skirtingose vietose, esančiose dviejose ar daugiau valstybių narių, įprastine jo gyvenamąja vieta laikoma ta vieta, su kuria jį sieja asmeniniai ryšiai, su sąlyga, kad tas asmuo į tą vietą reguliariai sugrįžta. Pastarosios sąlygos laikytis nebūtina, jei asmuo gyvena valstybėje narėje tam, kad atliktų ten nustatytos trukmės užduotį. Universiteto ar mokyklos lankymas nereiškia įprastinės gyvenamosios vietos pakeitimo.

2. Taikant 10 straipsnio 3 dalies b punktą ir 11 straipsnio 4 dalį, Sąjungos ar jos valstybių narių diplomatinių tarnybų darbuotojų arba jų namų ūkiams priklausančių šeimos narių įprastinė gyvenamoji vieta laikoma valstybių narių, išdavusių vairuotojo pažymėjimus, kurie bus atnaujinti ar naujai išduoti, teritorijoje.

Šiame straipsnyje Sąjungos diplomatinės tarnybas sudaro Tarybos generalinio sekretoriato ir Komisijos generalinio sekretoriato atitinkamų departamentų pareigūnai, taip pat valstybių narių nacionalinių diplomatinių tarnybų komandiruoti darbuotojai ir visi kiti Sąjungos institucijose, įstaigose, organuose ir agentūrose išorės atstovavimo srityje dirbantys darbuotojai ar rangovai, kurie, kad galėtų vykdyti savo sutartines pareigas, per kalendorinius metus bent 181 dieną turi gyventi vienos ar kelių trečiųjų valstybių teritorijoje.

3. Jei vairuotojo pažymėjimo turėtojas negali įrodyti, kad jo įprastinė gyvenamoji vieta pagal 1 dalį yra tam tikroje valstybėje narėje, jis kraštutiniu atveju gali savo vairuotojo pažymėjimą atnaujinti valstybėje narėje, kurioje išduotas pradinis vairuotojo pažymėjimas.

4. Nukrypstant nuo 10 straipsnio 1 dalies e punkto, kai siekiama pirmą kartą išduoti ~~B~~ kategorijos vairuotojo pažymėjimą, pareiškėjui, kurio įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė nesutampa su jo pilietybės valstybe narė, pastaroji gali išduoti vairuotojo pažymėjimą, jei įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė nenumato galimybės laikyti teorijos ar praktikos egzaminus viena iš pilietybės valstybės narės oficialiųjų *ES* kalbų arba su vertėju žodžiu. **[127 pakeit.]**

18 straipsnis

Ne Sąjungos standartinio pavyzdžio pažymėjimų atitikmenys

1. Valstybės narės taiko Komisijos sprendimu (ES) 2016/1945²¹ nustatytus iki ~~2013 m. sausio 19 d.~~ *šios direktyvos įsigaliojimo* įgytų teisių ir šios direktyvos 6 straipsnyje nustatytų kategorijų atitikmenis. **[128 pakeit.]**
2. Bet kuri iki ~~2013 m. sausio 19 d.~~ *šios direktyvos įsigaliojimo* suteikta teisė vairuoti negali būti atimta arba kitaip apribota pagal šios direktyvos nuostatas. **[129 pakeit.]**

²¹ 2016 m. spalio 14 d. Komisijos sprendimas (ES) 2016/1945 dėl vairuotojo pažymėjimų kategorijų atitikmenų (OL L 302, 2016 11 9, p. 62).

19 straipsnis
Tarpusavio pagalba

1. Valstybės narės padeda viena kitai įgyvendinti šią direktyvą. Jos keičiasi informacija apie išduotus, pakeistus, naujai išduotus, atnaujintus, apribotus, sustabdytus, atimtus, panaikintus arba atšauktus vairuotojo pažymėjimus, taip pat apie įvykdytą arba planuojamą priimti sprendimą dėl teisės vairuoti atėmimo ir konsultuojasi tarpusavyje, kad patikrintų, ar pareiškėjui, siekiančiam gauti vairuotojo pažymėjimą, jokiaje valstybėje narėje nėra atimta teisė vairuoti. Jos naudojasi siekiant šių tikslų sukurtu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu.
2. ES vairuotojo pažymėjimų tinklu valstybės narės taip pat gali naudotis keisdamosi informacija šiais tikslais:
 - a) sudaryti sąlygas institucijoms per patikrinimus kelyje arba taikant kovos su klastojimu priemones patikrinti vairuotojo pažymėjimo galiojimą ir autentiškumą;
 - b) palengvinti tyrimus, kuriais siekiama nustatyti už kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimus atsakingą asmenį pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/413²²;

²² 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/413, kuria sudaromos palankesnės sąlygos keisti informacija tarpvalstybiniu lygmeniu apie kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimus (OL L 68, 2015 3 13, p. 9).

- c) užkirsti kelią *su kelių eismu susijusioms* nusikalstamoms veikoms, jas nustatyti ir tirti, ~~kaip nurodyta~~ *pagal* [nuoroda į „Priumas II“], ***jei tuo tikslu taikomos visos būtinos sąlygos ir tinkamai laikomasi tikslo apribojimo, būtinumo ir proporcingumo principų; [130 pakeit.]***
- d) užtikrinti Direktyvos (ES) 2022/2561 vykdymą;
- e) įgyvendinti [nauja direktyva dėl teisės vairuoti atėmimo poveikio visoje Sąjungoje] ir užtikrinti jos vykdymą.

3. Prieiga prie tinklo turi būti apsaugota. Tinkle turi būti užtikrintas sinchroninis (realiuoju laiku) ir asinchroninis keitimasis informacija, apsaugotų žinučių, pranešimų bei priedų siuntimas ir gavimas.

Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog per tinklą būtų keičiamasi naujausia informacija.

Valstybės narės prieigą prie tinklo gali suteikti tik institucijoms, kompetentingoms įgyvendinti 1 ir 2 dalyse nustatytus tikslus.

4. Valstybės narės taip pat padeda viena kitai įdiegti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, visų pirma siekdamas užtikrinti sklandų I priedo C dalyje nurodytų taikomųjų programų ir tikrinimo funkcijų sąveikumą.
5. Siekdama užtikrinti nacionalinių sistemų, prijungtų prie ES vairuotojo pažymėjimų tinklo, sąveikumą ir asmens duomenų, kuriais keičiamasi šiomis aplinkybėmis, apsaugą, Komisija ne vėliau kaip 2026 m. birželio 6 d. priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi išsamūs ES vairuotojo pažymėjimų tinklo veikimo, sąsajos ir techniniai reikalavimai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
6. Valstybės narės gali bendradarbiauti, kad užtikrintų bet kokį dalinio teisės vairuoti ar vairuotojo pažymėjimo apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo vykdymą, ypač tais atvejais, kai atitinkamos priemonės taikomos tik tam tikrų kategorijų vairuotojo pažymėjimams arba tik tam tikrų valstybių narių teritorijose, visų pirma darydamos atitinkamus įrašus savo išduotuose vairuotojo pažymėjimuose.

20 straipsnis

Peržiūra

Valstybės narės kasmet informuoja Komisiją apie kiekvienos kategorijos išduotų, atnaujintų, naujai išduotų, atimtų ir pakeistų vairuotojo pažymėjimų skaičių, įskaitant duomenis apie mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų išdavimą ir naudojimą. *Valstybės narės taip pat per tris mėnesius informuoja Komisiją, jei jų priimti įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini šiai direktyvai įgyvendinti, pakeičiami taip, kad tai turi poveikio šios direktyvos nuostatų taikymui.* [131 pakeit.]

Valstybės narės taip pat dalijasi duomenimis apie savo geriausių praktiką, susijusią su kelių eismo saugumo priemonėmis ir informuotumo apie riziką didinimo mokymais, ypač pradedančiųjų vairuotojų mokymu ir mokymu visą gyvenimą, apie medicininius tinkamumo patikrinimus pagal amžiaus grupes, paramos sistemos naudojimą pagal amžiaus grupes, taikant grįžtamojo ryšio intervencijas, kai vairavimo instruktorius, eismo psichologas ar vairavimo egzaminuotojas įrodo savo dalyvavimą ir pateikia rekomendacijas, taip pat priemones, kuriomis siekiama stiprinti pažeidžiamų eismo dalyvių kelių eismo saugumo priemones, įskaitant priemones, reglamentuojančias mikromobilumo priemones. [132 pakeit.]

Komisijos prašoma ne vėliau kaip 2027 m. liepos 1 d. pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl nacionalinių nuostatų naudojimo poveikio ne keliais judančių mechanizmų srityje ir jų poveikio vidaus rinkai ir kelių eismo saugumui. Prireikus prie ataskaitos gali būti pridedamas pasiūlymas dėl teisės akto Europos Parlamentui ir Tarybai, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudoti ne keliais judančius mechanizmus visoje Sąjungoje. [321 pakeit.]

Valstybės narės kasmet teikia Komisijai pagal vairuotojo pažymėjimo kategoriją suskirstytus statistinius duomenis apie eismo įvykius, kuriuos sukėlė pagal lydimojo vairavimo sistemą vairavę pradedantieji vairuotojai, kaip apibrėžta 14 straipsnyje. Kas trejus metus Komisijos prašoma parengti ataskaitą, kurioje eismo įvykiai, kuriuos sukėlė vairuotojai, gavę vairuotojo pažymėjimą pagal lydimojo vairavimo sistemą, būtų lyginami su kitų vairuotojų įvykdytais eismo įvykiais. Ataskaitoje atsižvelgiama į kiekvienos vairuotojo pažymėjimo kategorijos duomenis. Komisija šią ataskaitą paskelbia viešai, be kita ko, per tarpvalstybinio keitimosi informacija portalą, kaip nustatyta [Direktyvoje dėl tarpvalstybinio keitimosi informacija]. [133 pakeit.]

Ne vėliau kaip [priėmimo data + 5 metai], o vėliau kas penkerius metus Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šios direktyvos įgyvendinimą, įskaitant jos poveikį kelių eismo saugumui.

21 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 4 straipsnio 8 dalyje, 5 straipsnio 6 dalyje, 8 straipsnio 2 dalyje, **9 straipsnio 2 dalyje**, 10 straipsnio 8 dalyje, **11 straipsnio a punkte**, **12 straipsnio 8a dalyje** ir 16 **straipsnio 2 dalyje bei 16a** straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo [šios direktyvos įsigaliojimo dienos]. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos. **[134 pakeit.]**

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 4 straipsnio 8 dalyje, 5 straipsnio 6 dalyje, 8 straipsnio 2 dalyje, 10 straipsnio 8 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 4 straipsnio 8 dalį, 5 straipsnio 6 dalį, 8 straipsnio 2 dalį, 10 straipsnio 8 dalį ir 16 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

22 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Vairuotojo pažymėjimų reikalų komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.
Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis.

23 straipsnis

Direktyvos (ES) 2022/2561 pakeitimai

Direktyva (ES) 2022/2561 iš dalies keičiama taip:

1) Direktyvos (ES) 2022/2561 5 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo c punktu:

„c) sulaukę 17 metų amžiaus, vairuotojo pažymėjime nurodytos **C ir C1** kategorijos transporto priemonę, jeigu jie turi 6 straipsnio 1 dalyje numatytą PKP ir tik Direktyvos [NUORODA Į ŠIĄ DIREKTYVĄ] 14 straipsnio 2 dalyje nustatytais sąlygomis.“; **[135 pakeit.]**

2) **5 straipsnio 3 dalies a punktas pakeičiamas taip:**

„a) **sulaukę 21 metų amžiaus:**

i) vairuotojo pažymėjime nurodytos D ir D + E kategorijos transporto priemonę, jeigu jie turi 6 straipsnio 2 dalyje numatytą PKP.

Visos valstybės narės gali leisti vairuotojams, turintiems D1 ir D1 + E kategorijų vairavimo pažymėjimą, tų kategorijų transporto priemonės savo teritorijoje vairuoti nuo 18 metų amžiaus, jeigu jie turi 6 straipsnio 1 dalyje numatytą PKP.

Bet kuri valstybė narė gali sumažinti minimalų amžių D ir DE kategorijų profesionaliems autobusų vairuotojams ir tolimojo susisiekimo autobusų vairuotojams iki:

- *19 metų savo teritorijoje, jei vairuotojai yra baigę visapusišką profesinį mokymą ir turi PKP pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalį;*
- *18 metų savo teritorijoje, jei vairuotojai yra baigę visapusišką profesinį mokymą, turi PKP pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalį ir tokiomis transporto priemonėmis neveža keleivių arba veža keleivius ne ilgesniu kaip 50 km maršrutu;*

ii) vairuotojo pažymėjime nurodytos D ir D + E kategorijos transporto priemonę, jeigu jie turi 6 straipsnio 1 dalyje numatytą PKP.

Bet kuri valstybė narė gali sumažinti minimalų amžių D ir DE kategorijų profesionaliems autobusų vairuotojams ir tolimojo susisiekimo autobusų vairuotojams iki:

- 19 metų savo teritorijoje, jei vairuotojai yra baigę visapusišką profesinį mokymą ir turi PKP pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalį;*
- 18 metų savo teritorijoje, jei vairuotojai yra baigę visapusišką profesinį mokymą, turi PKP pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnio 1 dalį ir tokiomis transporto priemonėmis neveža keleivių arba veža keleivius ne ilgesniu kaip 50 km maršrutu.“;*
[322 pakeit.]

3) 5 straipsnio 3 dalies b punktas išbraukiamas. [323 pakeit.]

24 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/1724 pakeitimai

Reglamento (ES) 2018/1724 II priedas iš dalies keičiamas taip:

- a) antroje skiltyje, priklausančioje eilutei „Persikėlimas“, įterpiamas šis laukelis:
„Vairuotojo pažymėjimo gavimas ir atnaujinimas“.
- b) trečioje skiltyje, priklausančioje eilutei „Persikėlimas“, įterpiamas šis laukelis: „ES vairuotojo pažymėjimų išdavimas, pakeitimas ir naujo pažymėjimo išdavimas“.

25 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. ***Nedarant poveikio 1a daliai***, valstybės narės ne vėliau kaip [priėmimo data + 2 metai] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.
[324 pakeit.]

Nedarant poveikio 1a daliai, tas nuostatas jos taiko nuo [priėmimo data + 3 metai].
[325 pakeit.]

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

1a. Valstybės narės ne vėliau kaip [priėmimo data + 4 mėnesiai] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies.

Tas nuostatas jos taiko nuo [priėmimo data + 4 mėnesiai]. [326 pakeit.]

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

26 straipsnis

Panaikinimas

1. Direktyva 2006/126//EB panaikinama nuo [priėmimo data + 3 metai].

Nuorodos į Direktyvą 2006/126/EB laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal VII priede pateiktą koreliacinę lentelę.

2. Reglamentas (ES) Nr. 383/2012 panaikinamas nuo [priėmimo data + 3 metai].

3. Nuorodos į Reglamentą (ES) Nr. 383/2012 laikomos nuorodomis į šios direktyvos I priedo B dalį ir aiškinamos pagal VII priede pateiktą koreliacinę lentelę.

27 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

28 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta ...

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė

(3) D dalyje nurodyta informacija pažymėjime turi būti pateikiama taip:

1 pusėje pateikiama:

- (a) žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“, išspausdinti didžiosiomis raidėmis pažymėjimą išduodančios valstybės narės kalba ar kalbomis;
- (b) pažymėjimą išduodančios valstybės narės pavadinimas (neprivalomas);
- (c) pažymėjimą išduodančios valstybės narės skiriamasis ženklas, išspausdintas negatyvo atvaizdu mėlyname stačiakampyje ir apsuptas dvylikos geltonų žvaigždučių ratu, kaip nustatyta D dalies 1 punkte;
- (d) informacija apie išduotą pažymėjimą (1–9 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 3 punkte;
- (e) žodžiai „Europos Sąjungos pavyzdys“ pažymėjimą išduodančios valstybės narės kalba arba kalbomis ir žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“ kitomis Europos Sąjungos kalbomis, išspausdinti rausva spalva pažymėjimo fone, kaip nustatyta D dalies 2 punkte.

2 pusėje pateikiama:

- (f) informacija apie išduoto pažymėjimo kategorijas (9–12 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 4 punkte;
- (g) informacija apie pažymėjimo administravimą (13–14 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 5 punkte;
- (h) šių 1 ir 2 pažymėjimo pusėse pateikiamų numeruotų laukelių paaiškinimas: 1, 2, 3, 4a, 4b, 4c, 5, 10, 11 ir 12.

Jei valstybė narė pageidauja šiuos įrašus pateikti nacionaline kalba, kuri nėra viena iš šių kalbų: anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ar vokiečių, ji turi parengti dvikalbį pažymėjimo variantą naudodama vieną iš pirmiau išvardytų kalbų ir nepažeisdama kitų šio priedo nuostatų.

Sjungos pavyzdžio vairuotojo pažymėjime turi būti palikta vietos, kad būtų galima įmontuoti lustą ar panašų kompiuterinį įtaisą arba atspausdinti QR kodą.

Spalvų nuorodos:

- mėlyna – *Pantone Reflex Blue*;
- geltona – *Pantone Yellow*.

(4) Specialios nuostatos

- (a) Tais atvejais, kai valstybės narės pagal šį priedą išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtojo įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, ta valstybė narė gali į pažymėjimą įrašyti jam administruoti reikalingą informaciją, jeigu šio tipo informaciją ji įrašo ir savo išduodamuose pažymėjimuose ir jeigu šiam tikslui yra pakankamai vietos.

- (b) Valstybės narės gali papildomai naudoti spalvas ar ženklus, pavyzdžiui, brūkšninius kodus ir nacionalinius simbolius, nepažeisdamos kitų šio priedo nuostatų. Apie tai valstybės narės turi informuoti Komisiją.

Vairuotojo pažymėjimus pripažįstant laikantis tarpusavio pripažinimo principo, brūkšniniame kode negali būti jokios kitos informacijos, išskyrus tą, kurią jau galima perskaityti vairuotojo pažymėjime arba kuri yra būtina vykdant vairuotojo pažymėjimo išdavimo procesą.

- (c) Kortelės abiejose pusėse pateikiama informacija turi būti įskaitoma plika akimi, o 9–12 laukelių informacija kortelės 2 pusėje rašoma naudojant bent 5 dydžio šriftą.

A2 DALIS. FIZINIO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO APSAUGOS NUO KLASTOJIMO SPECIFIKACIJOS

- (1) Fiziniam vairuotojo pažymėjimo saugumui grėsmę kelia:
 - (a) padirbtų kortelių gamyba: naujo, į dokumentą labai panašaus objekto, kuris gaminamas kaip naujas objektas arba kaip originalaus dokumento kopija, sukūrimas;
 - (b) esminis keitimas: originalaus dokumento tam tikro požymio pakeitimas, pavyzdžiui, kai kurių ant dokumento išspausdintų duomenų pakeitimas.

- (2) Bendras saugumas turi būti užtikrintas visoje sistemoje, kurią sudaro prašymo išduoti pažymėjimą procesas, duomenų perdavimas, kortelei pagaminti naudojama medžiaga, spausdinimo būdas, įvairių apsaugos priemonių minimalus rinkinys ir personalizavimo procesas.
- (3) Vairuotojo pažymėjimų gamybai naudojama medžiaga turi būti apsaugota nuo klastojimo taikant šiuos metodus (privalomos apsaugos priemonės):
 - (a) kortelės ultravioletiniuose spinduliuose nešvyti;
 - (b) apsauginis fono raštas sukurtas taip, kad jį būtų sunku suklastoti nuskaitant, spausdinant ar kopijuojant, atspausdintas vaivorykštine spauda įvairiaspalviais apsauginiais dažais ir pozityvine bei negatyvine giljoširuote. Raštui neturi būti naudojamos pagrindinės spalvos (CMYK modelis), jį turi sudaryti sudėtingi rašto modeliai iš mažiausiai dviejų specialiųjų spalvų ir mikrotekstas;
 - (c) optiškai kintantys elementai tinkamai apsaugo fotografiją nuo jos kopijavimo ir klastojimo;
 - (d) lazerinis graviravimas;
 - (e) fotografijos vietos plote apsauginis fonas ir fotografija turi užėti vienas ant kito mažiausiai ties kraštu (silpnėjantis raštas).
- (4) Vairuotojo pažymėjimų gamybai naudojama medžiaga papildomai turi būti apsaugota nuo klastojimo taikant mažiausiai tris iš toliau išvardytų metodų (papildomos apsaugos priemonės):
 - (a) spalvą keičiantys dažai*,
 - (b) termochrominiai dažai*,

- (c) specialios hologramos*,
 - (d) kintantys lazeriniai vaizdai*,
 - (e) ultravioletiniai fluorescenciniai dažai, matomi ir skaidrūs,
 - (f) spausdinama dažais, kurie keičia spalvą žiūrint skirtingu kampu,
 - (g) skaitmeninis vandens ženklas fone,
 - (h) infraraudonosios spindulius atspindintys ar dėl fosforescencijos švytintys pigmentai,
 - (i) apčiuopiami ženklai, simboliai ar raštai*.
- (5) Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones. Pirmenybė turi būti teikiama žvaigždute pažymėtiems būdams, kadangi pagal juos teisėsaugos pareigūnai gali be jokių specialių priemonių patikrinti kortelės galiojimą.

B DALIS. LUSTO, KURIS YRA FIZINIO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO DALIS, SPECIFIKACIJOS

- (1) Lustas ir jame saugomi duomenys, įskaitant papildomą informaciją, numatytą valstybės narės nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais, turi atitikti B1 dalies nuostatas.
- (2) Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikomų standartų sąrašas pateiktas B2 dalyje.

- (3) Lustiniams vairuotojo pažymėjimams pagal B3 dalyje išdėstytas nuostatas turi būti taikoma ES tipo patvirtinimo procedūra.
- (4) Jei lustinis vairuotojo pažymėjimas atitinka visas pagal 1–3 punktus taikomas ES tipo patvirtinimo nuostatas, valstybė narė gamintojui arba jo atstovui turi išduoti ES tipo patvirtinimo pažymėjimą.
- (5) Prireikus, visų pirma siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios dalies nuostatų, valstybė narė gali panaikinti savo ES tipo patvirtinimą.
- (6) ES tipo patvirtinimo pažymėjimai ir pranešimai apie jų panaikinimą turi atitikti B4 dalyje nustatytą pavyzdį.
- (7) Komisijai turi būti pranešta apie visus išduotus ir visus panaikintus ES tipo patvirtinimo pažymėjimus. Panaikinimo atveju turi būti nurodyta išsami priežastis.
Komisija turi informuoti valstybes nares apie ES tipo patvirtinimo panaikinimą.
- (8) Valstybių narių išduoti ES tipo patvirtinimo pažymėjimai turi būti pripažįstami tarpusavyje.
- (9) Jei valstybė narė ne kartą nustato, kad daug lustinių vairuotojo pažymėjimų neatitinka šios I priedo dalies, ji apie tai turi pranešti Komisijai. Reikia nurodyti su tais vairuotojo pažymėjimais susijusio ES tipo patvirtinimo pažymėjimo numerį ir pateikti neatitikties apibūdinimą. Komisija turi nepagrįstai nedelsdama informuoti visas kitas valstybes nares apie faktus, apie kuriuos jai pranešta pagal šį punktą.
- (10) Šiuos vairuotojo pažymėjimus išdavusi valstybė narė turi nedelsdama išnagrinėti problemą ir imtis atitinkamų taisomųjų veiksmų, įskaitant prireikus ES tipo patvirtinimo pažymėjimo panaikinimą.

B1 DALIS. Bendrieji lustinių vairuotojo pažymėjimų reikalavimai

Šiame priede aprašyti lustinių vairuotojo pažymėjimų bendrieji reikalavimai grindžiami tarptautiniais standartais, visų pirma ISO/IEC 18013 serijos standartais. Jais nustatomos:

- (a) lusto ir loginės jame saugomų duomenų struktūros specifikacijos,
- (b) suderintų ir papildomų saugotinių duomenų specifikacijos ir
- (c) specifikacijos, susijusios su luste saugomų skaitmeninių duomenų apsaugos mechanizmais.

1. SANTRUMPOS

Santrumpa	Reikšmė
AID	taikomosios programos identifikatorius (angl. <i>Application Identifier</i>)
BAP	elementarioji prieigos apsauga (angl. <i>Basic Access Protection</i>)
DG	duomenų grupė (angl. <i>Data Group</i>)
EAL 4+	padidintas 4 patikimo funkcionavimo garantijų įvertinimo lygis (angl. <i>Evaluation Assurance Level 4 Augmented</i>)
EF	elementarusis failas (angl. <i>Elementary File</i>)
EFID	elementariojo failo identifikatorius (angl. <i>Elementary File Identifier</i>)
eMRTD	mašininio nuskaitymo kelionės dokumentai (angl. <i>Machine Readable Travel Documents</i>)
ICC	lustinė kortelė (angl. <i>Integrated Circuit Card</i>)
ISO	Tarptautinė standartizacijos organizacija (angl. <i>International Standard Organisation</i>)
LDS	loginė duomenų struktūra (angl. <i>Logical Data Structure</i>)
PICC	artiveikos lustinė kortelė (angl. <i>Proximity Integrated Circuit Card</i>)
PIX	nuosavybinis taikomosios programos identifikatoriaus papildinys (angl. <i>Proprietary Application Identifier Extention</i>)
RID	registruotasis taikomosios programos identifikatorius (angl. <i>Registered Application Identifier</i>)
SOd	dokumento saugumo objektas (angl. <i>Document Security Object</i>)

2. LUSTE SAUGOMI DUOMENYS

(1) Suderinti privalomi ir neprivalomi vairuotojo pažymėjimo duomenys

Luste turi būti saugomi D dalyje nurodyti suderinti vairuotojo pažymėjimo duomenys. Jei valstybė narė nusprendžia įtraukti į vairuotojo pažymėjimą D dalyje nurodytus neprivalomus duomenis, tie duomenys turi būti saugomi luste.

(2) Papildomi duomenys

Valstybės narės luste gali saugoti papildomus duomenis, numatytus nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais. Jos turi pranešti apie tai Komisijai.

3. LUSTAS

(1) Laikmenos tipas

Vairuotojo pažymėjime naudojama laikmena turi būti lustas su kontaktine, bekontakte arba mišria (dvilype) sąsaja, kaip nurodyta B2 dalies 1 punkte.

(2) Taikomosios programos

Visi duomenys luste turi būti saugomi elektroninėse taikomosiose programose. Visos luste esančios taikomosios programos turi turėti unikalų kodą, vadinamąjį taikomosios programos identifikatorių (AID), kaip nurodyta B2 dalies 2 punkte.

(a) ES vairuotojo pažymėjimo taikomoji programa

Privalomi ir neprivalomi vairuotojo pažymėjimo duomenys, nurodyti I priedo D dalyje, turi būti saugomi specialioje ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje. ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos AID

„A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31“

sudaro abu šie elementai:

- Europos Komisijos registruotasis taikomosios programos identifikatorius (RID) „A0 00 00 04 56“ ir
- ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos nuosavybinis taikomosios programos identifikatoriaus papildinys (PIX) „45 44 4C 2D 30 31“ („EDL-01“).

Duomenų grupės (DG) turi būti sudaromos pagal loginę duomenų struktūrą (LDS).

Duomenų grupės ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje turi būti saugomos kaip elementarieji failai (EF) ir apsaugomos pagal B2 dalies 3 punktą.

(b) Kitos taikomosios programos

Kiti papildomi duomenys turi būti saugomi vienoje ar daugiau specialių taikomųjų programų, atskirai nuo ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos. Kiekviena tokia taikomoji programa turi turėti unikalų AID.

4. ES VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO TAIKOMOSIOS PROGRAMOS LOGINĖ DUOMENŲ STRUKTŪRA

(1) Loginė duomenų struktūra

Vairuotojo pažymėjimo duomenys luste turi būti saugomi pagal B2 dalies 4 punkte nustatytą loginę duomenų struktūrą (LDS). Šiame punkte nustatomi papildomi privalomų ir papildomų duomenų grupėms taikomi reikalavimai.

Kiekviena duomenų grupė turi būti saugoma viename elementariajame faile. ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje naudotini elementarieji failai turi turėti elementariojo failo identifikatorių (EFID) arba trumpąjį EF identifikatorių, kaip nurodyta B2 dalies 5 punkte.

(2) Privalomų duomenų grupės

Privalomų ir neprivalomų duomenų elementai turi būti saugomi šiose duomenų grupėse:

- (a) 1 DG – visi dokumento privalomų ir neprivalomų spausdintų duomenų elementai, išskyrus pažymėjimo turėtojo veido nuotrauką ir parašo vaizdą,
- (b) 5 DG – pažymėjimo turėtojo parašo vaizdas,
- (c) 6 DG – pažymėjimo turėtojo veido nuotrauka.

1 DG duomenų struktūra turi atitikti 6 punktą ir B2 dalies 6 punktą. 5 DG ir 6 DG duomenys turi būti saugomi pagal B2 dalies 7 punkte nurodytas specifikacijas.

(3) Papildomų duomenų grupės

Papildomų duomenų elementai, numatyti valstybių narių nacionalinės teisės aktuose dėl vairuotojo pažymėjimų, turi būti saugomi šiose duomenų grupėse:

- (a) 2 DG – duomenys apie pažymėjimo turėtoją, išskyrus biometrinius duomenis,
- (b) 3 DG – duomenys apie išduodančiąją instituciją,
- (c) 4 DG – portretinė pažymėjimo turėtojo nuotrauka,
- (d) 7 DG – biimetriniai pažymėjimo turėtojo pirštų atspaudų duomenys,
- ~~(e) 8 DG – biimetriniai pažymėjimo turėtojo akies rainelės duomenys,~~
[138 pakeit.]
- (f) 11 DG – kita informacija, pvz., pažymėjimo turėtojo vardas ir pavardė nacionaliniais rašmenimis.

Šiose duomenų grupėse duomenys turi būti saugomi pagal B2 dalies 8 punkte nurodytas specifikacijas.

5. DUOMENŲ SAUGUMO MECHANIZMAI

Turi būti naudojami tinkami lusto autentiškumo, lusto bei jame saugomų duomenų vientisumo patvirtinimo ir prieigos prie vairuotojo pažymėjimo duomenų ribojimo mechanizmai.

Luste saugomų duomenų apsauga turi atitikti B2 dalies 3 punkte nurodytas specifikacijas. Šiame skirsnyje nustatomi papildomi reikalavimai, kurių būtina laikytis.

(1) Autentiškumo patikra

(a) Privalomas pasyvusis autentiškumo patvirtinimas

Visos ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje saugomų duomenų grupės turi būti apsaugotos pasyviosiomis autentiškumo patvirtinimo priemonėmis.

Su pasyviuoju autentiškumo patvirtinimu susiję duomenys turi atitikti B2 dalies 9 punkte nurodytus reikalavimus.

(b) Neprivalomas aktyvusis autentiškumo patvirtinimas

Siekiant patvirtinti, kad originalusis lustas nebuvo pakeistas, turi būti taikomi neprivalomo aktyviojo autentiškumo patvirtinimo mechanizmai.

(2) Prieigos ribojimas

(a) Privaloma elementarioji prieigos apsauga

Elementariosios prieigos apsaugos (BAP) mechanizmas turi būti taikomas visiems ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos duomenims. Siekiant užtikrinti sąveiką su esamomis sistemomis, kaip antai sistemomis, kuriose naudojami mašininio nuskaitymo kelionės dokumentai (eMRTD), privaloma naudoti vienos eilutės mašininio nuskaitymo zoną (MRZ), kaip nurodyta B2 dalies 10 punkte.

Prieigai prie lusto naudojamas dokumento kodas Kdoc generuojamas iš vienos eilutės MRZ ir gali būti įvedamas rankiniu būdu arba optinio ženklų atpažinimo (OCR) skaitytuvu. Vienos eilutės MRZ BAP 1 konfigūracija turi atitikti B2 dalies 10 punktą.

(b) Sąlyginė išplėstinė prieigos kontrolė

Jeigu luste saugomi Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmens duomenys, prieiga prie tokių duomenų turi būti apsaugota papildomomis priemonėmis.

Išplėstinės prieigos kontrolės mechanizmai turi atitikti B2 dalies 11 punkte nurodytas specifikacijas.

(3) Lustinių vairuotojo pažymėjimų viešojo rakto infrastruktūra (PKI)

Valstybės narės turi nustatyti būtiną nacionalinę viešojo rakto administravimo pagal standarto ISO 18013 3 A priedą tvarką.

6. DUOMENŲ PATEIKIMAS

(1) 1 DG duomenų formatas

Žyma	L	Vertė	Koduotė	Privalomi / Neprivalomi				
61	V	1 DG duomenų elementai (įdėtiniai)						
		Žyma	L	Vertė				
		5F 01	V	Tipa patvirtinimo numeris	ans	P		
		5F 02	V	Duomenų objektas, sudarytas iš demografinių duomenų elementų		P		
				Žyma	L	Vertė		
				5F 03	3	Pažymėjimą išdavusi valstybė narė	a3	P
				5F 04	V	Pažymėjimo turėtojo pavardė(s)	as	P
				5F 05	V	Kitas (-i) pažymėjimo turėtojo vardas (-ai)	as	P
				5F 06	4	Gimimo data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 07	V	Gimimo vieta	ans	P
				5F 08	3	Pilietybė	a3	N
				5F 09	1	Lytis	V / M / N	N
				5F 0A	4	Pažymėjimo išdavimo data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 0B	4	Pažymėjimo galiojimo pabaigos data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 0C	V	Išduodančioji institucija	ans	P
				5F 0D	V	Administracinis numeris (ne dokumento numeris)	ans	N
				5F 0E	V	Dokumento numeris	an	P
				5F 0F	V	Nuolatinė gyvenamoji vieta arba pašto adresas	ans	N
		7F 63	V	Duomenų objektas, sudarytas iš transporto priemonių kategorijų / apribojimų / sąlygų				P
				Žyma	L	Vertė (pagal toliau nurodytą koduotę)		
				02	1	Kategorijų / apribojimų / sąlygų skaičius	N	P
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	P
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	N
			
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	N

(2) Loginis įrašų formatas

Transporto priemonių kategorijos, apribojimai arba sąlygos turi būti nurodyti bendrame duomenų objekte pagal lentelėje nurodytą struktūrą:

Transporto priemonės kategorijos kodas	Suteikimo data	Galiojimo pabaigos data	Kodas	Ženklas	Vertė
--	----------------	-------------------------	-------	---------	-------

T. y.:

- (a) transporto priemonės kategorijos kodai turi būti nurodomi, kaip apibrėžta 6 straipsnyje (pvz., AM, A1, A2, A, B1, B ir t. t.);
- (b) transporto priemonės kategorijos suteikimo data turi būti nurodoma DDMMYYYY formatu (dviženkliai skaičiumi nurodoma diena, po jos – dviženkliai skaičiumi mėnuo, po jo – keturženkliai skaičiumi metai);
- (c) transporto priemonės kategorijos galiojimo pabaigos data turi būti nurodoma DDMMYYYY formatu (dviženkliai skaičiumi nurodoma diena, po jos – dviženkliai skaičiumi mėnuo, po jo – keturženkliai skaičiumi metai);
- (d) kodas, ženklas ir vertė nurodo papildomą informaciją arba apribojimus, susijusius su transporto priemonės kategorija arba vairuotoju.

B2 DALIS. Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikomų standartų sąrašas

Nr.	Dalykas	Reikalavimas	Kam taikoma?
1	Laikmenos sąsaja, organizavimas ir komandos	ISO/IEC 7816 serija (kontaktinė kortelė), ISO/IEC 14443 serija (bekontaktė kortelė), kaip nurodyta ISO/IEC 18013-2:2008 C priede	B1 dalies 3 punkto 1 papunktis
2	Taikomosios programos identifikatorius	ISO/IEC 7816-5:2004	B1 dalies 3 punkto 2 papunktis
3	Duomenų saugumo mechanizmai	ISO/IEC 18013-3:2009	B1 dalies 3 punkto 2 papunkčio a papunktis B1 dalies 5 punktas
4	Loginė duomenų struktūra	ISO/IEC 18013-2:2008	B1 dalies 4 punkto 1 papunktis
5	Elementariojo failo identifikatoriai	ISO/IEC 18013-2:2008 C.2 lentelė	B1 dalies 4.1 punktas
6	1 DG duomenų pateikimas	ISO 18013-2:2008 C.3.8 priedas	B1 dalies 4.2 punktas B1 dalies 6 punkto 1 papunktis
7	5 DG ir 6 DG privalomų duomenų pateikimas	ISO/IEC 18013-2:2008 C.6.6 ir C.6.7 priedai, veido nuotrauka ir parašo vaizdas turi būti saugomi JPEG arba JPEG2000 formatu	B1 dalies 4.2 punktas
8	Neprivalomų ir papildomų duomenų pateikimas	ISO/IEC 18013-2:2008 C priedas	B1 dalies 4.3 punktas
9	Pasyvusis autentiškumo patvirtinimas	ISO/IEC 18013-3:2009 8.1 dalis, duomenys turi būti saugomi LDS EF.SOd (dokumento saugumo objektas)	B1 dalies 5 punkto 1 papunkčio a papunktis
10	Elementarusis prieigos ribojimas	ISO/IEC 18013-3:2009 ir jo 1 pakeitimas	B1 dalies 5 punkto 2 papunkčio a papunktis
	Elementariojo prieigos ribojimo konfigūracija	ISO/IEC 18013-3:2009 B.8 priedas	
11	Išplėstinis prieigos ribojimas	Techninės gairės TR-03110, pažangieji mašininio nuskaitymo kelionės dokumentų apsaugos mechanizmai. Išplėstinė prieigos kontrolė (EAC), 1.11 versija	B1 dalies 5 punkto 2 papunkčio b papunktis

12	Bandymo metodai	ISO 18013–4:2011	B3 dalies 1 punktas
13	Apsaugos pažymėjimas	Padidintas 4 patikimo funkcionavimo garantijų įvertinimo lygis (EAL 4+) arba lygiavertis	B3 dalies 2 punktas
14	Veikimo pažymėjimas	Lustinių kortelių bandymas pagal ISO 10373 seriją	B3 dalies 3 punktas.

B3 DALIS. Lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo procedūra

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Gamintojai, teikdami lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo prašymą, turi pateikti apsaugos pažymėjimą ir veikimo pažymėjimą.

Apie visus ketinimus modifikuoti gamybos procesą, įskaitant programinę įrangą, reikia iš anksto pranešti tipą patvirtinusiai institucijai. Prieš patvirtindama pakeitimą, institucija gali paprašyti išsamesnės informacijos ir pareikalauti atlikti papildomus bandymus.

Bandymai turi būti atliekami taikant B2 dalies 12 punkte nurodytus metodus.

2. APSAUGOS PAŽYMĖJIMAS

Vairuotojo pažymėjimų lustų apsauga turi būti vertinama pagal B2 dalies 13 punkte nurodytus kriterijus.

Apsaugos pažymėjimas turi būti išduodamas tik tada, kai įrodoma, kad lustas apsaugotas nuo duomenų manipuliavimo.

3. VEIKIMO PAŽYMĖJIMAS

Lustinių vairuotojo pažymėjimų veikimas turi būti vertinamas laboratoriniu būdu pagal B2 dalies 14 punkte nurodytus kriterijus.

Valstybės narės, diegdamos lustinius vairuotojo pažymėjimus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi taikomų veikimo standartų ir B1 dalies reikalavimų.

Veikimo pažymėjimas gamintojui išduodamas, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

- yra galiojantis lusto apsaugos pažymėjimas,
- įrodyta atitiktis B2 dalies reikalavimams ir
- sėkmingai išlaikyti veikimo bandymai.

Veikimo pažymėjimą turi išduoti atitinkama valstybės narės institucija. Veikimo pažymėjime turi būti nurodyta išduodančioji institucija, pareiškėjo tapatybė, identifikuojamas lustas ir pateikiamas išsamus bandymų ir jų rezultatų sąrašas.

4. ES TIPO PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS

(1) Pažymėjimo pavyzdys

Pateikus šiame priede numatytus apsaugos pažymėjimą ir veikimo pažymėjimą, valstybė narė išduoda ES tipo patvirtinimo pažymėjimą. ES tipo patvirtinimo pažymėjimas turi atitikti B4 dalyje pateiktą pavyzdį.

(2) Numeravimo sistema

ES tipo patvirtinimo numerį turi sudaryti:

(a) mažoji raidė „e“ ir ES tipą patvirtinusios valstybės narės skiriamasis numeris:

1. Vokietija,
2. Prancūzija,
3. Italija,
4. Nyderlandai,
5. Švedija,
6. Belgija,
7. Vengrija,
8. Čekija,
9. Ispanija,

12. Austrija,
13. Liuksemburgas,
17. Suomija,
18. Danija,
19. Rumunija,
20. Lenkija,
21. Portugalija,
23. Graikija,
24. Airija,
25. Kroatija,
26. Slovėnija,
27. Slovakija,
29. Estija,
32. Latvija,
34. Bulgarija,
36. Lietuva,
49. Kipras,
50. Malta;

- (b) raidės DL, prieš jas rašomas brūkšnelis, o po jų – dviženklis skaičius, nurodantis šiam priedui arba vėliausiam svarbiam jo techniniam pakeitimui paskirtą eilės numerį. Šio priedo eilės numeris yra 00;
- (c) išduodančiosios valstybės narės suteiktas unikalus ES tipo patvirtinimo identifikacinis numeris.

ES tipo patvirtinimo numerio pavyzdys – e50-DL00 12345.

Patvirtinimo numeris turi būti saugomas kiekvieno lustinio vairuotojo pažymėjimo luste 1 DG.

B4 DALIS. Lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo pažymėjimo pavyzdys

Kompetentingos institucijos pavadinimas: ...

Pranešimas dėl (*):

– patvirtinimo

– patvirtinimo panaikinimo

Lustinio ES vairuotojo pažymėjimo

patvirtinimo Nr. ...

1. Prekės pavadinimas arba prekės ženklas ...

2. Modelio pavadinimas ...

3. Gamintojo arba jo atstovo (jei taikoma) pavadinimas ...

...

4. Gamintojo arba jo atstovo (jei taikoma) adresas ...

...

5. Laboratorinių bandymų ataskaitos:

5.1. Apsaugos pažymėjimo Nr. ... Data ...

Išdavė ...

5.2. Veikimo pažymėjimo Nr. ... Data ...

Išdavė ...

6. Patvirtinimo data ...

7. Patvirtinimo panaikinimo data ...

8. Vieta ...

9. Data ...

10. Pridėti aprašomieji dokumentai ...

11. Parašas ...

(*). Pažymėti atitinkamą langelį.

C DALIS. MOBILIOJO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO SPECIFIKACIJOS

- (1) Mobilijų vairuotojo pažymėjimų taikomosios programos turi būti pritaikytos dažniausiai taikomoms mobilijų telefonų operacinėms sistemoms ir suteikti galimybę įgaliotiesiems asmenims naudotis bent šiomis funkcijomis:
 - (a) gauti ir saugoti duomenis arba rodykles, leidžiančius įrodyti asmens teisę vairuoti;
 - (b) pateikti ir perduoti šiuos duomenis arba rodykles.
- (2) Taikomoji programa ir kitos atitinkamos sistemos turi atitikti standartą ISO/IEC 18013-5 dėl mobilijų vairuotojo pažymėjimų ir Reglamentą (ES) Nr. 910/2014.
- (3) Šiame priede pagal šią direktyvą išduoto mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojas laikomas jo įgaliotuoju naudotoju tik tada, kai jis yra identifiкуotas kaip toks. Pagrindinė tapatybės nustatymo priemonė turi būti elektroninė atpažintis. Atliekant tokių asmenų elektroninę atpažintį, galima naudoti bent visas Reglamente (ES) Nr. 910/2014 nurodytas elektroninės atpažinties priemones.
- (4) Atitinkama nacionalinė sistema turi būti valstybės narės, kurioje yra vairuotojo pažymėjimo turėtojo įprastinė gyvenamoji vieta, kompetentingas vairuotojo pažymėjimų registras.

- (5) Taikomoji programa turi suteikti galimybę vairuotojo pažymėjimo turėtojui iš atitinkamos nacionalinės sistemos gauti patikrinamus duomenis, kuriuose yra D dalyje išvardyta informacija ir vienkartinis prieigos raktas. Jei D dalyje nurodytos informacijos dalies nacionalinėje sistemoje nėra, vairuotojo pažymėjimo turėtojas trūkstamus duomenų elementus gali gauti kitomis saugiomis priemonėmis (pvz., biometriniame pase esančią pažymėjimo turėtojo nuotrauką gauti naudodamasis keitimosi duomenimis trumpu atstumu technologija).

Taikomojoje programoje turi būti galima automatiškai arba rankiniu būdu atnaujinti patikrinamus duomenis (vairuotojo pažymėjimo D dalyje nurodytus duomenis apie jo turėtoją), esančius atitinkamos valstybės narės, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, nacionalinėje sistemoje. Taikomojoje programoje neturi būti leidžiama jokiais kitais būdais keisti gautų duomenų.

Taikomoji programa turi leisti vairuotojo pažymėjimo turėtojui pateikti arba perduoti trečiajai šaliai visus mobiliojo vairuotojo pažymėjimo duomenis arba jų dalį. Valstybių narių kompetentingoms institucijoms turi būti leidžiama gauti mobiliuosiuose vairuotojo pažymėjimuose esančius duomenis, kad jos galėtų išsiaiškinti, ar vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti (patikrinimas).

Taikomoji programa turi leisti vairuotojo pažymėjimo turėtojui perduoti trečiajai šaliai vienkartinį prieigos raktą, gautą iš nacionalinės sistemos. Šį prieigos raktą gavusi šalis gali jį naudoti D dalyje išvardytai informacijai iš atitinkamos nacionalinės sistemos gauti, jei ji yra gavusi atitinkamos valstybės narės leidimą. Valstybių narių kompetentingoms institucijoms turi būti leidžiama naudotis kitų valstybių narių nacionalinėmis sistemomis. Valstybės narės turi užtikrinti, kad, patikrinus pažymėjimo turėtojo duomenis, perduoti duomenys nebūtų saugomi.

Informacija, perduota tiesiogiai iš taikomosios programos arba gauta naudojant vienkartinį prieigos raktą, turi leisti kompetentingoms institucijoms nustatyti mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojo teisę vairuoti (patikrinimas), įskaitant visus Sąjungoje arba valstybės narės teritorijoje taikomus apribojimus. Valstybės narės nelaiko duomenų galiojančiais, jei jie buvo gauti likus daugiau kaip 7 dienoms iki patikrinimo arba jei vairuotojo pažymėjimo numeris yra įtrauktas į panaikintų pažymėjimų sąrašą, kurį tvarko mobilųjį vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė. Panaikintų pažymėjimų sąraše turi būti pateikta informacija apie visus vairuotojo pažymėjimus, kurie jų turėtojams nebesuteikia teisės vairuoti.

- (6) Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 910/2014 ir siekiant vienintelio tikslo – suteikti mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojui galimybę tokiais atvejais įrodyti savo teisę vairuoti, duomenų arba vienkartinio prieigos rakto pateikimo ir perdavimo funkcijomis pasinaudoti turi būti galima ir tuo atveju, jei to reglamento 3 straipsnyje nurodyti asmens tapatybės duomenys, susieti su europine skaitmeninės tapatybės dėkle, yra negaliojantys.
- (7) Nacionalinės sistemos neturi saugoti ar apdoroti prašymų, pagrįstų pirmiau minėtu vienkartinio prieigos raktu, kitais nei šios direktyvos nuostatų įgyvendinimo tikslais. Tam gali būti naudojamas 19 straipsnyje nurodytas ES vairuotojo pažymėjimų tinklas.
- (8) Mobilųjų vairuotojo pažymėjimų turėtojai turi turėti galimybę atnaujinti, gauti naują arba pakeisti savo vairuotojo pažymėjimus Sąjungoje naudodamiesi valstybių narių sukurta taikomąja programa arba specialiu skaitmeninių paslaugų portalu.

D DALIS. ES VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIME ĮRAŠYTINI DUOMENYS

(1) Pažymėjimą išduodančių valstybių narių skiriamieji ženklai turi būti tokie:

B: Belgija

BG: Bulgarija

CZ: Čekija

DK: Danija

D: Vokietija

EST: Estija

GR: Graikija

E: Ispanija

F: Prancūzija

HR: Kroatija

IRL: Airija

I: Italija

CY: Kipras

LV: Latvija

LT: Lietuva

L: Liuksemburgas

H: Vengrija

M: Malta

NL: Nyderlandai

A: Austrija

PL: Lenkija

P: Portugalija

RO: Rumunija

SLO: Slovėnija

SK: Slovakija

FIN: Suomija

S: Švedija

(2) Žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“, kurie valstybių narių kalba (-omis) spausdinami vairuotojo pažymėjime, yra šie:

Свидетелство за управление на МПС

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

Ceadúas Tiomána

Vozačka dozvola

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Licenzja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Permis de conduire

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort

(3) Pateikiama ši informacija apie išduotą pažymėjimą:

Laukelis	Informacija
1.	pažymėjimo turėtojo pavardė
2.	kitas (-i) pažymėjimo turėtojo vardas (-ai)
3.	gimimo data ir vieta
4a	pažymėjimo išdavimo data
4b	pažymėjimo galiojimo pabaigos data arba brūkšnys, jei pažymėjimas galioja neribotą laiką pagal 10 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą
4c	pažymėjimą išdavusios institucijos pavadinimas
4d	kitas, nei 5 laukelyje pateiktas, numeris administravimo tikslais (neprivalomas)
5.	pažymėjimo numeris
6.	pažymėjimo turėtojo fotografija
7.	pažymėjimo turėtojo parašas
8.	nuolatinė gyvenamoji vieta arba pašto adresas (neprivalomas)
9.	transporto priemonės (-ių), kurią (-ias) pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, kategorija (nacionalinės kategorijos turi būti spausdinamos kitu nei suderintų kategorijų šriftu)

(4) Pateikiama ši informacija apie išduoto pažymėjimo kategorijas:

Laukelis	Informacija
9.	transporto priemonės (-ių), kurią (-ias) pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, kategorija (nacionalinės kategorijos turi būti spausdinamos kitu nei suderintų kategorijų šriftu)
10.	kiekvienos kategorijos pirmojo išdavimo data (ši data turi būti įrašoma ir naujame pažymėjime, jei išduodamas naujas pažymėjimas ar jis pakeičiamas); kiekviename datos laukelyje įrašomi du skaitmenys šia seka: diena.mėnuo.metai (DD.MM.YY)
11.	kiekvienos kategorijos galiojimo pabaigos data kiekviename datos laukelyje įrašomi du skaitmenys šia seka: diena.mėnuo.metai (DD.MM.YY)
12.	E dalyje nurodytas papildomos informacijos arba apribojimo (-ų) kodas, nurodomas prie atitinkamos kategorijos

Jei E dalyje nurodytas kodas taikomas visoms pažymėjimo kategorijoms, jis gali būti išspausdintas 9, 10 ir 11 laukeliuose

(5) Pateikiama ši informacija apie išduoto pažymėjimo administravimą:

Laukelis	Informacija
13.	pažymėjimui administruoti reikalingos informacijos įrašas, kurį gali padaryti priimančioji valstybė narė, įgyvendindama A1 dalies 4 punkto a papunktį
14.	<p>pažymėjimui administruoti reikalingos ar su kelių eismo saugumu susijusios informacijos įrašas, kurį gali padaryti pažymėjimą išduodanti valstybė narė (neprivaloma). Jei ta informacija yra susijusi su viena iš šiame priede aptariamų pozicijų, prieš ją turi būti rašomas atitinkamo laukelio numeris.</p> <p>Gavus konkretų raštišką pažymėjimo turėtojo sutikimą šiame laukelyje taip pat gali būti papildomai pateikiama informacija, nesusijusi su vairuotojo pažymėjimo administravimu ar kelių eismo saugumu; toks papildymas jokia būdu nekeičia šio pavyzdžio kaip vairuotojo pažymėjimo paskirties</p>

E DALIS. SAJUNGOS IR NACIONALINIAI KODAI

Kodai 01–99 yra suderinti Europos Sąjungos kodai.

VAIRUOTOJAS (medicininės priežastys)

01		Regos korekcija ir (arba) apsauga
	01.01.	Akiniai
	01.02.	Kontaktinis (-ai) lęšis (-iai)
	01.05.	Akies raištis
	01.06.	Akiniai arba kontaktiniai lęšiai
	01.07.	Speciali optinė pagalbė
02		Klausos ir susikalbėjimo pagalbė
03		Galūnių protezas arba korekcijos įtaisas
	03.01.	Viršutinės galūnės protezas arba korekcijos įtaisas
	03.02.	Apatinės galūnės protezas arba korekcijos įtaisas

TRANSPORTO PRIEMONĖS PRITAIKYMAS

10		Modifikuota pavarų dėžė
	10.02.	Automatinis pavaros perdavimo skaičiaus parinkimas
	10.04.	Pritaikytas pavarų dėžės valdymo įtaisas
15		Modifikuota sankaba
	15.01.	Pritaikytas sankabos pedalas
	15.02.	Ranka valdoma sankaba
	15.03.	Automatinė sankaba
	15.04.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti sankabos pedalo
20		Modifikuotos stabdymo sistemos
	20.01.	Pritaikytas stabdžių pedalas
	20.03.	Stabdžių pedalas, tinkamas naudoti kaire koja
	20.04.	Slankusis stabdžių pedalas
	20.05.	Pasviręs stabdžių pedalas
	20.06.	Ranka valdomas stabdys
	20.07.	Stabdžių valdymas didžiausia ... N jėga ²⁴ (pavyzdžiui, „20.07(300N)“)
	20.09.	Pritaikytas stovėjimo stabdys
	20.12.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti stabdžio pedalo
	20.13.	Kojos keliu valdomas stabdys
	20.14.	Stabdžių sistema veikia padedama išorinės jėgos
25		Modifikuota akceleratoriaus sistema
	25.01.	Pritaikytas akceleratoriaus pedalas
	25.03.	Pasviręs akceleratoriaus pedalas
	25.04.	Ranka valdomas akceleratorius

²⁴ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

	25.05.	Kojos keliu valdomas akceleratorius
	25.06.	Akceleratoriaus sistema veikia padedama išorinės jėgos
	25.08.	Akceleratoriaus pedalas kairėje
	25.09.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti akceleratoriaus pedalo
31		Pedalo pritaikymai ir pedalo apsaugos priemonės
	31.01.	Papildomas paralelinių pedalo rinkinys
	31.02.	Tame pačiame (arba beveik tame pačiame) aukštyje esantys pedalai
	31.03.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti akceleratoriaus ir stabdžio pedalo, kai šie pedalai valdomi ne koja
	31.04.	Pakeltos grindys
32		Kombinuotos darbinio stabdžio ir akceleratoriaus sistemos
	32.01.	Akceleratorius ir darbinis stabdys kaip kombinuota sistema, valdoma viena ranka

	32.02.	Akceleratorius ir darbinis stabdys kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga
33		Kombinuotos darbinio stabdžio, akceleratoriaus ir vairavimo sistemos
	33.01.	Akceleratorius, darbinis stabdys ir vairo mechanizmas kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga viena ranka
	33.02.	Akceleratorius, darbinis stabdys ir vairo mechanizmas kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga dviem rankomis
35		Modifikuotas valdymo mechanizmų (šviesų jungiklių, priekinio stiklo valytuvų arba priekinio stiklo apšildytuvo, garsinio signalo, posūkių rodyklių ir pan.) išdėstymas
	35.02.	Valdymo įtaisai, valdomi nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.03.	Valdymo įtaisai, valdomi kaire ranka, nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.04.	Valdymo įtaisai, valdomi dešine ranka, nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.05.	Valdymo įtaisai, valdomi nepaleidžiant vairavimo įtaiso bei akceleratoriaus ir stabdymo mechanizmo valdymo įtaisų
40		Modifikuotas vairo mechanizmas
	40.01.	Vairavimas didžiausia ... N jėga ²⁵ (pavyzdžiui, „40.01(140N)“)
	40.05.	Pritaikytas vairas (didesnis ir (arba) storesnis vairas, sumažinto skersmens ir pan.)
	40.06.	Pritaikyta vairo padėtis
	40.09.	Koja valdomas vairas
	40.11.	Pagalbinė priemonė prie vairo
	40.14.	Viena plaštaka ir (arba) ranka valdoma alternatyvi pritaikyta vairavimo sistema
	40.15.	Dviem plaštakomis ir (arba) rankomis valdoma alternatyvi pritaikyta vairavimo sistema
42		Modifikuoti galinio ir (arba) šoninio vaizdo matymo įtaisai

	42.01.	Pritaikytas galinio vaizdo matymo įtaisas
	42.03.	Papildomas vidinis įtaisas, leidžiantis matyti šoninį vaizdą
	42.05.	Įtaisas, leidžiantis matyti akląją zoną
43		Vairuotojo sėdėjimo padėtis
	43.01.	Vairuotojo sėdynės aukštis pritaikytas standartiniam matymui ir yra standartiniu atstumu nuo vairo ir pedalų
	43.02.	Vairuotojo sėdynė pritaikyta prie kūno formos
	43.03.	Vairuotojo sėdynė su šonine atrama, užtikrinančia gerą stabilumą
	43.04.	Vairuotojo sėdynė su porankiu
	43.06.	Saugos diržų pritaikymas
	43.07.	Saugos diržas su atrama, kad būtų užtikrintas geras stabilumas
44		Motociklų modifikacijos (būtina nurodyti papildomą kodą)
	44.01.	Vienas valdomas stabdys
	44.02.	Pritaikytas priekinio rato stabdys
	44.03.	Pritaikytas galinio rato stabdys
	44.04.	Pritaikytas akceleratorius
	44.08.	Sėdynės aukštis, leidžiantis vairuotojui sėdimoje padėtyje vienu metu nuleisti abi kojas ant žemės ir išlaikyti motociklo pusiausvyrą prieš pat sustojant ir sustojus
	44.09.	Didžiausia priekinio rato stabdžio valdymo jėga ... N ²⁶ (pavyzdžiui, „44.09(140N)“)
	44.10.	Didžiausia galinio rato stabdžio valdymo jėga ... N ²⁷ (pavyzdžiui, „44.10(240N)“)
	44.11.	Pritaikytas pakojis
	44.12.	Pritaikyta rankena
45		Tik motociklas su priekaba
46		Tik triračiai motociklai

²⁶ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

²⁷ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

47		Tik daugiau kaip du ratus turinčios transporto priemonės, kurių vairuotojas, pradėdamas važiuoti, prieš pat sustodamas ir sustojęs, neturi išlaikyti pusiausvyros
50		Tik konkretaus transporto priemonės arba važiuklės numerio transporto priemonė (transporto priemonės identifikavimo numeris, TPIN)

Kartu su kodais 01–44 naudojamos raidės, reiškiančios:

- a kairė
- b dešinė
- c plaštaka
- d pėda
- e vidurys
- f ranka
- g nykštys

NAUDOJIMO RIBOJIMO KODAI

60		Neprivalomi atitikmenys
	60.01.	Pažymėjimo turėtoji taikomi neprivalomi atitikmenys, nurodyti 9 straipsnio 3 dalies a punkte.
	60.02.	Pažymėjimo turėtoji taikomi neprivalomi atitikmenys, nurodyti 9 straipsnio 3 dalies b punkte.
	60.03.	B1 kategorijos vairavimo pažymėjimu suteikiama teisė vairuoti tik 9 straipsnio 4 dalies c punkte nurodytas transporto priemonės.
61		Tik kelionės dienos metu (pavyzdžiui, viena valanda po saulėtekio ir viena valanda iki saulėlydžio).
62		Tik kelionės ... km spinduliu nuo vairuotojo pažymėjimo turėtojo gyvenamosios vietos arba tik mieste (rajone).
63		Važiavimas be keleivių.
64		Tik kelionės ne didesniu kaip ... km/h greičiu.
65		Vairuoti leidžiama tik kai kartu važiuoja bent lygiavertės kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas.
66		Be priekabos.
67		Draudžiama važiuoti greitkeliais.
68		Draudžiama vairuoti išgėrus alkoholio.
69		Leidžiama vairuoti tik transporto priemonės, kuriose yra antialkoholinis variklio užraktas pagal EN 50436. Nurodyti galiojimo pabaigos datą neprivaloma (pavyzdžiui, „69“ arba „69(01.01.2016)“).

ADMINISTRACINIAI REIKALAI

70		Pažymėjimo Nr. ..., išduoto ..., pakaitas (trečiosios valstybės atveju ES/JT skiriamasis ženklas; pavyzdžiui, „70.0123456789.NL“)
71		Pažymėjimo Nr. ... dublikatas (trečiosios valstybės atveju ES/JT skiriamasis ženklas; pavyzdžiui, „71.987654321.HR“)
73		Tik B kategorijos keturračių motociklų (B1) tipo transporto priemonės
78		Tik transporto priemonės su automatine pavarų dėže
79		Tik transporto priemonės, atitinkančios skliausteliuose nurodytas specifikacijas, taikant šios direktyvos 19 straipsnį
	79.01.	Tik dviratės transporto priemonės su šonine priekaba arba be jos
	79.02.	Tik triračių arba lengvųjų keturračių motociklų tipo AM kategorijos transporto priemonės
	79.03.	Tik triračiai motociklai
	79.04.	Tik triračiai motociklai su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg
	79.05.	A1 kategorijos motociklai, kurių galios ir masės santykis viršija 0,1 kW/kg
	79.06.	BE kategorijos transporto priemonės, kurių priekabos didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg
80		Tik motorinio triračio tipo A kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo turėtojai, kurie yra jaunesni kaip 24 metų
81		Tik dviračio motociklo tipo A kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo turėtojai, kurie yra jaunesni kaip 21 metų
95		Vairuotojas, turintis PKP, atitinkantį Direktyvoje (ES) 2022/2561 nurodytą profesinės kompetencijos įsipareigojimą iki ... (pavyzdžiui, „95(01.01.12)“)
96		B kategorijos transporto priemonės su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg; didžiausioji leidžiamoji tokio junginio masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 4 250 kg
97		Neleidžiama vairuoti C1 kategorijos transporto priemonės, kuriai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas

		(ES) Nr. 165/2014 ²⁸ .
98		
	98.01	Vairuotojas laikomas pradedančiuoju ir jam taikomos bandomojo laikotarpio sąlygos. Jei pažymėjimas pakeičiamas, atnaujinamas arba išduodamas naujas pažymėjimas, prie kodo turi būti pridėta bandomojo laikotarpio pabaigos data (pvz., 98.01.13.04.2028).
	98.02	Pažymėjimo turėtojas turi laikytis vairavimo su lydinčiu asmeniu sistemos sąlygų, kol jam sukaks 18 metų.

Kodai nuo 100 yra nacionaliniai kodai, kurie reiškia, kad vairuoti leidžiama tik vairavimo pažymėjimą išdavusios valstybės narės teritorijoje.

²⁸ 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 165/2014 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo (OL L 060, 2014 2 28, p. 1).

II PRIEDAS

VAIRAVIMO EGZAMINAMS TAIKOMI MINIMALŪS REIKALAVIMAI IR ŽINIOS, ĮGŪDŽIAI IR ELGSENA VAIRUOJANT VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ

I. VAIRAVIMO EGZAMINAMS TAIKOMI MINIMALŪS REIKALAVIMAI

Valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad pareiškėjai, siekiantys gauti vairuotojo pažymėjimą, turėtų žinių bei įgūdžių ir pademonstruoti variklio varomai transporto priemonei vairuoti reikalingą elgseną. Egzaminą, įvestą siekiant šio tikslo, sudaro:

- teorijos egzaminas,
- sėkmingai išlaikius teorijos egzaminą – įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas.

Sąlygos, kuriomis vykdomi šie egzaminai, išdėstytos toliau.

A. TEORIJOS EGZAMINAS

1. Forma

Pasirinkta forma turi užtikrinti, kad pareiškėjas žinotų 2, 3 ir 4 punktuose išvardytus dalykus.

Pareiškėjui, kuris jau yra išlaikęs vienos kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti skirtą teorijos egzaminą ir pageidauja gauti kitos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, 2, 3 ir 4 punktų bendrosios nuostatos gali būti netaikomos.

2. Teorijos egzamino, skirto visoms transporto priemonių kategorijoms, turinys

Klausimai turi būti pateikti iš visų toliau išvardytų temų, o klausimų turinį ir formą kiekviena valstybė narė nustato savo nuožiūra:

(a) kelių eismo reguliavimas:

- ypač kiek tai susiję su kelio ženklais, žymėjimais ir signalais, eismo pirmumo teisėmis ir greičio ribojimais;

(b) vairuotojas:

- budrumo ir požiūrio į kitus eismo dalyvius, įskaitant mikromobilumo priemonių naudotojus, svarba;
- bendras suvokimas, įskaitant pavojaus suvokimą, nuovoka ir sprendimų priėmimas, ypač reakcijos greitis, taip pat vairuotojo elgesio pokyčiai dėl alkoholio, narkotikų ir vaistų poveikio, emocinės būklės ir nuovargio;

- *poveikis dėmesio atitraukimo rizikai dėl mobiliųjų telefonų ar kitų elektroninių prietaisų naudojimo vairuojant ir eismo saugai; [139 pakeit.]*

(c) kelias:

- svarbiausi principai, susiję su saugaus atstumo tarp transporto priemonių laikymusi, stabdymo atstumais ir judančios transporto priemonės stabilumu įvairiomis oro ir kelio sąlygomis, *be kita ko, ypač tada, kai kelio dangą yra apsnigta ir slidi; [140 pakeit.]*
- vairavimo rizikos veiksniai, susiję su įvairiomis kelių sąlygomis, įskaitant pavojaus suvokimą ir numatymą, ypač kai jie keičiasi priklausomai nuo oro sąlygų ir dienos ar nakties meto;
- įvairių kelių tipų ypatybės ir susiję įstatymais numatyti reikalavimai;
- saugus vairavimas kelių tuneliuose;

(d) kiti eismo dalyviai:

- specifiniai rizikos veiksniai, susiję su kitų eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, kurie eismo metu yra mažiau apsaugoti nei motorinių transporto priemonių, pavyzdžiui, lengvųjų automobilių, autobusų ir sunkvežimių, naudotojai ir kurie tiesiogiai nukenčia nuo susidūrimo jėgos, patirties stoka. Šiai kategorijai priklauso **vaikai**, pėstieji, dviratininkai, motorinių dviračių transporto priemonių naudotojai, asmeninio judumo prietaisų naudotojai ir neįgalieji arba riboto judumo ir orientacijos asmenys; **[141 pakeit.]**
 - rizika, susijusi su įvairių tipų transporto priemonių, ~~įskaitant transporto priemones su pažangiomis pagalbinėmis vairavimo sistemomis ir kitomis automatizavimo funkcijomis, judėjimu, **sąveika** bei vairavimu ir skirtingais, **dėl skirtingo masto ir važiavimo dinamikos ir jų vairuotojų matymo laukais laukų;** [142 pakeit.]~~
 - **aklosios zonos ir nuolydžio pokyčiai;** [143 pakeit.]
 - **tinkamas ir savalaikis posūkio rodiklių naudojimas;** [144 pakeit.]
- (e) bendros taisyklės ir nuostatai, kiti dalykai:

- taisyklės, susijusios su administraciniais dokumentais, reikalingais naudojantis transporto priemonėmis;
- bendros taisyklės, nurodančios, kaip vairuotojas turi elgtis avarijos atveju (avarinio sustojimo ženklo pastatymas ir pranešimas apie iškilusį pavojų) ir kokių priemonių prireikus jis gali imtis, kad padėtų nukentėjusiems;
- ***taisyklės, kaip elgtis artinantis greitosios pagalbos automobiliui ir ką daryti susidūrimo vietoje; [145 pakeit.]***
- saugumo veiksniai, susiję su transporto priemone, kroviniu ir vežamais žmonėmis;
- su alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių ***ir (arba) baterijos*** saugumo aspektai, ***ypač išlydžio, užsiliepsnojimo ar cheminės reakcijos rizika avarijos ar gedimo atveju; [146 pakeit.]***
- (f) atsargumo priemonės išlipant iš transporto priemonės, ***įskaitant užtikrinimą, kad būtų saugu atidaryti transporto priemonės duris ir tai nesukeltų pavojaus kitiems eismo dalyviams, pavyzdžiui, pėstiesiems, dviratininkams ir mikromobilumo naudotojams; [147 pakeit.]***

- (g) kelių eismo saugumui svarbūs mechaniniai aspektai; pareiškėjai turi sugebėti nustatyti dažniausiai pasitaikančius gedimus, ypač vairo mechanizmo, pakabos ir stabdžių sistemų, padangų, žibintų ir posūkių rodiklių, atšvaitų, galinio vaizdo veidrodžių, priekinio stiklo ir valytuvų, išmetimo sistemos, saugos diržų ir garsinės signalizacijos įtaiso;
- (h) transporto priemonės saugos įranga, ypač saugos diržų, galvos atramų ir vaikų saugos įrangos naudojimas ir elektrinių transporto priemonių įkrovimas;
- (i) transporto priemonės, įskaitant elektrines transporto priemones, naudojimo aplinkoje taisyklės: tinkamas garsinės signalizacijos įtaisų naudojimas, taupus degalų ir (arba) energijos vartojimas, išmetamųjų teršalų (šiltnamio efektą sukeliančių dujų, oro teršalų, garso, mikroplastiko iš padangų, *stabdžių* ir teršalų dėl kelio dangos nusidėvėjimo ir pan.) kiekio ribojimas; **[148 pakeit.]**

(ia) pagrindinės žinios, kaip naudoti pirmosios pagalbos įrangą ir teikti pirmąją pagalbą, įskaitant širdies ir plaučių gaivinimą (angl. CPR).

Valstybės narės taip pat gali numatyti galimybę atleisti asmenis, anksčiau užbaigusius patvirtintą pirmosios pagalbos, įskaitant CPR, praktinį mokymą, nuo su pirmąja pagalba susijusios teorijos egzamino dalies;[149 pakeit.]

(ib) saugi sąveika su pažangių pagalbinių vairavimo sistemų funkcijomis ir kitomis automatizavimo funkcijomis, įskaitant su jomis susijusius privalumus, apribojimus ir riziką; [150 pakeit.]

(ic) pagrindinė reguliavimo sistema, susijusi su prieigos prie miesto transporto priemonių apribojimais, įskaitant mažos taršos zonas. [151 pakeit.]

3. Konkrečios nuostatos, susijusios su A1, A2 ir A kategorijomis

Privalomas patikrinimas bendrų žinių apie:

(a) apsaugos priemonių, pavyzdžiui, pirštinių, batų, drabužių ir saugos šalmų, naudojimą;

- (b) važiuojančiųjų motociklu matomumą kitiems eismo dalyviams;
 - (c) rizikos veiksnius, susijusius su įvairiomis pirmiau minėtomis kelio sąlygomis, atkreipiant papildomą dėmesį į slidžias vietas, pavyzdžiui, kanalizacijos šulinių dangčius, kelio žymėjimus, pavyzdžiui, linijas ir rodykles, tramvajų bėgius;
 - (d) pirmiau minėtus kelių eismo saugumui svarbius mechaninius aspektus, papildomą dėmesį skiriant avarinės šviesos signalizacijai, tepalų lygiui ir rato grandinei.
4. Konkrečios nuostatos, susijusios su C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ~~ir D1E~~ , ***D1E ir T*** kategorijomis **[152 pakeit.]**
- (1) Privalomas patikrinimas bendrų žinių apie:
- (a) vairavimo valandų ir poilsio laiko atžvilgiu taikomas taisykles, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 561/2006¹, tachografo, apibrėžto Reglamente (ES) Nr. 165/2014, naudojimą;
 - (b) taisykles tam tikros rūšies transportui: prekiniam ar keleiviniam;
 - (c) transporto priemonę ar transporto dokumentus, reikalingus šalies ir tarptautiniam prekių ir keleivių vežimui;

¹ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 (OL L 102, 2006 4 11, p. 1).

- (d) kaip elgtis avarijos atveju; kokių priemonių turi būti imtasi po avarijos ar panašaus įvykio, įskaitant tokius skubius veiksmus kaip keleivių evakuacija ir pirmosios pagalbos teikimo, ***įskaitant širdies ir plaučių gaivinimą (angl. CPR), pirmosios gaivinimo pagalbos*** pagrindines žinias; **[153 pakeit.]**
- (e) atsargumo priemonės, kurių reikia imtis nuimant ir keičiant ratus;
- (f) transporto priemonės svoriui ir gabaritui taikomas taisyklės; greičio ribotuvams taikomas taisyklės;
- (fa) lėtintuvų/išmetimo sistemos ir stabdžių paskirtis bei naudojimas;***
[154 pakeit.]
- (g) matymo lauko trukdymą dėl transporto priemonės charakteristikų, ***ypač pėsčiųjų priekyje ir dviratininkų transporto priemonės šone ir priekyje;***
[155 pakeit.]
- (h) kelių žemėlapių skaitymą, maršruto planavimą, taip pat ir naudojant elektronines navigacijos sistemas (neprivaloma);
- (ha) gynybinį ir ekologišką vairavimą: atstumą iki transporto priemonės priekyje; lenkimą posūkyje, eismo juostos keitimą, pirmumo taisyklės, greičio apribojimus;*** **[156 pakeit.]**

- (i) saugumo veiksniai, susijusius su transporto priemonės pakrovimu: krovinio kontrolę (sukrovimas ir pritvirtinimas), keblumus su įvairių rūšių krovinių (pvz. skysčiai, kabantys kroviniai, ...), prekių pakrovimą ir iškrovimą bei krovimo įrangos naudojimą (tik C, CE, C1, C1E, *T* kategorijoms); **[157 pakeit.]**
- (ia) saugos priemonės, procedūras ir protokolus, susijusius su saugiomis stovėjimo aikštelėmis; [158 pakeit.]*
- (j) vairuotojo atsakomybę vežant keleivius; keleivių, *visų pirma neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų*, patogumą ir saugumą, *taip pat tinkamą reagavimą į priekabiavimą ir smurtą dėl lyties*; vaikų vežimą; privalomą patikrinimą prieš pradėdant važiuoti; visos autobusų rūšys (visuomeninio transporto autobusai, tolimojo susisiekimo autobusai, specialių gabaritų autobusai, ...) turi būti teorijos egzamino dalis (taikoma tik D, DE, D1 ir D1E kategorijoms); **[159 pakeit.]**
- (k) valstybės narės gali nereikalauti, kad pareiškėjai, siekiantys gauti C1 arba C1E kategorijos transporto priemonės, kuriai netaikomas Reglamentas (ES) Nr. 165/2014, vairuotojo pažymėjimą, įrodytų 4.1a–4.1c punktuose išvardytų dalykų žinias.

- (2) Bendrų žinių apie toliau nurodytas papildomas nuostatas, susijusias su C, CE, D ir DE kategorijomis, privalomas patikrinimas:
- (a) vidaus degimo variklių, skysčių (pvz. variklio alyvos, aušinimo skysčio, langų plovimo skysčio), degalų sistemos, elektros sistemos, degimo sistemos, transmisijos sistemos (sankabos, pavarų dėžės ir pan.) struktūros ir veikimo principus;
 - (b) tepalų ir aušinamojo skysčio apsaugą;
 - (c) padangų struktūros, montavimo, teisingo naudojimo ir priežiūros principus;
 - (d) stabdžių detalių ir greičio reguliatorių rūšių, veikimo, pagrindinių detalių, prijungimo, naudojimo ir kasdieninės priežiūros principus bei stabdžių su ABS naudojimą;
 - (e) movų sistemų rūšių, veikimo, pagrindinių detalių, prijungimo, naudojimo ir kasdieninės priežiūros principus (tik CE, DE kategorijoms);
 - (f) gedimų priežasčių nustatymo būdus;

- (g) transporto priemonių prevencinę priežiūrą ir būtiną einamąjį remontą;
- (h) vairuotojo atsakomybę gaunant, gabenant ir pristatant prekes pagal sutartas sąlygas (tik C, CE kategorijoms).

B. ĮGŪDŽIŲ IR ELGSENOS PATIKRINIMO EGZAMINAS

5. Transporto priemonė ir jos įranga

(1) Transporto priemonės pavara

- (a) Vairuoti transporto priemonę su rankine pavarų dėže galima tik išlaikius vairavimo įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą transporto priemone, kurioje yra rankinė pavarų dėžė.

Transporto priemonė su rankine pavarų dėže – transporto priemonė, kurioje yra sankabos pedalas (arba – A, A2 ir A1 kategorijų transporto priemonėse – ranka valdoma svirtis), kurį (-ią) vairuotojas turi naudoti, kad pradėtų važiuoti transporto priemone arba ją sustabdytų, taip pat kad perjungtų pavarą.

- (b) Laikoma, kad 5.1 punkto a papunktyje nustatytų kriterijų neatitinkančios transporto priemonės turi automatinę pavarų dėžę.

Nepažeidžiant 5.1 punkto c papunkčio, jei įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą pareiškėjas laiko transporto priemone su automatine pavarų dėže, jam išduotame vairuotojo pažymėjime šis faktas turi būti nurodytas, įrašant atitinkamą I priedo E dalyje numatytą Sąjungos kodą. Vairuotojo pažymėjimas su tokiu įrašu galioja tik vairuojant transporto priemonę su automatine pavarų dėže.

- (c) A1, A2, A, B1, B ir BE kategorijų vairuotojo pažymėjime, išduotame remiantis įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminu, laikytu transporto priemonėje su automatine pavarų dėže, pažymėtas Sąjungos kodas ***netaikomas, nenurodomas arba*** pašalinamas, jei pažymėjimo turėtojas išlaiko specialų įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą arba baigia specialų mokymą, ***kuris gali įvykti prieš įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, laikytą transporto priemonėje su automatine pavarų dėže, arba po jo.*** [160 pakeit.]

Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:

- i) tvirtinti ir prižiūrėti specialiam mokymui, ***be kita ko, kaip bendrojo vairuotojų mokymo dalį;*** arba [161 pakeit.]

ii) organizuoti specialiam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui.

Šiame punkte nurodytam mokymui arba egzaminui naudojamos transporto priemonės turi būti su mechanine pavarų dėže ir atitikti vairuotojo pažymėjimo, kurį dalyviai siekia gauti, kategoriją.

Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti pakankami, kad būtų galima įvertinti šio priedo 6 arba 7 punkte nustatytus įgūdžius ir elgseną, ypatingą dėmesį skiriant transporto priemonės pavarų dėžės veikimui.

Mokymas turi apimti visus šio priedo 6 arba 7 punkte nurodytus aspektus, ypatingą dėmesį skiriant transporto priemonės pavarų dėžės veikimui. Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktines mokymo dalis ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose. Mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.

- (d) Konkrečios nuostatos dėl BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E *ir T* kategorijų transporto priemonių **[162 pakeit.]**

Valstybės narės gali nuspręsti 5.1 punkto b papunktyje nurodytų BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 arba D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojo pažymėjime neįrašyti apribojimo vairuoti tik transporto priemones su automatine pavarų dėže, jei pareiškėjas jau turi išduotą vairuotojo pažymėjimą, kurį gavo bent vienos iš šių kategorijų transporto priemone su rankine pavarų dėže: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 arba D1E, ir jei per įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą atliko 8.4 punkte aprašytus veiksmus.

- (2) Transporto priemonės, kuriomis laikomi įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminai, turi atitikti toliau nurodytus minimalius reikalavimus. Valstybės narės gali numatyti griežtesnius reikalavimus arba taikyti papildomus kriterijus. Valstybės narės gali nustatyti, kad įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminui naudojamų A1, A2 ir A kategorijų transporto priemonių variklio darbinis tūris gali būti iki 5 cm³ mažesnis už būtinąjį minimalų variklio darbinį tūrį.

(a) A1 kategorija:

A1 kategorijas motociklas be šoninēs priekabos, kurio vardinē galia ne didesnē kaip 11 kW, galios ir masēs santykis ne didesnis kaip 0,1 kW/kg, galintis išvystyti ne mažesnį kaip 90 km/h greitį.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 120 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,08 kW/kg;

(b) A2 kategorija:

motociklas be šoninēs priekabos, kurio vardinē galia yra bent 20 kW, bet nedidesnē kaip 35 kW, o galios ir masēs santykis nedidesnis kaip 0,2 kW/kg.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 250 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,15 kW/kg;

(c) A kategorija:

motociklas be šoninės priekabos, kurio nepakrauto masė yra bent 180 kg, vardinė galia yra bent 50 kW. Valstybė narė gali nustatyti, kad masė gali būti iki 5 kg mažesnė už būtinąją minimalią masę.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 600 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,25 kW/kg;

(d) B kategorija:

keturratės B kategorijos transporto priemonės, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 100 km/h greitį;

(e) BE kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 000 kg, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 100 km/h greitį, sudaryti iš B kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, ir kurie nepriskiriami prie B kategorijos; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už motorinę transporto priemonę; uždaros dėžės formos korpusas gali būti šiek tiek siauresnis už motorinę transporto priemonę, jeigu galinis vaizdas yra įmanomas tik naudojant motorinės transporto priemonės išorinius galinio vaizdo veidrodžius; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės;

(f) B1 kategorija:

variklio varomi keturračiai, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 60 km/h greitį;

(g) C kategorija:

C kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 12 000 kg, ne trumpesnės kaip 8 m ir ne siauresnės kaip 2,40 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014; ~~kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną;~~ transporto priemonė pateikiama ne mažesnės kaip 10 000 kg faktinės bendrosios masės; **[163 pakeit.]**

(h) CE kategorija:

arba sujungtos transporto priemonės arba junginiai, sudaryti iš C kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, ne trumpesnės kaip 7,5 metrai; tiek ~~sujungtųjų~~ **sujungtų** transporto priemonių, tiek junginių ~~didžiausioji leidžiamoji~~ **leidžiama maksimali** masė ~~turi būti~~ ne mažesnė kaip 20 000 kg, jie ne trumpesni kaip 14 ~~m~~ **metrų** ir ne siauresni kaip 2,40 ~~m~~ **metrų**, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, turintys stabdžius su ABS, **balninį sukabintuvą, pavarų dėžę su ne mažiau kaip aštuoniais pavaros perdavimo skaičiais** ir tachografą, apibrėžtą kaip **apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 165/2014**; ~~kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną;~~ tiek sujungtosios transporto priemonės, tiek junginiai pateikiami ne mažesnės kaip 15 000 kg faktinės bendrosios masės; **[164 pakeit.]**

(i) C1 kategorija:

C1 pakategorės transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 4 000 kg, ne trumpesnė kaip 5 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014; ~~kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną;~~ **[165 pakeit.]**

(j) C1E kategorija:

junginiai, sudaryti iš C1 pakategorės egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kg; tokie junginiai turi būti ne trumpesni kaip 8 m, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; ~~kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; uždaros dėžės formos korpusas gali būti šiek tiek siauresnis už vairuotojo kabiną, jeigu galinis vaizdas yra įmanomas tik naudojant motorinės transporto priemonės išorinius galinio vaizdo veidrodžius;~~ priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės; **[166 pakeit.]**

(k) D kategorija:

D kategorijos transporto priemonės, ne trumpesnės kaip 10 m, ne siauresnės kaip 2,40 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014;

(l) DE kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kg, ne siauresni kaip 2,40 m, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, sudaryti iš D kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos; ~~kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė kaip 2 m ir ne žemesnė kaip 2 m;~~ priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės; **[167 pakeit.]**

(m) D1 kategorija:

D1 pakategorės transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 4 000 kg, ne trumpesnės kaip 5 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014;

(n) D1E kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kilogramų, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, sudaryti iš D1 kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė kaip 2 m ir ne žemesnė kaip 2 m; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės.

6. A1, A2 ir A kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas

(1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- (a) prisitaiko tokias saugos priemones kaip pirštinės, batai, drabužiai ir saugos šalmas;
- (b) atlieka atsitiktinį padangų, stabdžių, vairo mechanizmo, avarinės šviesos signalizacijos (jei taikytina), rato grandinės, tepalų lygio, žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimą.

- (2) Specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:
- (a) pastatyti motociklą ant stovėjimo kojelių ir nukelti jį nuo jų, taip pat, eidamas šalia transporto priemonės, varyti ją neveikiant varikliui;
 - (b) pastatyti motociklą į stovėjimo vietą ant stovėjimo kojelių;
 - (c) atlikti ne mažiau kaip du manevrus nedideliu greičiu, taip pat ir važiavimo gyvatėle manevrą; tai leidžia įvertinti sugebėjimą valdyti sankabą kartu su stabdžiu, pusiausvyrą, matymo lauką ir padėtį ant motociklo bei kojų padėtį ant pakojų;
 - (d) atlikti ne mažiau kaip du manevrus didesniu greičiu, iš kurių vienas manevras atliekamas įjungus antrą ar trečią pavarą, važiuojant ne mažesniu kaip 30 km/h greičiu, o kitas manevras – apvažiuoti kliūtį, važiuojant ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu; tai leidžia įvertinti sugebėjimą valdyti padėtį ant motociklo, matymo lauką, pusiausvyrą, vairavimo techniką ir pavarų keitimo techniką;
 - (e) stabdymas: atlikti ne mažiau kaip du stabdymo manevrus, įskaitant avarinį stabdymą ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu; tai leidžia įvertinti sugebėjimą valdyti priekinį ir užpakalinį stabdį, matymo lauką ir padėtį ant motociklo.

(3) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus turi atlikti įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

- (a) manevravimo pradžia: pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;
- (b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
- (c) važiuoti kelio vingiu;
- (d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų bei važiuoti per juos;
- (e) keisti kryptį: posūkiai į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas *ir apsisukti*; **[169 pakeit.]**
- (f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų; įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;

- (g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti kitas transporto priemones—~~(jeigu įmanoma)~~; **įskaitant dviratininkus, mikrojudumu besinaudojančius asmenis, pėsčiuosius**; apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenktam (prireikus) kitų transporto priemonių; **[170 pakeit.]**
- (h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): kelio žiedai; geležinkelio pervažos, **dviračių juostos**; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais; **[171 pakeit.]**
- (ha) sąveika su kitomis transporto priemonėmis, įskaitant aklujų zonų numatymą ir tinkamą posūkio žibintų naudojimą; [172 pakeit.]**
- (i) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas naudojant imitatorius;
- (j) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš transporto priemonės, **ypač dviratininkų atžvilgiu. [173 pakeit.]**

7. B, B1 ir BE kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas

- (1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- (a) sureguliuoti sėdynę į taisyklingo sėdėjimo padėtį;
 - (b) sureguliuoti galinio vaizdo veidrodžius, saugos diržus ir galvos atramas, jeigu tokių yra;
 - (c) patikrinti, ar uždarytos durys;
 - (d) atlikti atsitiktinį padangų, vairo mechanizmo, stabdžių, skysčių (pvz., variklio alyvos, aušinimo skysčio, langų plovimo skysčio), žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimą;
 - (e) patikrinti saugaus transporto priemonės pakrovimo veiksnius: kėbulą, apkalas, krovinio duris, kabinos užrakinimą, krovinio pakrovimo ir apsaugos būdą (tik BE kategorijai);
 - (f) patikrinti sukabinimo mechanizmą ir stabdžius bei elektros laidus (tik BE kategorijai);
- (2) B ir B1 kategorijos: specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pasirinktinai tikrinamas sugebėjimas atlikti tokius manevrus (ne mažiau kaip du manevrai iš keturių punktų, įskaitant vieną manevrą važiuojant atbuline eiga):

- (a) važiuoti atbuline eiga tiesia linija arba atbuline eiga sukant į dešinę ar į kairę už kampo, tuo pačiu metu liekiant teisingoje eismo juostoje;
 - (b) apsukti transporto priemonę priešinga kryptimi, naudojant priekinės ir atbulinės eigos pavaras;
 - (c) pastatyti transporto priemonę stovėjimo vietoje (lygiagrečiai, įstrižai ar stačiu kampu, priekiu ar galu, lygioje vietoje, įkalnėje ir nuokalnėje) ir pajudėti iš jos;
 - (d) sklandžiai stabdyti, kol visiškai sustos; o avarinis stabdymas – neprivalomas.
- (3) BE kategorija: specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą
- (a) prikabinti ir atkabinti arba atkabinti ir vėl prikabinti priekabą prie motorinės transporto priemonės; manevro metu velkančioji transporto priemonė turi būti pastatyta šalia priekabos (t. y. ne vienoje linijoje);
 - (b) važiuoti atbuline eiga darant išlanką, kurios trajektoriją savo nuožiūra nustato valstybės narės;
 - (c) saugiai pastatyti transporto priemonę pakrovimui arba iškrovimui.

(4) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus turi atlikti įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

- (a) manevravimo pradžia: pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;
- (b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
- (c) važiuoti kelio vingiu;
- (d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų bei važiuoti per juos;
- (e) keisti kryptį: posūčiai į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;
- (f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų; įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;
- (g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti ~~kitas transporto priemones~~ **kitus kelių eismo dalyvius, įskaitant dviratininkus** (jeigu **jei** įmanoma); apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenkiamam (prireikus) kitų transporto priemonių; **[174 pakeit.]**

- (ga) *nepriklausomas vairavimas į nustatytą paskirties vietą, neapsiribojant konkrečiais posūkio žibintais; [175 pakeit.]*
- (h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): kelio žiedai; *važiuoti žiedu su didele transporto priemone; važiuoti dešiniąja ir kairiąja kelio puse*; geležinkelio pervažos; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos; *dviračių eismo juostos*; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; *nuolydžio pokyčiai*; važiuoti tuneliais; [176 pakeit.]
- (ha) *sąveika su kitais kelių eismo dalyviais, įskaitant aklyjū zonų numatymą ir tinkamą posūkio žibintų naudojimą; [177 pakeit.]*
- (i) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš *įlipant ir išlipant iš transporto priemonės, įskaitant užtikrinimą, kad būtų saugu atidaryti* transporto priemonės *duris ir tai nesukeltų pavojaus kitiems eismo dalyviams, pavyzdžiui, pėstiesiems, dviratininkams ir mikromobilumo naudotojams, ypatingą dėmesį skiriant durų atidarymui labiausiai nuo jų nutolusia ranka; [178 pakeit.]*
- (j) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas naudojant imitatorius, *įskaitant imitatorių naudojimą. [179 pakeit.]*

8. C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas

(1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- (a) sureguliuoti sėdynę į taisyklingo sėdėjimo padėtį;
- (b) sureguliuoti galinio vaizdo veidrodžius, saugos diržus ir galvos atramas, jeigu tokių yra;
- (c) atlikti atsitiktinį padangų, vairo mechanizmo, stabdžių, žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimą;
- (d) patikrinti elektra valdomas stabdžių ir vairavimo sistemas; patikrinti ratų, rato tvirtinimo veržlių, sparnų, priekinio stiklo, langų ir valytuvų būklę, skysčius (pvz., variklio alyvą, aušinimo skystį, langų plovimo skystį); patikrinti ir naudoti prietaisų skydą, taip pat ir tachografa, apibrėžtą Reglamente (EEB) Nr. 165/2014. Pastarasis reikalavimas netaikomas pareiškėjams, siekiantiems gauti C1 arba C1E kategorijos transporto priemonės, kuriai netaikomas tas reglamentas, vairuotojo pažymėjimą;

- (e) patikrinti oro slėgį, oro rezervuarus ir pakabą;
 - (f) patikrinti saugaus transporto priemonės pakrovimo veiksnius: kėbulą, apkalas, krovinio duris, pakrovimo mechanizmą (jeigu toks yra), kabinos užrakinimą (jeigu toks yra), krovinio pakrovimo ir apsaugos būdą (taikoma tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);
 - (g) patikrinti sukabinimo mechanizmą ir stabdžius bei elektros laidus (taikoma tik CE, C1E, DE, D1E kategorijoms);
 - (h) sugebėti imtis specialių transporto priemonės saugumo priemonių; tikrinti kėbulą, tarnybines duris; avarinius išėjimus, pirmosios pagalbos priemones, ugnies gesintuvus ir kitą saugos įrangą (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms);
 - (i) skaityti kelių žemėlapi, planuoti maršrutą, taip pat ir naudojant elektronines navigacijos sistemas (neprivaloma).
- (2) Specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:
- (a) prikabinti ir atkabinti arba atkabinti ir vėl prikabinti priekabą prie motorinės transporto priemonės; manevro metu velkančioji transporto priemonė turi būti pastatyta šalia priekabos (t. y. ne vienoje linijoje) (taikoma tik CE, C1E, DE, D1E kategorijoms);

(aa) įvairūs priekabos ir sunkvežimio sukabinimo mechanizmai, atsižvelgiant į sujungtųjų transporto priemonių balninį sukabintuvą (puspriekabių atveju) ir priekabų su grąžulu sukabintuvą (standartinis sunkvežimis), taip pat standartinės darbo procedūras ir protokolus, skirtus priekaboms prijungti ir atjungti nuo sunkvežimių naudojant šiuos sukabinimo mechanizmus; [184 pakeit.]

(b) važiuoti atbuline eiga darant išlanką, kurios trajektoriją savo nuožiūra nustato valstybės narės;

(c) saugiai pastatyti transporto priemonę pakrovimui arba iškrovimui prie pakrovimo arba iškrovimo platformos ar panašaus įrenginio (taikoma tik C, CE, C1, C1E, *T* kategorijoms); **[185 pakeit.]**

(d) pastatyti autobusą taip, kad keleiviai galėtų saugiai įlipti ar išlipti (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms).

(3) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus turi atlikti įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

(a) manevravimo pradžia: pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;

- (b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
- (c) važiuoti kelio vingiu;
- (d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų bei važiuoti per juos;
- (e) keisti kryptį: posūčiai į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas ***ir apsisukti***; **[186 pakeit.]**
- (ea) atsižvelgti į akląsias zonas; [187 pakeit.]***
- (f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų; įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;
- (g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti ~~kitas transporto priemones~~ ***kitus eismo dalyvius ir mikromobilumo naudotojus, įskaitant dviratininkus ir pėsčiuosius*** (jeigu ***jei*** įmanoma); apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenktam (prireikus) kitų transporto priemonių; **[188 pakeit.]**

- (h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): ~~kelio žiedai:~~ *važiuoti žiedu su didele transporto priemone; posūkis į kairę ar į dešinę*; geležinkelio pervažos; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos, *dviračių juostos*; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais; [189 pakeit.]
 - (i) ~~imtis reikiamų atsargumo priemonių~~ *įlipant ir išlipant iš transporto priemonės, įskaitant užtikrinimą, kad būtų saugu atidaryti transporto priemonės duris ir tai nesukeltų pavojaus kitiems eismo dalyviams, pavyzdžiui, pėstiesiems, dviratininkams ir mikromobilumo naudotojams;* [190 pakeit.]
 - (ia) *atsargumo priemonės, kurių reikia imtis saugiai įlipant į transporto priemonę ir išlipant iš jos;* [191 pakeit.]
- (4) Saugus ir ekologiškas vairavimas:
- (a) važiuoti taip, kad būtų užtikrintas saugumas, mažinamas degalų ir (arba) energijos naudojimas ir išmetamųjų teršalų kiekis greitėjant, lėtėjant, važiuojant į įkalnę ir nuokalnę, *atstumas iki transporto priemonės priekyje; lenkimas posūkyje, eismo juostos keitimas, pirmumo taisyklės, greičio apribojimai;* [192 pakeit.]

(b) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas ~~naudojant imitatorius~~, *įskaitant imitatorių naudojimą*. [193 pakeit.]

9. Įgūdžių ir elgsenos egzamino vertinimas

(1) Vertinant kiekvieną iš 6, 7 ir 8 punktuose nurodytų vairavimo situacijų, reikia atsižvelgti į tai, kaip lengvai pareiškėjas valdo transporto priemonės valdymo įtaisus ir ar jis sugeba visiškai saugiai įsilieti į eismą. Egzamino metu egzaminuotojas privalo jaustis saugus. Pareiškėjas egzamino neišlaiko, jei vairavimo klaidos ar elgsena kelia pavojų transporto priemonei, kuria laikomas egzaminas, jos keleiviams ar kitiems eismo dalyviams, nepaisant to, ar egzaminuotojas arba lydintis asmuo turi įsikišti, ar ne. Egzaminuotojas savo nuožiūra gali nuspręsti, kada užbaigti įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą.

Vairavimo egzaminuotojai turi būti išmokyti teisingai įvertinti pareiškėjo sugebėjimą saugiai vairuoti. Vairavimo egzaminuotojų darbą turi stebėti ir prižiūrėti *nepriklausoma* valstybės narės įgaliota įstaiga, kad būtų užtikrintas teisingas ir nuoseklus klaidų vertinimas pagal šiame priede nustatytus standartus. [194 pakeit.]

- (2) Vertindamas vairavimo egzaminuotojas ypatingą dėmesį turi kreipti į tai, ar pareiškėjas demonstruoja atsargų ir mandagų elgesį su kitais. Tai turi atspindėti bendrą vairavimo stilių, į kurį vairavimo egzaminuotojas turi atsižvelgti spręsdamas apie pareiškėją. Tai apima prisitaikantį ir ryžtingą (saugų) vairavimą, atsižvelgiant į kelio bei oro sąlygas, kitus eismo dalyvius, kitų eismo dalyvių (ypač pažeidžiamų eismo dalyvių) interesus ir numatant veiksmus.
- (3) Be to, vairavimo egzaminuotojas turi įvertinti, ar pareiškėjas:
- (a) valdo transporto priemonę deramai naudodamas saugos diržus, **šiuolaikines saugos ir pagalbos vairuojant priemones**, galinio vaizdo veidrodžius, galvos atramas, sėdynę, žibintus ir kitą įrangą, sankabą, pavarų dėžę, akceleratorių, stabdžių sistemas (taip pat ir trečiojo stabdžio sistemą, jeigu tokia yra), vairo mechanizmą; valdo transporto priemonę skirtingose situacijose, važiuodamas įvairiu greičiu; išlaiko stabilumą kelyje; atsižvelgia į transporto priemonės masę ir gabaritus bei ypatybes; krovinio **svorį masę** ir **tipą** (taikoma tik BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E, **T** kategorijoms); keleivių patogumą (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms) (nedidina greičio staigiai, važiuoja tolygiai ir nestabdo staigiai); **[195 pakeit.]**

- (b) važiuoja ekonomiškai, saugiai ir ekologiškai, atsižvelgdamas į sūkių skaičių per minutę, perjungdamas pavaras, stabdydamas ir didindamas greitį *ir naudoja transporto priemonėje esančias vairavimo ir (arba) saugos priemones* (taikoma tik B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E kategorijoms); **[196 pakeit.]**
- (c) laikosi stebėjimo taisyklių: ar stebi iš visų pusių; ar deramai naudoja veidrodėlius, ~~ar~~ *ir naujas technologijas*; mato iš toli, iš vidutinio nuotolio, iš arti; **[197 pakeit.]**
- (d) pirmumas arba kelio užleidimas: ar laikosi pirmumo taisyklių sankryžose, kelių susikirtimuose ir susijungimuose; ar laikosi kelio užleidimo taisyklių kitais atvejais (pvz., keisdamas kryptį, keisdamas eismo juostas, atlikdamas specialiuosius manevrus);
- (e) tinkama padėtis kelyje: ar užima tinkamą padėtį kelyje, eismo juostose, kelio žieduose, kelio vingiuose atsižvelgdamas į transporto priemonės rūšį ir ypatumus; ar pasirengia užimti padėtį;
- (f) atstumo laikymasis: ar laikosi tinkamo atstumo iš priekio ir iš šono; ar laikosi tinkamo atstumo nuo kitų eismo dalyvių, ypač nuo pažeidžiamų eismo dalyvių;

- (g) laikosi greičio ribojimų ir rekomendacijų: ar neviršija didžiausio leistino greičio; ar pasirenka greitį atsižvelgdamas į oro arba eismo sąlygas ir tam tikrais atvejais valstybinius greičio apribojimus; ar važiuoja tokiu greičiu, kuris leistų sustoti matomoje ir laisvoje kelio atkarpoje; ar pasirenka greitį atsižvelgdamas į kitų tos pačios rūšies eismo dalyvių greitį;
- (h) paiso šviesoforų, kelio ženklų ir kitų ženklų: ar tinkamai elgiasi prie šviesoforų; ar laikosi eismo reguliuotojų nurodymų; ar tinkamai elgiasi prie kelio ženklų (draudžiamųjų ar nurodomųjų); ar imasi deramų veiksmų prie kelio ženklinimų;
- (i) laikosi signalizavimo taisyklių: ar signalizuoja prireikus, tinkamai ir laiku; ar teisingai rodo kryptis; ar imasi deramų veiksmų gavęs kokį nors signalą iš kitų eismo dalyvių;
- (j) kontroliuoja stabdymą ir sustojimą: ar laiku mažina greitį, stabdo, sustoja atsižvelgdamas į aplinkybes; ar numato veiksmus; ar naudoja įvairias stabdžių sistemas (taikoma tik C, CE, D, DE kategorijoms); ar naudoja kitas greičio mažinimo sistemas *arba transporto priemonės technologijas* (taikoma tik C, CE, D, DE kategorijoms). **[198 pakeit.]**

10. Egzamino trukmė

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti šio priedo B skirsnyje nurodytus įgūdžius bei elgseną. Bet kokių atveju A, A1, A2, B, B1 ir BE kategorijų priemonių vairavimo kelyje trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 25 minutės, o kitų kategorijų – ne trumpesnė kaip 45 minutės. Į šį laiką neįeina pareiškėjo priėmimas, transporto priemonės paruošimas, techninis transporto priemonės patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą, specialieji manevrai ir praktikos egzamino rezultatų paskelbimas.

11. Egzamino vieta

Egzamino dalis, skirta įvertinti specialiuosius manevers, gali būti surengta specialiai įrengtoje egzaminavimo aikštelėje. Kai įmanoma, egzamino dalis, skirta įvertinti elgseną eismo situacijose, turi vykti keliuose, toliau nuo užstatytų teritorijų, greitkeliuose ir automagistralėse (ar panašiuose keliuose), taip pat įvairiose miesto gatvėse (gyvenamuose rajonuose, vietose, kur greitis ribojamas iki 30 ir 50 km/h, miesto greitkeliuose), kuriose vairuotojai gali susidurti su įvairaus pobūdžio sunkumais. Taip pat pageidautina, kad egzaminas vyktų įvairaus intensyvumo eismo sąlygomis. Vairavimo keliuose trukmė turi būti paskirstyta optimaliai, kad pareiškėją būtų galima įvertinti visomis eismo sąlygomis, kuriomis jam gali tekti važiuoti, ypatingą dėmesį skiriant šių sąlygų pokyčiams.

II. ŽINIOS, ĮGŪDŽIAI IR ELGESYS VAIRUOJANT VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ

Visų variklio varomų transporto priemonių vairuotojai visada turi turėti 1–9 punktuose nurodytų žinių, įgūdžių ir elgtis taip, kad sugebėtų:

- atpažinti ir numatyti eismo pavojus bei grėsmes ir įvertinti jų rimtumą;
- pakankamai gerai valdyti savo transporto priemonę, kad nesukeltų avarinių situacijų ir tinkamai reaguotų patekę į tokias situacijas;
- laikytis kelių eismo taisyklių, ypač skirtų išvengti eismo nelaimių ir išlaikyti nenutrūkstamam eismui;
- nustatyti bet kokius rimtus savo transporto priemonės techninius gedimus, ypač keliančius pavojų saugai, ir pasirūpinti, kad jie būtų tinkamai pašalinti;
- atsižvelgti į visus veiksnius, turinčius įtakos vairuotojo elgesiui (pvz., alkoholis, nuovargis, silpnas regėjimas, *elektroninių įrenginių naudojimas* ir t. t.), kad būtų išlaikyti visi saugiam vairavimui būtini įgūdžiai; **[199 pakeit.]**

- padėti užtikrinti visų kelių eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, saugumą, rodant kitiems deramą pagarbą;
- turėti pakankamai žinių apie rizikos veiksnius, susijusius su *dviratininkais, pėsčiais ir mikromobilumo priemonėmis priemonių naudotojais*; [200 pakeit.]
- turėti pakankamai žinių apie saugumą, susijusį su alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių naudojimu;
- turėti pakankamai žinių apie pažangių pagalbinių vairavimo sistemų naudojimą ir kitus transporto priemonės automatizavimo aspektus.

Valstybės narės gali *raginamos patvirtinti ir* įgyvendinti tinkamas priemones siekdamos užtikrinti, kad 1–9 punktuose nurodytas žinias ir įgūdžius praradę ir kitaip, nei tuose punktuose nurodyta, besielgiantys vairuotojai galėtų tas žinias ir tuos įgūdžius atnaujinti ir toliau demonstruoti variklio varomos transporto priemonės vairavimui reikalingą elgseną. *Valstybės narės gali naudoti pagal Direktyvą (ES) 2015/413 skirtas pajamas tokioms priemonėms finansiškai remti.* [201 pakeit.]

III PRIEDAS

MINIMALIOS FIZINIO IR PSICHINIO TINKAMUMO NORMOS, TAIKOMOS ASMENIMS, VAIRUOJANTIEMS VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONE **[258, 327 ir 338 pakeit.]**

APIBRĖŽTYS

1. Šiame priede vairuotojai skirstomi į dvi grupes:
 - (1) 1 grupė. A, A1, A2, AM, B, B1 ir BE *ir T* kategorijų transporto priemonių vairuotojai; **[202 pakeit.]**
 - (2) 2 grupė. C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojai.
 - (3) Nacionalinės teisės aktai ~~gali numatyti~~ *numato*, kad šio priedo nuostatos, skirtos 2 grupės vairuotojams, yra taikomos B kategorijos transporto priemonių vairuotojams, naudojantiems vairuotojo pažymėjimą profesiniams tikslams (lengvieji taksi automobiliai, greitosios pagalbos automobiliai ir pan.). **[203 pakeit.]**
2. Tai grupei priskiriami ir pareiškėjai, siekiantys gauti pirmąjį vairuotojo pažymėjimą, arba norintys jį atnaujinti vairuotojai, gavę atitinkamai pirmąjį ar atnaujintą vairuotojo pažymėjimą.

**SVEIKATOS PATIKRINIMAI TINKAMUMAS VAIRUOTI VARIKLIO VAROMAS
TRANSPORTO PRIEMONES [259, 328 ir 339 pakeit.]**

3. 1 grupė.

Pareiškėjai įsivertina savo fizinį ir psichinį tinkamumą *Kad būtų leidžiama* vairuoti variklio varomą transporto priemonę, *pareiškėjai atlieka įsivertinimą arba sveikatos patikrinimą pagal įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės taikomą nacionalinę sistemą.* [260 ir 329 pakeit.]

Reikalaujama, kad pareiškėjai pasitikrintų sveikatą, jei atlikus fizinio ir psichinio tinkamumo įsivertinimą *prašymą išduoti vizą pateikiantys asmenys atliktų medicininį patikrinimą, įskaitant tinkamą regos patikrinimą, kaip aprašyta 6 punkte, kai atliekami būtini formalumai arba* užbaigus būtinus formalumus ar per egzaminus, kuriuos jie turi išlaikyti *atlikti* prieš gaudami *gaunant* vairuotojo pažymėjimą, ~~tampa akivaizdu, jog jie gali turėti vieną ar daugiau šiame priede išvardytų sveikatos sutrikimų ir po to medicinos institucija, kurios kompetencija yra tinkama atsižvelgiant į bendrą šio priedo tikslų sudėtingumą, pateikia pagrįstą medicininę išvadą.~~ [205 pakeit.]

Tokia pati procedūra *Atnaujinant vairuotojo pažymėjimus*, vairuotojams *gali būti atliekamas tinkamumo vairuoti variklio varomą transporto priemonę sveikatos patikrinimas, jie gali atlikti įsivertinimą ar gali būti atliekamas bet kokios kitos formos tinkamumo vairuoti vertinimas pagal įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės taikomą nacionalinę sistemą.* [262, 331 ir 341 pakeit.]

3a. *Valstybės narės vairuotojo pažymėjimų išdavimui ar vėlesniam atnaujinimui gali nustatyti griežtesnius standartus ir taisykles nei nustatyti šiaame priede.* [206 pakeit.]

4. 2 grupė.

Pareiškėjai turi pasitikrinti sveikatą *jų fizinį ir psichinį tinkamumą vairuoti variklinę transporto priemonę* prieš tai, kai vairuotojo pažymėjimas jiems išduodamas pirmą kartą, o vėliau vairuotojų sveikata tikrinama pagal valstybėje narėje, kurioje yra jų įprastinė gyvenamoji vieta, veikiančią nacionalinę sistemą, kai atnaujinamas jų vairuotojo pažymėjimas. *Sveikatos patikrinimą gali atlikti bendrosios praktikos gydytojas, jeigu jis yra baigęs 10 straipsnio 8a dalyje nurodytus internetinius mokymo kursus.* [207 pakeit.]

4a. *Tokia pati procedūra vairuotojams taikoma, kai atnaujinami jų vairuotojo pažymėjimai. [208 pakeit.]*

5. Valstybių narių nustatyti vairuotojo pažymėjimo išdavimo ar vėlesnio atnaujinimo reikalavimai gali būti griežtesni negu šiame priede nustatyti reikalavimai.

REGĖJIMAS

6. Visi pareiškėjai, siekiantys *kandidatai* gauti vairuotojo pažymėjimą, *ir jį atnaujinti* turi atitinkamai patikrinti, ar *būti tinkamai ištirti, siekiant įsitikinti, kad jų regėjimas yra pakankamai aštrus, regos aštrumas, išmatuotas pagal patvirtintą regėjimo aštrumo diagramą, ir regos laukas* pakankamai platus variklio varomoms *vairuojant variklines* transporto priemonėms vairuoti *priemonės yra pakankamas*. Kilus pagrįstoms abejonėms dėl pareiškėjo regėjimo tinkamumo, jį turėtų patikrinti kompetentinga medicinos institucija: *arba kvalifikuotas akių priežiūros specialistas, įgaliotas pagal nacionalinę teisę*. Patikrinimo metu dėmesys visų pirma turi būti kreipiamas į: regėjimo aštrumą, regėjimo lauką, regėjimą prieblandoje, jautrumą ryškiai šviesai ir kontrastinį jautrumą, diplopiją ir į kitus regėjimo funkcijos sutrikimus, kurie gali trukdyti saugiai vairuoti. [209 pakeit.]

Išimtiniais individualiais atvejais gali būti svarstoma galimybė vairuotojo pažymėjimą išduoti 1 grupės vairuotojams, kurių regėjimas neatitinka regėjimo lauko standarto arba regėjimo aštrumo standarto, tačiau yra priežasčių manyti, kad vairuotojo pažymėjimo išdavimas pareiškėjui nepakenks kelių eismo saugumui; tokiais atvejais vairuotoją turi patikrinti kompetentinga medicinos institucija, siekdama *arba kvalifikuotas akių priežiūros specialistas, įgaliotas pagal nacionalinę teisę, siekiant* įsitikinti, ar jis neturi jokių kitų regėjimo funkcijos sutrikimų, įskaitant jautrumo ryškiai šviesai, kontrastinio jautrumo ir regėjimo prieblandoje sutrikimus. Vairuotojas arba pareiškėjas taip pat turi būti praėjęs kompetentingos institucijos atliekamą praktinį patikrinimą. **[210 pakeit.]**

1 grupė.

- (1) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, binokulinio regėjimo aštrumas, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, žiūrint abiem akimis, turi būti ne mažesnis kaip 0,5. **[211 pakeit.]**

Be to, horizontalusis regėjimo laukas turi būti ne mažesnis kaip 120 laipsnių, regėjimo lauko plotis – ne mažesnis kaip 50 laipsnių į kairę ir į dešinę bei 20 laipsnių į viršų ir žemyn. Centriniam 20 laipsnių regos spindulyje neturi būti jokių defektų.

Jei pareiškėjui nustatoma ar konstatuojama progresuojanti akių liga, vairuotojo pažymėjimas jam gali būti išduodamas ar atnaujinamas su sąlyga, kad jį reguliariai tikrins kompetentinga medicinos institucija.

(2) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, visai nematančių viena akimi arba matančių tik viena akimi, pavyzdžiui, sergančių diplopija, regėjimo aštrumas turi būti, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, ne mažesnis kaip 0,5 (*naudojant dešimtainį žymėjimą*). Kompetentinga medicinos institucija turi patvirtinti, jog tokia monokulinio regėjimo būklė tęsiasi pakankamai ilgai, kad prie jos būtų galima prisitaikyti, ir jog regėjimo ta akimi laukas atitinka 6.1 punkte nustatytą reikalavimą.
[212 pakeit.]

(3) Jei diplopija atsirado neseniai arba prarastas vienos akies regėjimas, turi būti taikomas atitinkamas adaptacinis laikotarpis (pavyzdžiui, šešių mėnesių), per kurį vairuoti yra draudžiama. Pasibaigus šiam laikotarpiui, vairuoti leidžiama tik gavus regos ir vairavimo specialistų sutikimą. *Institucija gali nustatyti riboto galiojimo reikalavimus arba prireikus apriboti galimybę vairuoti naktį.*
[213 pakeit.]

2 grupė.

- (4) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, sveikesnės akies regėjimo aštrumas, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, turi būti ne mažesnis kaip 0,8 (*naudojant dešimtainį žymėjimą*), o silpnesnės akies – ne mažesnis kaip 0,1 (*naudojant dešimtainį žymėjimą*). Jei korekciniai lęšiai naudojami tam, kad mažiausias regėjimo aštrumas būtų 0,8 ir 0,1, toks regėjimo aštrumas turi būti pasiektas nešiojant akinius, kurių stiprumas neturi būti didesnis kaip plus aštuonios dioptrijos, arba nešiojant kontaktinius lęšius. Korekcija turi būti gerai toleruojama. ***Medicininę apžiūrą gali atlikti bendrosios praktikos gydytojas, išklausęs internetinius mokymus, nurodytus 10 straipsnio 8a dalyje. [214 pakeit.]***

Be to, horizontalusis regėjimo abiem akimis laukas turi būti ne mažesnis kaip 160 laipsnių, regėjimo lauko plotis turi būti ne mažesnis kaip 70 laipsnių į kairę ir į dešinę bei 30 laipsnių į viršų ir žemyn. Centriniam 30 laipsnių regos spindulyje neturi būti jokių defektų.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams, siekiantiems gauti vairuotojo pažymėjimą, ir neatnaujinami vairuotojams, kurių **regėjimas prieblandoje ir** regėjimo kontrastinis jautrumas yra **susilpnėjęs labai susilpnėję, regėjimas po akinimo yra nepakankamas, o akies, kurios rezultatas yra geresnis, atsigavimo laikas taip pat nėra tinkamas,** arba kuriems nustatyta diplopija. [215 pakeit.]

Smarkiai pablogėjus vienos akies regėjimui, turi būti taikomas atitinkamas adaptacinis laikotarpis (pavyzdžiui, šešių mėnesių), per kurį vairuoti yra draudžiama. Pasibaigus šiam laikotarpiui, vairuoti leidžiama tik gavus regos ir vairavimo specialistų sutikimą. **Kompetentinga medicinos institucija gali leisti vairuoti laikantis tam tikrų reikalavimų ir taikomų apribojimų.** [216 pakeit.]

KLAUSA

7. Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduoti pareiškėjams ar atnaujinti vairuotojams, priklausantiems 2 grupei, atsižvelgiant į kompetentingų medicinos institucijų išvadas; sveikatos patikrinimų metu ypač atsižvelgiama į kurtumo laipsnį.

FIZINĘ NEGALIĄ TURINTYS ASMENYS

8. Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kurie skundžiasi judėjimo sistemos negalavimais ar sutrikimais, galinčiais kelti pavojų vairuojant variklio varomą transporto priemonę.

1 grupė.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai, kuriems taikomi tam tikri apribojimai, gali būti išduodami fizinę negalią turintiems pareiškėjams ar vairuotojams po to, kai savo išvadą pateikia kompetentinga medicinos institucija. Ši išvada turi remtis atitinkamo negalavimo ar sutrikimo medicininio įvertinimu, ir, jei būtina, praktiniu patikrinimu. Taip pat joje turi būti nurodyta, kokia automobilio modifikacija reikalinga ir ar vairuotojui reikalingas ortopedinis įrenginys, kuriuo naudojantis, kaip rodo įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas, vairavimas nekeltų pavojaus.
- (2) Vairuotojo pažymėjimai bet kuriam pareiškėjui arba vairuotojui su progresuojančia negalia gali būti išduodami ar atnaujinami tik tokiu atveju, jei toks asmuo reguliariai tikrinasi sveikatą, kad būtų nustatyta, ar jis dar gali visiškai saugiai vairuoti transporto priemonę.

Kai fizinė negalia neprogresuoja, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas ar atnaujinamas nereikalaujant reguliariai tikrinti sveikatos.

2 grupė.

- (3) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

9. Dėl širdies ir kraujagyslių sistemų sutrikimų ar ligų gali staiga sutrikti smegenų funkcijos, o tai kelia pavojų kelių eismo saugumui. Atsižvelgiant į šiuos sutrikimus turi būti nustatyti laikini ar nuolatiniai vairavimo apribojimai.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami prie nurodytų grupių priskiriamiems pareiškėjams arba atnaujinami vairuotojams, patyrusiems toliau išvardytus širdies ir kraujagyslių sistemų sutrikimus, tik po veiksmingo šių sutrikimų gydymo, jei tie asmenys turi kompetentingos medicinos institucijos išduotą leidimą ir jei atitinkamais atvejais reguliariai atliekamas tų asmenų medicininis vertinimas:

- (a) bradiaritmiją (sinusinio mazgo disfunkciją ir laidumo sutrikimus) bei tachiaritmiją (prieširdžių ir skilvelinę aritmiją) ir dėl aritmijos patiriantiems sinkopę ar jos epizodus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (b) bradiaritmiją: sinusinio mazgo disfunkciją ir laidumo sutrikimus su antrojo laipsnio Mobico II tipo atrioventrikuline (AV) blokada, trečiojo laipsnio AV blokada arba kintama Hiso pluošto kojųčių blokada (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (c) tachiaritmiją (prieširdžių ir skilvelinę aritmiją),
 - pasireiškiančią kartu su struktūrine širdies liga ir ilgalaikę skilvelinę tachikardiją (VT) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims) arba
 - pasireiškiančią kartu su polimorfine trumpalaikę skilvelinę tachikardiją, ilgalaikę skilvelinę tachikardiją, arba kuriems rekomenduojamas defibriliatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (d) simptominę anginą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (e) kuriems implantuotas arba pakeistas nuolatinis širdies stimulatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);

- (f) kuriems implantuotas ar pakeistas defibriliatorius arba kurie patyrė tinkamą ar netinkamą defibriliatoriaus elektrošoką (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
- (g) sinkopę (esant bendrai smegenų hipoperfuzijai, dėl nežinomų priežasčių nutikusį numanomos refleksinės kilmės trumpalaikį sąmonės ir raumenų tonuso praradimą, kuriam būdinga greita pradžia, trumpalaikiškumas ir savaiminis atsigavimas, tuo atveju, jei įrodymų, kad šį sutrikimą lemtų širdies liga, neturima) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (h) ūmų koronarinį sindromą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (i) stabiliąją krūtinės anginą, jei simptomai nepasireiškia atliekant lengvus pratimus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (j) kuriems atlikta perkutaninė koronarinė intervencija (PCI) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (k) kuriems atliktas koronarinių arterijų šuntavimas (CABG) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (l) ūminį / trumpalaikį galvos smegenų kraujotakos sutrikimą – TIA (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (m) didelę miego arterijos stenozę (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);

- (n) kurių didžiausias aortos skersmuo didesnis kaip 5,5 cm (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (o) širdies nepakankamumą:
 - I, II, III klasių pagal Niujorko širdies asociacijos (NYHA) klasifikaciją (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims),
 - I ir II klasių pagal NYHA klasifikaciją, jei kairiojo skilvelio išstūmimo frakcija yra bent 35 % (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (p) kuriems atlikta širdies transplantacija (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (q) kurie naudoja širdies veiklą palaikantį prietaisą (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
- (r) kuriems atlikta širdies vožtuvo operacija (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (s) piktybinę hipertenziją, pasireiškiančią pakilusiu sistoliniu kraujospūdžiu (≥ 180 mmHg) arba diastoliniu kraujospūdžiu (≥ 110 mmHg) ir grėšiančiu ar laipsnišku organų pažeidimu (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (t) kuriems nustatytas III laipsnio kraujospūdis: diastolinis kraujospūdis – ≥ 110 mmHg ir (arba) sistolinis kraujospūdis – ≥ 180 mmHg (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);

- (u) kurie turi įgimtą širdies ydą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
 - (v) hipertrofinę kardiomiopatiją, jei nepasireiškia sinkopė (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (w) ilgo QT sindromą, pasireiškiantį kartu su sinkope, polimorfine skilvelių tachikardija (*torsade des pointes*) arba didesniu kaip 500 ms QTc (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims).
- (2) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami prie nurodytų grupių priskiriamiems pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, jei jiems diagnozuotos šios širdies ir kraujagyslių ligos:
- (a) jiems implantuotas defibriliatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (b) periferinių arterijų liga – krūtinės ir pilvo aortos dalies aneurizma, kuriai esant didžiausias aortos skersmuo yra toks, kad kyla didelis staigus trūkio, galinčio sukelti ūmią negalią, pavojus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
 - (c) širdies nepakankamumas:
 - IV klasės pagal NYHA klasifikaciją (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims),
 - III ir IV klasės pagal NYHA klasifikaciją (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);

- (d) jie naudoja širdies veiklą palaikančius prietaisus (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (e) širdies vožtuvų liga, per kurią pasireiškė regurgitacija per aortos vožtuvą, aortos stenozė, regurgitacija per mitralinį vožtuvą arba mitralinio vožtuvo stenozė, jei pagal NYHA klasifikaciją įvertinus funkcinį pajėgumą nustatytas IV klasės širdies nepakankamumas arba būta sinkopės epizodų (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
- (f) širdies vožtuvų liga, per kurią pasireiškė III arba IV klasės (pagal NYHA klasifikaciją) širdies nepakankamumas arba išstūmimo frakcija mažesnė kaip 35 proc., mitralinio vožtuvo stenozė ir sunki plaučių hipertenzija arba sunki aortos stenozė, kuri įvertinta atliekant echokardiografinį tyrimą, arba sinkopę sukelti aortos stenozė, išskyrus visiškai besimptomę sunkią aortos stenozę, jei įvykdomi išstvermingumo pratimams tyrimo reikalavimai (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (g) struktūriniais pokyčiais ar elektrine disfunkcija pasireiškianti kardiomiopatija – hipertrofinė kardiomiopatija, per kurią pasireiškia sinkopė arba patiriami du ar daugiau iš šių sutrikimų: kairiojo skilvelio sienelės storis – > 3 cm, trumpalaikė skilvelinė tachikardija, šeimoje (tarp pirmos eilės giminaičių) būta staigios mirties atvejų, darant pratimus kraujo spaudimas nepadidėja (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);

- (h) ilgo QT sindromas, pasireiškiantis kartu su sinkope, polimorfine skilvelių tachikardija (*torsade des pointes*) ir didesniu kaip 500 ms QTc (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (i) Brugados sindromas, kuris pasireiškia kartu su sinkope arba kuri patiriantiems asmenims buvo nutraukta staigi kardialinė mirtis (taikoma prie 1 ir 2 grupės priskiriamiems asmenims).

Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami išskirtiniais, kompetingų medicinos specialistų išvadamis tinkamai pagrįstais atvejais, jei reguliariai atliekamas medicininis vertinimas, kuriuo, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų poveikį, užtikrinamas asmens gebėjimas saugiai vairuoti transporto priemonę.

(3) Kitos kardiomiopatijos

Turi būti įvertinamas staigių žalojamųjų įvykių poveikis pareiškėjams arba vairuotojams, sergantiems išsamiai aprašytais kardiomiopatijomis (pvz., aritmogenine dešiniojo skilvelio kardiomiopatija, nestandaus (nekompaktiško) kairiojo skilvelio miokardo sukeliama kardiomiopatija, katecholaminergine polimorfine skilveline tachikardija ir patiriantiems trumpo QT sindromą) arba ateityje galbūt atsirastomis naujomis kardiomiopatijomis. Reikalingas atidus specialisto vertinimas. Turi būti atsižvelgiama į konkrečią kardiomiopatiją pranašaujančius ligos požymius.

- (4) Valstybės narės gali apriboti vairuotojo pažymėjimų išdavimą pareiškėjams ar jų atnaujinimą vairuotojams, sergantiems kitomis širdies ir kraujagyslių ligomis.

CUKRINIS DIABETAS

10. Šiuose punktuose vartojamų terminų apibrėžtys:

sunki hipoglikemija reiškia, kad ją patiriančiam asmeniui reikalinga kito asmens pagalba;

pasikartojanti hipoglikemija reiškia, kad sunki hipoglikemija pasireiškė antrą kartą per dvylika mėnesių.

1 grupė.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami cukriniu diabetu sergantiems pareiškėjams arba atnaujinami juo sergantiems vairuotojams. Jei tokie asmenys gydomi vaistais, apie jų būklę turi būti pateikiama įgaliotojo subjekto medicininė išvada, o jų sveikata turi būti atitinkamai reguliariai, tačiau ne rečiau kaip kartą per penkerius metus, tikrinama.
- (2) Diabetu sergantis pareiškėjas arba vairuotojas, gydomas vaistais, sukeliančiais hipoglikemijos riziką, turi įrodyti, kad jis suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus ir geba tinkamai kontroliuoti savo būklę, *įskaitant nuolatinės stebėsenos sistemą, kai kompetentinga medicinos institucija mano, kad tai būtina.* [217 pakeit.]

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kurie nepakankamai aiškiai suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kuriems pasireiškia pasikartojanti sunki hipoglikemija, išskyrus atvejus, kai pateikiama kompetentingų medicinos specialistų išvada ir reguliariai atliekamas medicininis vertinimas. Jei sunki hipoglikemija kartojasi ne miego metu, vairuotojo pažymėjimas neišduodamas ar neatnaujinamas tris mėnesius po paskutinio tokios hipoglikemijos atvejo.

Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami išskirtiniais, kompetentingų medicinos specialistų išvadomis tinkamai pagrįstais atvejais, jei reguliariai atliekamas medicininis vertinimas, kuriuo, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų poveikį, užtikrinamas asmens gebėjimas saugiai vairuoti transporto priemonę.

2 grupė.

- (3) Gali būti svarstoma galimybė išduoti ir (arba) atnaujinti 2 grupės vairuotojo pažymėjimus cukriniu diabetu sergantiems vairuotojams. Jei gydoma vaistais, galinčiais sukelti hipoglikemiją (t. y. insulinu ir kai kuriomis tabletėmis), turi būti taikomi šie kriterijai:

- (a) per praėjusius dvylika mėnesių nebuvo sunkios hipoglikemijos pasireiškimo atvejų;
- (b) vairuotojas turi visiškai suvokti hipoglikemijos keliamus pavojus;
- (c) vairuotojas turi įrodyti galintis tinkamai kontroliuoti savo būklę, naudodamas gliukozės kiekio kraujyje jutiklius, insulino pompą, insulino inektorių ir (arba) hibridinę uždaro ciklo sistemą mažiausiai du kartus per dieną ir prieš vairavimą;
- (d) vairuotojas turi įrodyti, kad suvokia hipoglikemijos keliamą riziką;
- (e) nėra jokių kitų vairuoti trukdančių cukrinio diabeto komplikacijų.

Be to, tais atvejais tokie vairuotojo pažymėjimai išduodami *arba atnaujinami* atsižvelgiant į kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir reguliaraus medicininio patikrinimo, atliekamo *medicinos specialisto* ne rečiau kaip kas trejus metus, rezultatus. **[218 pakeit.]**

- (4) Jei asmenį ne miego metu, net tuomet, kai jis nevairuoja, ištinka sunkios hipoglikemijos priepuolis, apie tokį priepuolį turi būti pranešama ir tokiu atveju turi būti iš naujo įvertinama tokio asmens teisė turėti vairuotojo pažymėjimą.

NEUROLOGINĖS LIGOS IR OBSTRUKČINĖS MIEGO APNĖJOS SINDROMAS

11. Neurologinėmis ligomis ir obstrukcinės miego apnėjos sindromu sergantiems pareiškėjams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

NEUROLOGINĖS LIGOS

- (1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiomis neurologinėmis ligomis, išskyrus atvejus, kai prie prašymo pridedama kompetentingos **teigiama kompetentingo** medicinos **specialisto ar** institucijos **medicininė** išvada. [219 pakeit.]

Neurologiniai sutrikimai, susiję su **vystymosi sutrikimais**, įtakos centrinei ar periferinei nervų sistemai turinčiomis ligomis, **medicinine** ar chirurgine intervencija, dėl kurių atsiranda **kognityviniai, elgesio**, sensoriniai ar motoriniai sutrikimai, darantys poveikį **darbingumui/funkcijoms**, pusiausvyrai bei koordinacijai, turi būti tinkamai įvertinti atsižvelgiant į jų funkcinį poveikį **☞. Reikia atsižvelgti į sveikatos sutrikimo** progresavimo riziką **ir į tai**, ar **bus laikomasi gydymo režimo**. Jei yra ligos progresavimo rizika, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami tik periodiškai įvertinant sveikatos būklę. [220 pakeit.]

OBSTRUKCINĖS MIEGO APNĖJOS SINDROMAS

(2) Šiame punkte:

vidutinio sunkumo obstrukcinės miego apnėjos sindromas reiškia, kad apnėjos ir hipopnėjos atvejų per valandą skaičius (apnėjos ir hipopnėjos indeksas) yra nuo 15 iki 29,

sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas reiškia, kad apnėjos ir hipopnėjos indeksas yra 30 arba didesnis; abiem atvejais dieną pasireiškia pernelyg didelis mieguistumas.

(3) Prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą pareiškėjams arba atnaujinant vairuotojų, kuriems įtariamas vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, pažymėjimus turi būti gauta atitinkama kompetentingos medicinos įstaigos išvada. Jie gali būti informuojami, kad iki diagnozės patvirtinimo turėtų nevairuoti.

(4) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams arba vairuotojams, kuriems pasireiškia vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, jei jie, pateikę kompetentingos medicinos įstaigos išvadą, įrodo, kad pakankamai kontroliuoja savo būklę, laikosi tinkamo gydymo kurso ir kad jų mieguistumo sutrikimas (jei toks buvo) pagerėjo.

- (5) Besigydančių pareiškėjų arba vairuotojų, kuriems pasireiškia vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, sveikata reguliariai tikrinama (ne rečiau kaip kas trejus metus 1 grupės vairuotojų ir ne rečiau kaip kas vienus metus 2 grupės vairuotojų), siekiant nustatyti, ar laikomasi gydymo kurso, ar reikia tęsti gydymą ir užtikrinti nuolatinį budrumą.

EPILEPSIJA

12. Epilepsijos priepuoliai ar kiti staigūs sąmonės būsenos pakitimai kelia rimtą pavojų kelių eismo saugumui, jei jie ištinka asmenį vairuojant varikliu varomą transporto priemonę.

Šiame punkte:

epilepsija – sveikatos būklė, kai atitinkamas asmuo per mažiau nei penkerius metus patyrė du ar daugiau epilepsijos priepuolių;

sukeltas epilepsijos priepuolis – atpažįstamo veiksnio, kurio galima išvengti, sukeltas priepuolis.

Asmeniui, kuris patyrė priepuolį pirmą kartą arba kurio patirtas priepuolis yra pavienis, arba kuris buvo praradęs sąmonę, rekomenduojama nevairuoti. Reikalinga specialisto ataskaita, kurioje turėtų būti nurodytas draudimo vairuoti laikotarpis ir reikalaujamos paskesnės priemonės.

Labai svarbu, kad būtų nustatytas konkretus asmens epilepsijos sindromas ir priepuolio tipas, nes to reikia siekiant tinkamai įvertinti jo vairavimo saugumą (įskaitant tolesnių priepuolių riziką) ir paskirti tinkamą gydymą. Tai turi padaryti neurologas.

1 grupė.

- (1) Pagal 1 grupės reikalavimus įvertintų epilepsija sergančių vairuotojų teisė turėti vairuotojo pažymėjimą nuolat peržiūrima iki tol, kol priepuoliai nesikartoja bent penkerius metus.

Jei asmuo serga epilepsija, laikoma, kad jis neatitinka besąlyginio vairuotojo pažymėjimo išdavimo kriterijų. Apie tai turi būti pranešta vairuotojo pažymėjimus išduodančiai institucijai.

- (2) Sukeltas epilepsijos priepuolis. Pareiškėjas, turintis tokią būklę dėl žinomo provokuojančio veiksnio ir panašu, kad tas veiksnys nepasireikš vairuojant, gali kiekvienu atskiru atveju atsižvelgiant į neurologo išvadą būti pripažintas galinčiu vairuoti (atitinkamais atvejais vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant į kitas susijusias III priedo dalis (pavyzdžiui, išgėrus alkoholio arba sergant kitomis ligomis).
- (3) Pirmas arba vienintelis neišprovokuotas priepuolis. Pareiškėjas, patyręs pirmą neišprovokuotą epilepsijos priepuolį, gali būti pripažintas galinčiu vairuoti, jei per šešių mėnesių laikotarpį nepatyrė daugiau priepuolių ir jei atliktas tinkamas medicininis vertinimas. Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio.
- (4) Kitas sąmonės netekimas. Asmens sąmonės netekimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar yra rizika jam vėl prarasti sąmonę vairuojant.
- (5) Epilepsija. Vairuotojai arba pareiškėjai gali būti pripažįstami tinkamais vairuoti, jei jie per vienerių metų laikotarpį daugiau priepuolių nepatyrė.

- (6) Tik miegant ištinkantys priepuoliai. Pareiškėjas arba vairuotojas, kurį priepuoliai ištinka tik miegant, gali būti pripažįstamas tinkamu vairuoti, jei nustatyta, kad laikotarpis, per kurį kartojasi tokie priepuoliai, nėra trumpesnis nei nustatytas laikotarpis, per kurį neturi būti jokių epilepsijos priepuolių. Jei epilepsijos priepuolių būna ne miego metu, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas tik tada, jei nuo paskutinio priepuolio yra praėję vieneri metai (žr. 12.5 punktą „Epilepsija“).
- (7) Sąmonei arba gebėjimui funkcionuoti poveikio neturintys priepuoliai. Pareiškėjas arba vairuotojas, kuris, be priepuolių, kurie, kaip įrodyta, neturi poveikio sąmonei ir nesukelia funkcinų sutrikimų, kitų priepuolių nėra patyręs, gali būti pripažįstamas tinkamu vairuoti, jei nustatyta, kad laikotarpis, per kurį kartojasi tokie priepuoliai, nėra trumpesnis nei nustatytas laikotarpis, per kurį neturi būti jokių epilepsijos priepuolių. Jei jis patiria kitokių priepuolių, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas tik tada, jei nuo paskutinio priepuolio yra praėję vieneri metai (žr. 12.5 punktą „Epilepsija“).

- (8) Priepuoliai, atsiradę dėl gydytojo nurodymu pakeisto epilepsijos gydymo kurso arba sumažintos vaistų dozės. Pacientui gali būti patariama nevairuoti nuo gydymo nutraukimo pradžios ir vėliau šešis mėnesius po gydymo nutraukimo. Jei priepuoliai atsirado gydytojo nurodymu pakeitus vaistus arba nutraukus jų vartojimą ir jei vėl pradėtas taikyti ankstesnis veiksmingas gydymas, vairavimą reikia nutraukti trims mėnesiams.
- (9) Po epilepsijos gydymo tikslais atliktos operacijos. Žr. 12.5 punktą „Epilepsija“.

2 grupė.

- (10) Pareiškėjas per reikalaujamą epilepsijos priepuolių nebuvimo laikotarpį turi nevartoti vaistų nuo epilepsijos. Turi būti atliktas tinkamas paskesnis medicininis patikrinimas. Atlikus išsamų neurologinį tyrimą turi būti nustatyta, kad elektroencefalograma (EEG) nerodo nei atitinkamos smegenų patologijos, nei epilepsijai būdingo aktyvumo. Po ūmaus epizodo turi būti atlikta elektroencefalograma ir tinkamas neurologinis vertinimas.

- (11) Sukeltas epilepsijos priepuolis. Jei pareiškėjas yra patyręs *turėjęs* žinomo provokuojančio veiksnio sukeltą epilepsijos priepuolį ir panašu, kad tas veiksnys nepasireiškš vairuojant, toks asmuo *tik* atskirais atvejais, atsižvelgiant į neurologo išvadą *nuomonę*, gali būti pripažįstamas ~~galinčiu~~ *tinkamu* vairuoti *asmenines transporto priemones, kurios nėra skirtos tretiesiems asmenims vežti*. Po ūmaus epizodo turi būti atlikta elektroencefalograma ir tinkamas neurologinis vertinimas. **[222 pakeit.]**

Struktūrinį intracerebrinį sužeidimą patyrusiam asmeniui, kurio priepuolio rizika padidėjusi, neleidžiama vairuoti 2 grupės transporto priemonių iki tol, kol epilepsijos rizika nesumažės bent iki 2 proc. per metus. Prireikus vertinimas atliekamas atsižvelgiant į kitus susijusius III priedo skirsnius (pavyzdžiui, išgėrus alkoholio).

- (12) Pirmas arba vienintelis neišprovokuotas priepuolis. Po tinkamo neurologinio vertinimo pirmą neišprovokuotą epilepsijos priepuolį patyręs pareiškėjas gali būti pripažįstamas galinčiu vairuoti, jei per penkerius metus nepatyrė daugiau priepuolių ir to pasiekė nevirtodamas vaistų nuo epilepsijos. ~~Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio.~~ **[223 pakeit.]**

- (13) Kitas sąmonės netekimas. Asmens sąmonės netekimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar yra rizika jam vėl prarasti sąmonę vairuojant. Sąmonės netekimo pasikartojimo rizika turi būti 2 proc. per metus arba mažesnė.
- (14) Epilepsija. Reikia 10 metų nebepatirti priepuolių nevarojant vaistų nuo epilepsijos. Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio. Tai turi būti taikoma ir nepilnamečių epilepsijos atveju.

Tam tikri sutrikimai (pavyzdžiui, arterijų ir venų ydingas susiformavimas arba intracerebrinė hemoragija) padidina priepuolių riziką, net jei priepuolių dar nepatirta. Tokiu atveju vertinimą turi atlikti kompetentinga medicinos institucija; kad būtų galima išduoti pažymėjimą, priepuolio rizika turi būti 2 proc. per metus arba mažesnė.

PSICHIKOS SUTRIKIMAI

13. Psichikos ar intelekto sutrikimų turintiems pareiškėjams arba vairuotojams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

1 grupė.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, turintiems:
 - (a) sunkių psichikos, *kognityvinių arba elgesio* sutrikimų, įgimtų ar sukeltų ligos, traumų ar neurochirurginių operacijų, **[224 pakeit.]**
 - ~~(b) sunkių intelekto sutrikimų, [225 pakeit.]~~
 - (c) ~~sunkių elgesio sutrikimų, su senėjimu susijusių elgesio sutrikimų arba asmenybės sutrikimų, kurie labai trikdo nuovoką, elgesį ar sugebėjimą prisitaikyti, [226 pakeit.]~~

išskyrus atvejus, kai kartu su prašymu pateikiama kompetentingos medicinos institucijos išvada ir prireikus reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai.

2 grupė.

- (2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims. ***Kompetentinga medicinos institucija gali nustatyti riboto galiojimo reikalavimus arba apriboti galimybę vairuoti. [227 pakeit.]***

ALKOHOLIS

14. Alkoholio vartojimas kelia didžiulį pavojų kelių eismo saugumui. Atsižvelgiant į problemos mastą, medikai turi būti ypač budrūs.

1 grupė.

(1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, ~~priklausomiems nuo~~ ***turintiems alkoholio vartojimo sukeltą sutrikimą*** arba negalintiems susilaikyti negėrus ir nevairavus esant neblaiviems, išskyrus atvejus, kai taikomi atitinkami apribojimai ***dalyvaujant reabilitacijos programose, įskaitant stebėseną ir medicininę priežiūrą, ir naudojant technologijas, leidžiančias valdyti priklausomybę (pavyzdžiui, įskaitant*** privaloma naudoti antialkoholinį variklio užraktą). [228 pakeit.]

Praėjus įrodytam abstinencijos laikotarpiui ir pateikus ***teigiamą*** kompetentingos medicinos institucijos išvadą bei reguliariai tikrinantis sveikatą ***medicinos įstaigoje***, vairuotojo pažymėjimai be jokių papildomų apribojimų gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, kurie praeityje buvo priklausomi nuo alkoholio. [229 pakeit.]

2 grupė.

(2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

(2a) Kompetentinga medicinos institucija gali nustatyti riboto galiojimo reikalavimus arba prireikus apriboti galimybę vairuoti. [230 pakeit.]

NARKOTIKAI IR VAISTAI

15. Taikomos toliau nurodytos su narkotikais ir vaistais susijusios taisyklės.

Piktnaudžiavimas

(1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ~~ar~~ **ir** neatnaujinami vairuotojams, kurie yra priklausomi nuo psichotropinių medžiagų arba nėra nuo jų priklausomi, bet reguliariai jomis piktnaudžiauja **vartoja psichotropines ar narkotines medžiagas**, nesvarbu, kokios kategorijos vairuotojo pažymėjimą prašoma išduoti. **[231 pakeit.]**

Reguliarus vartojimas

1 grupė.

- (2) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami ~~pareiškėjams ar ir~~ neatnaujinami *kandidatams į vairuotojus ar* vairuotojams, kurie *piktnaudžiauja psichotropinėmis medžiagomis arba* reguliariai bet kokia forma vartoja psichotropines medžiagas, galinčias trukdyti saugiai *jomis naudojasi, jei paimtas kiekis turi įtakos gebėjimui* vairuoti, kai suvartotas kiekis gali turėti neigiamą poveikį vairavimui. Tai turi būti taikoma ir visiems kitiems vaistams ar vaistų deriniams, turintiems poveikį gebėjimui vairuoti.

Kompetentinga medicinos institucija gali nustatyti riboto galiojimo reikalavimus arba prireikus apriboti galimybę vairuoti. [232 pakeit.]

2 grupė.

- (3) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims, *taip pat gali nustatyti riboto galiojimo reikalavimus arba prireikus apriboti galimybę vairuoti. [233 pakeit.]*

INKSTŲ SUTRIKIMAI

16. Inkstų sutrikimų turintiems pareiškėjams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

1 grupė.

(1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiu inkstų nepakankamumu, jei jie pateikia kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir reguliariai tikrinasi sveikatą.

2 grupė.

(2) Išskyrus išskirtinius atvejus, kurie tinkamai pagrindžiami kompetentingos medicinos institucijos išvada ir kai reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai, vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiu ir nepagydomu inkstų nepakankamumu.

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

17. Toliau nurodytos nuostatos laikomos įvairiomis.

1 grupė.

- (1) Pateikus kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir prireikus reguliariai tikrinantis sveikatą, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, kuriems buvo persodinti organai ar įdėtas dirbtinis organas, turintis įtakos gebėjimui vairuoti.

2 grupė.

- (2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

Paprastai tais atvejais, kai pareiškėjai ar vairuotojai turi bet kokių kitų sutrikimų, neišvardytų šiame priede, bet tikėtina, kad jie gali sukelti funkcinių sutrikimų, keliančių pavojų saugiam vairavimui, vairuotojo pažymėjimai neišduodami ar neatnaujinami, išskyrus atvejus, kai kartu su prašymu pateikiama kompetentingos medicinos institucijos išvada ir prireikus reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai.

IV PRIEDAS

MINIMALŪS REIKALAVIMAI PRAKTINIO VAIRAVIMO EGZAMINUS VYKDANTIEMS ASMENIMS

1. Kompetencija, kurios reikalaujama iš vairavimo egzaminuotojo
 - (1) Asmuo, įgaliotas atlikti kandidato variklio varomos transporto priemonės vairavimo praktinį įvertinimą, turi žinių, įgūdžių ir išmanymą, susijusius su 1.2–1.6 punktuose išvardytomis temomis.
 - (2) Egzaminuotojas turi būti pakankamai kompetentingas kandidato, norinčio gauti atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, laikomam egzaminui įvertinti.
 - (3) Vertinamos šių sričių vairavimo žinios ir išmanymas:
 - (a) vairavimo elgsenos teorija;
 - (b) pavojaus įžvelgimas ir avarijos išvengimas;

- (c) programa, kuria grindžiami vairavimo egzamino standartai;
- (d) vairavimo egzamino reikalavimai;
- (e) atitinkami teisės aktai, susiję su keliais ir eismu, įskaitant atitinkamus Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus bei aiškinamąsias gaires;
- (f) vertinimo teorija ir metodai;
- (g) atsargus vairavimas;

(ga) dėmesys pažeidžiamiesiems ir nemotorizuotiems kelių eismo dalyviams.
[234 pakeit.]

(4) Vertinimo įgūdžiai:

- (a) sugebėjimas atidžiai sekti, stebėti ir vertinti bendrą kandidato į vairuotojus elgesį vairuojant, visų pirma:
- (b) teisingą ir visapusišką pavojingų situacijų atpažinimą;
- (c) tokių situacijų priežasties ir galimų padarinių nustatymą;

- (d) įgytą kompetenciją ir klaidų pripažinimą;
- (e) vertinimo pastovumą ir nuoseklumą;
- (f) greitas informacijos įsisavinimas ir esminių dalykų pateikimas;
- (g) numatymas į priekį, potencialių problemų atpažinimas ir strategijų joms išspręsti kūrimas;
- (h) konstruktyvių atsiliepimų savalaikis pateikimas.

(5) Asmeniniai vairavimo įgūdžiai:

asmuo, įgaliotas vykdyti praktinį vairavimo egzaminą atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti privalo sugebėti nuolatos demonstruoti aukštą tos rūšies variklio varomos transporto priemonės vairavimo įgūdžių lygį.

(6) Paslaugų kokybė:

- (a) apibrėžti ir paaiškinti, ko kandidatas gali tikėtis egzamino metu;
- (b) aiškiai pateikti informaciją, pasirenkant klausytojams tinkamą turinį, stilių, kalbą ir kontekstą, bei atsakyti į kandidatų klausimus;
- (c) pateikti aiškius atsiliepimus apie egzamino rezultatus;

- (d) elgtis su kandidatais pagarbiai ir juos vienodai vertinti.
- (7) Žinios apie transporto priemonės technines ir fizines savybes:
- (a) žinios apie transporto priemonių, ypač motociklų ir sunkiųjų transporto priemonių, technines savybes, pavyzdžiui, vairo mechanizmą, padangas, stabdžius, žibintus;
 - (b) apkrovos sauga;
 - (c) žinios apie transporto priemonės fizines savybes, pavyzdžiui, greitį, trintį, dinamiką, energiją.
- (8) Važiavimas naudojant mažai degalų ir (arba) energijos ir tausojant aplinką.
2. Bendrosios sąlygos
- (1) B kategorijos vairavimo egzaminuotojas:
- (a) B kategorijos vairuotojo pažymėjimą turi ne mažiau kaip trejus metus;
 - (b) yra ne jaunesnis kaip 23 metų;
 - (c) yra sėkmingai įgijęs šio priedo 3 punkte nurodytą pradinę kvalifikaciją ir vėliau lankęs kokybės užtikrinimo bei periodinius mokymo kursus, kaip numatyta šio priedo 4 punkte;

- (d) yra įgijęs bent 3 lygio pagal Tarptautinį standartizuotą švietimo klasifikatorių (ISCED)¹ profesinį išsilavinimą;
 - (e) tuo pačiu metu nedirba instruktoriumi vairavimo mokykloje.
- (2) Kitų kategorijų vairavimo egzaminuotojas:
- (a) turi atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą arba lygiaverčių žinių, įgytų atitinkamos profesinės kvalifikacijos srityje;
 - (b) yra sėkmingai įgijęs šio priedo 3 punkte nurodytą pradinę kvalifikaciją ir vėliau lankęs kokybės užtikrinimo bei periodinius mokymo kursus, kaip numatyta šio priedo 4 punkte;
 - (c) turi ne mažiau kaip 3 metų B kategorijos vairavimo egzaminuotojo kvalifikaciją; šio periodo galima nesilaikyti, jei atitinkamas egzaminuotojas gali įrodyti, kad:

¹ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)

- i) turi ne mažiau kaip 5 metus atitinkamos kategorijos vairuotojo patirties arba
 - ii) turi aukštesnius reikalavimus atitinkančių vairavimo sugebėjimų, negu yra būtina norint gauti vairuotojo pažymėjimą, teorinį ir praktinį įvertinimą, dėl kurio tas reikalavimas tampa nebūtinasis;
- (d) yra įgijęs bent 3 lygio pagal Tarptautinį standartinį išsilavinimo klasifikatorių (ISCED) profesinį išsilavinimą;
- (e) tuo pačiu metu nedirba instruktoriumi vairavimo mokykloje.
- (3) Atitikmenys
- (a) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus AM, A1, A2 ir A kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalingą vienai iš šių kategorijų.

- (b) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus C1, C, D1 ir D kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalingą vienai iš šių kategorijų.
- (c) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalaujamą vienai iš šių kategorijų.

3. Pradinė kvalifikacija

(1) Pirminis rengimas

- (a) Prieš įgaliojant asmenį vykdyti vairavimo egzaminus, tas asmuo turi sėkmingai užbaigti valstybės narės numatytą mokymo programą, kad įgytų 1 punkte nurodytą kompetenciją.
- (b) Valstybės narės nustato, ar konkrečios mokymo programos turinys bus susijęs su įgaliojimu vykdyti vienos ar daugiau nei vienos vairuotojo pažymėjimų kategorijų vairavimo egzaminus.

(2) Egzaminai

- (a) Prieš įgaliojant asmenį vykdyti vairavimo egzaminus, tas asmuo turi įrodyti, kad jo žinios, išmanymas, įgūdžiai ir gebėjimai, susiję su 1 punkte išvardytais dalykais, yra pakankamo lygio.
- (b) Valstybės narės vykdo egzaminavimo procesą, kurio metu tinkamu pedagoginiu metodu įvertinama 1 punkte, ypač 1.4 punkte nurodyta asmens kompetencija. Egzaminavimo procesas turi būti prieinamas² ir apimti teorinę ir praktinę dalį. Tam tikrais atvejais gali būti naudojamas įvertinimas kompiuteriu. Kiekviena valstybė narė savo nuožiūra nustato išsamią informaciją apie egzaminų ir vertinimų pobūdį ir trukmę.
- (c) Valstybės narės turi nuspręsti, ar konkretaus egzamino turinys susijęs su įgaliojimu vykdyti vienos ar daugiau nei vienos vairuotojo pažymėjimų kategorijų vairavimo egzaminus.

² Pagal Europos prieinamumo akte (2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų) nustatytus prieinamumo reikalavimus.

4. Kokybės užtikrinimas ir periodinis mokymas

(1) Kokybės užtikrinimas

- (a) Siekdamos įtvirtinti vairavimo egzaminuotojų standartus, valstybės narės turi įdiegti kokybės užtikrinimo priemones.
- (b) Kokybės užtikrinimo priemonės turi apimti egzaminuotojų priežiūrą darbe, jų tolesnį mokymą ir naują akreditavimą, nuolatinį profesinį tobulinimąsi ir jų vykdytų vairavimo egzaminų rezultatų periodišką peržiūrą.
- (c) Valstybės narės turi numatyti, kad kiekvienas egzaminuotojas būtų metus prižiūrimas, panaudojant 4.1 punkto b papunktyje išvardytas kokybės užtikrinimo priemones. Be to, valstybės narės turi užtikrinti, kad kiekvienas egzaminuotojas būtų tikrinamas kas per penkerius metus egzamino metu; bendra tikrinimo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip pusė dienos, kad būtų galima stebėti kelis egzaminus. Nustačius problemas turi būti imtasi taisomųjų veiksmų. Priežiūrą vykdomantis asmuo yra valstybės narės tam tikslui įgaliotas asmuo.

- (d) Tais atvejais, kai egzaminuotojas yra įgaliotas vykdyti daugiau nei vienos kategorijos vairavimo egzaminus, valstybės narės gali numatyti, kad įvykdžius priežiūros reikalavimą, susijusį su vienos kategorijos egzaminais, įvykdomas reikalavimas, susijęs su daugiau nei vienos kategorijos egzaminais.
- (e) Vairavimo egzaminavimo darbą turi stebėti ir prižiūrėti *nepriklausoma* valstybės narės įgaliota institucija, kad būtų užtikrintas teisingas ir nuoseklus vertinimas. **[235 pakeit.]**

(2) Periodinis mokymas

- (a) Valstybės narės turi numatyti, jog tam, kad vairavimo egzaminuotojai išlaikytų įgaliojimus, nepaisant kategorijų, kurioms jie yra akredituoti, jie turi lankyti:
 - (i) būtinus reguliarius periodinius mokymo kursus, iš viso keturias dienas per dvejų metų laikotarpį, kad:
 - išlaikytų ir atnaujintų būtinas žinias ir, egzaminavimo *ir komunikacijos* įgūdžius; **[236 pakeit.]**

- įgytų naujos kompetencijos, kuri yra būtina vykdant jų profesinę veiklą;
 - užtikrintų, kad jie ir toliau vykdytų egzaminus pagal sąžiningus ir vienodus standartus;
- (ii) būtinus reguliarius periodinius mokymo kursus, iš viso ne mažiau kaip penkias dienas per penkerių metų laikotarpį, kad:
- įgytų ir išlaikytų būtinus praktinius vairavimo įgūdžius.
- (b) Valstybės narės turi imtis tinkamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad tiems egzaminuotojams, kurių darbas pagal taikomą kokybės užtikrinimo sistemą buvo įvertintas labai blogai, nedelsiant būtų surengti specialūs mokymai.
- (c) Periodinis mokymas gali būti informavimo, mokymo klasėje, tradicinio ar elektroninio mokymo formos ir teikiamas individualiai ar grupėse. Jis gali apimti tuos naujo akreditavimo reikalavimus, kuriuos valstybės narės laiko tinkamais.

- (d) Tais atvejais, kai egzaminuotojas yra įgaliotas vykdyti daugiau nei vienos kategorijos transporto priemonės vairavimo egzaminus, valstybės narės gali numatyti, kad įvykdžius periodinio mokymo reikalavimą, susijusį su vienos kategorijos egzaminais, įvykdomas reikalavimas, susijęs su daugiau nei vienos kategorijos egzaminais, jei tenkinama 4.2 punkto e papunktyje nustatyta sąlyga.
- (e) Jei per 24 mėnesių laikotarpį egzaminuotojas nevykdė tam tikros kategorijos egzaminų, prieš tai, kai jam leidžiama vykdyti tos kategorijos vairavimo egzaminus, iš naujo atliekamas jo įvertinimas. Šis naujas įvertinimas gali būti atliekamas kaip 4.2 punkto a papunktyje nustatyto reikalavimo dalis.

5. Įgytos teisės

- (1) Valstybės narės gali leisti asmenims, įgaliotiems vykdyti vairavimo egzaminus prieš pat įsigaliojant ~~Direktyvos 2006/126/EB nuostatom~~ *šiai direktyvai*, toliau vykdyti vairavimo egzaminus, nepaisant to, kad jiems nebuvo suteiktas leidimas pagal 2 punkte nurodytas bendrąsias sąlygas arba 3 punkte nustatytą pradinės kvalifikacijos procesą. **[237 pakeit.]**
- (2) Nepaisant to, šiems egzaminuotojams turi būti taikomos 4 punkte nustatytos reguliarios priežiūros ir kokybės užtikrinimo priemonės.

V PRIEDAS

VAIRUOTOJŲ MOKYMO IR EGZAMINAVIMO MINIMALŪS REIKALAVIMAI, TAIKOMI JUNGINIAMS, NURODYTIEMS 6 STRAIPSNIO 1 DALIES C PUNKTO ANTROS ĮTRAUKOS ANTROJE PASTRAIPOJE

1. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:
 - (a) tvirtinti ir prižiūrėti 10 straipsnio 1 dalies d punkte numatytam mokymui arba
 - (b) organizuoti 10 straipsnio 1 dalies d punkte numatytam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui.
2. Vairuotojų mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.
3. Vairuotojų mokymo turinys
Vairuotojų mokymas turi apimti žinias, įgūdžius ir elgseną, aprašytus II priedo 2 ir 7 punktuose. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas transporto priemonės judėjimo dinamikai, saugos kriterijams, vilkikui ir priekabai (sukabinimo mechanizmui), tinkamam pakrovimui ir saugos detalėms.

Praktinė dalis turi apimti šiuos veiksmus: greitėjimą, lėtėjimą, važiavimą atbuline eiga, stabdymą, stabdymo atstumą, eismo juostų keitimą, stabdymą / kliūtis išvengimą, priekabos nukrypimą, priekabos atkabinimą ir sukabinimą su motorine transporto priemone, pastatymą;

Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktinę dalį ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose.

Mokymui naudojami transporto priemonių junginiai turi atitikti tą vairuotojo pažymėjimo kategoriją, kurią gauti dalyviai siekia.

4. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti 3 punkte nustatytus įgūdžius bei elgseną.

VI PRIEDAS

VAIRUOTOJŲ MOKYMO IR EGZAMINAVIMO MINIMALŪS REIKALAVIMAI, TAIKOMI A KATEGORIJOS MOTOCIKLAMS (NUOSEKLUS PERĖJIMAS)

1. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:
 - (a) tvirtinti ir prižiūrėti 10 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam mokymui arba
 - (b) organizuoti 10 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui.
2. Vairuotojų mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.
3. Vairuotojų mokymo turinys:

vairuotojų mokymas turi apimti visus II priedo 6 punkte nurodytus aspektus;

Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktines mokymo dalis ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose.

mokymui naudojami motociklai turi atitikti tą vairuotojo pažymėjimo kategoriją, kurią gauti dalyviai siekia.
4. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys
Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti pakankami, kad būtų galima įvertinti šio priedo 3 punkte nustatytus įgūdžius ir elgseną.

VII PRIEDAS
ATITIKTIES LENTELĖ

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Nauja Direktyva
–		1 straipsnis
–		2 straipsnio 1, 2, 3 ir 12 dalys
–		3 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5 ir 7 dalys
1 straipsnio 1 dalis		4 straipsnio 1 dalis
1 straipsnio 2 dalis		4 straipsnio 5 dalies pirma pastraipa
1 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa		4 straipsnio 5 dalies antros pastraipos 1 sakinys
1 straipsnio 3 dalies antra pastraipa		4 straipsnio 5 dalies antros pastraipos 2 sakinys
1 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa		4 straipsnio 8 dalis
1 straipsnio 4 dalis		–
2 straipsnio 1 dalis		3 straipsnio 6 dalis
2 straipsnio 2 dalis		4 straipsnio 3 dalis
3 straipsnio 1 dalis		4 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa
3 straipsnio 2 dalis		4 straipsnio 2 dalies antra pastraipa
3 straipsnio 3 dalis		4 straipsnio 4 dalis

–		4 straipsnio 6 dalis ir 7 dalies pirma ir antra pastraipos
–		5 straipsnis
4 straipsnio 1 dalies pirmas sakinyš		6 straipsnio 1 dalis
4 straipsnio 1 dalies antras sakinyš		7 straipsnio 1, 2, 3 ir 5 dalys
4 straipsnio 2 dalies įvadinė frazė 4 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa		6 straipsnio 1 dalies a punkto įvadinė frazė 6 straipsnio 1 dalies a punkto pirma pastraipa
4 straipsnio 2 dalies pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies a punkto pirma ir antra įtraukos 2 straipsnio 5 ir 6 dalys
4 straipsnio 2 dalies antra įtrauka 4 straipsnio 3 dalies a punkto trečia įtrauka 4 straipsnio 4 dalies a punkto antra įtrauka		7 straipsnio 1 dalies a punktas
4 straipsnio 3 dalies įvadinė frazė		
4 straipsnio 3 dalies pirma įtrauka		2 straipsnio 8 dalis
4 straipsnio 3 dalies antra įtrauka		2 straipsnio 9 dalis
4 straipsnio 3 dalies a punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 3 dalies a punkto pirma ir antra įtraukos		6 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis 6 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio pirma ir antra įtraukos
4 straipsnio 3 dalies b punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 3 dalies b punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktis 6 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunkčio pirma įtrauka

4 straipsnio 3 dalies b punkto antra įtrauka 4 straipsnio 4 dalies b punkto penkta pastraipa 4 straipsnio 4 dalies c punkto antra įtrauka 4 straipsnio 4 dalies e punkto trečia įtrauka		7 straipsnio 1 dalies b punktas
4 straipsnio 3 dalies c punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 3 dalies c punkto i papunkčio įvadinė frazė 4 straipsnio 3 dalies c punkto ii papunkčio įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktis 6 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčio pirma įtrauka 6 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčio antra įtrauka
4 straipsnio 3 dalies c punkto i papunkčio pirma įtrauka		7 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktis
4 straipsnio 3 dalies c punkto ii papunkčio pirma įtrauka		7 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktis
4 straipsnio 4 dalies įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies c punkto įvadinė frazė
4 straipsnio 4 dalies pirma įtrauka		2 straipsnio 10 dalis
4 straipsnio 4 dalies antra įtrauka		–
4 straipsnio 4 dalies a punkto įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio įvadinė frazė
4 straipsnio 4 dalies a punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies a punkto antra įtrauka 2 straipsnio 7 dalis 6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktis 2 straipsnio 11 dalis
4 straipsnio 4 dalies a punkto trečia įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio antra pastraipa
–		6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio trečia pastraipa
4 straipsnio 4 dalies b punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies b punkto 1–4 pastraipos		6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktis 6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunkčio 1–4 pastraipos

4 straipsnio 4 dalies c punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies c punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto iii papunktis 6 straipsnio 1 dalies c punkto iii papunkčio pirma įtrauka
4 straipsnio 4 dalies d punktas		6 straipsnio 1 dalies c punkto iv papunktis
4 straipsnio 4 dalies e punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies e punkto pirma ir antra įtraukos		6 straipsnio 1 dalies c punkto v papunktis 6 straipsnio 1 dalies c punkto v papunkčio pirma ir antra įtraukos
4 straipsnio 4 dalies f punktas		6 straipsnio 1 dalies c punkto vi papunktis
4 straipsnio 4 dalies g punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies g punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunkčio pirma įtrauka
4 straipsnio 4 dalies g punkto antra įtrauka 4 straipsnio 4 dalies i punkto antra įtrauka		7 straipsnio 1 dalies d punktas 7 straipsnio 1 dalies d punktas
4 straipsnio 4 dalies h punktas		6 straipsnio 1 dalies c punkto viii papunktis
4 straipsnio 4 dalies i punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies i punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto ix papunktis
4 straipsnio 4 dalies j punktas		6 straipsnio 1 dalies c punkto x papunktis
4 straipsnio 4 dalies k punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies k punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto xi papunktis 6 straipsnio 1 dalies c punkto xi papunkčio pirma įtrauka
4 straipsnio 4 dalies k punkto antra įtrauka		7 straipsnio 1 dalies e punktas
4 straipsnio 5 dalis		6 straipsnio 2 dalis
4 straipsnio 6 dalies pirma pastraipa		7 straipsnio 2 dalis

4 straipsnio 6 dalies antra pastraipa		7 straipsnio 3 dalis
4 straipsnio 6 dalies trečia ir ketvirta pastraipos		7 straipsnio 4 dalis
4 straipsnio 7 dalis		7 straipsnio 5 dalis
5 straipsnio 1 dalis		8 straipsnio 1 dalis
5 straipsnio 2 dalis		8 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
6 straipsnio 1 dalis		9 straipsnio 1 dalis
6 straipsnio 2 dalies įvadinė frazė		9 straipsnio 2 dalies įvadinė frazė
6 straipsnio 2 dalies a punktas		9 straipsnio 2 dalies a punktas
6 straipsnio 2 dalies b punktas		9 straipsnio 2 dalies b punktas
–		9 straipsnio 2 dalies c punktas
6 straipsnio 2 dalies c punktas		9 straipsnio 2 dalies d punktas
6 straipsnio 2 dalies d punktas		9 straipsnio 2 dalies e punktas
6 straipsnio 2 dalies e punktas		9 straipsnio 2 dalies f punktas
6 straipsnio 2 dalies f punktas		9 straipsnio 2 dalies g punktas
–		9 straipsnio 2 dalies h punktas
6 straipsnio 3 dalis		9 straipsnio 3 dalis
6 straipsnio 4 dalis		9 straipsnio 4 dalis
7 straipsnio 1 dalis		10 straipsnio 1 dalis
7 straipsnio 2 dalis		10 straipsnio 2 dalis
		10 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa
7 straipsnio 3 dalies įvadinė frazė 7 straipsnio 3 dalies a ir b punktai		10 straipsnio 3 dalies įvadinė frazė 10 straipsnio 3 dalies a ir b

		punktai
7 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa		10 straipsnio 6 dalis
7 straipsnio 3 dalies antra pastraipa		10 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa
7 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa		10 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa
7 straipsnio 3 dalies ketvirta pastraipa		
7 straipsnio 3 dalies penkta pastraipa		10 straipsnio 2 dalies penkta pastraipa
–		10 straipsnio 2 dalies septinta pastraipa
–		10 straipsnio 4 dalis
7 straipsnio 4 dalis		10 straipsnio 5 dalis
7 straipsnio 5 dalis		10 straipsnio 7 dalis
8 straipsnis		4 straipsnio 8 dalis ir 8 straipsnio 2 dalis I priedo atveju 10 straipsnio 8 dalis II, III, V ir VI priedų atveju 16 straipsnio 2 dalis IV priedo atveju
9 straipsnis		22 straipsnis
10 straipsnis		16 straipsnio 1 dalis
11 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys		11 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
11 straipsnio 4 dalies pirma ir trečia pastraipos		13 straipsnio 1 dalis
11 straipsnio 4 dalies antra		13 straipsnio 2 dalis

pastraipa		
–		13 straipsnio 3 ir 4 dalys
11 straipsnio 5 dalis		11 straipsnio 4 dalis
11 straipsnio 6 dalies pirma pastraipa		12 straipsnio 2 dalies pirmas sakiny
11 straipsnio 6 dalies antros pastraipos 1 sakiny		12 straipsnio 5 dalis
11 straipsnio 6 dalies antros pastraipos 2 sakiny		12 straipsnio 2 dalies antras sakiny
–		12 straipsnio 1, 3, 4, 6, 7, 8 ir 9 dalys
–		14 straipsnis
–		15 straipsnis
12 straipsnis		17 straipsnio 1 dalis
–		17 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys
13 straipsnis		18 straipsnis
14 straipsnis		20 straipsnis
15 straipsnio 1 dalis		19 straipsnio 1 dalis
15 straipsnio 2 dalis		19 straipsnio 2 dalis
15 straipsnio 3 dalis		–
15 straipsnio 4 dalies pirmas sakiny		19 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos pirmas sakiny
–		19 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos antras sakiny

		19 straipsnio 3 dalies antra pastraipa
15 straipsnio 4 dalies antras sakiny		19 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa
–		19 straipsnio 4 ir 5 dalys
–		22 straipsnis
–		24 straipsnis
16 straipsnis		25 straipsnis
17 straipsnis		26 straipsnis
18 straipsnis		27 straipsnis
19 straipsnis		28 straipsnis
I priedas		I priedo A1 ir A2 dalys I priedo D dalis I priedo E dalis
	1 straipsnis	–
	2 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 1 punkt
	2 straipsnio 2 dalis	I priedo B1 dalies 2 punkto 1 papunktis
	2 straipsnio 3 dalis	–

	3 straipsnis	I priedo B dalies 2 punktas
	4 straipsnis	I priedo B dalies 3 punktas
	5 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 4 punktas
	5 straipsnio 2 dalis	I priedo B dalies 5 punktas
	5 straipsnio 3 dalis	I priedo B dalies 6 punktas
	5 straipsnio 4 dalis	I priedo B dalies 7 punktas
	5 straipsnio 5 dalis	I priedo B dalies 8 punktas
	6 straipsnis	–
	7 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 9 punktas
	7 straipsnio 2 dalis	I priedo B dalies 10 punktas
	8 straipsnis	–
	I priedas	I priedo B1 dalis
	II priedas	I priedo B2 dalis
	III priedas	I priedo B3 dalis
	IV priedas	I priedo B4 dalis
–		I priedo C dalis

II priedas		II priedas
III priedas		III priedas
IV priedas		IV priedas
V priedas		V priedas
VI priedas		VI priedas
VII priedas		–
VIII priedas		VII priedas